



คู่มือ

การแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน
สำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของ
คณะกรรมการ ป.ป.ช.



สำนักส่งเสริมและบูรณาการการมีส่วนร่วมด้านทุจริต
สำนักงาน ป.ป.ช.



“ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต”

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๒ ๕๒๘ ๔๘๐๐ - ๐๑ สายด่วน ป.ป.ช. ๑๒๐๕ โทรสาร ๐ ๒๕๒๘ ๔๙๑๓
www.nacc.go.th

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๓ ได้กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้ง กลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๓ ได้กำหนดให้มีมาตรการและกลไกการส่งเสริมให้ประชาชน และหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต เพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และร่วมมือกันดำเนินการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)” พันธกิจ คือ “สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล”

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ครอบคลุมกระบวนการดำเนินงานด้านการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยกำหนด ยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลักเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบการป้องกันการทุจริตเชิงรุก ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย โดยเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติฯ คือ ประเทศไทยมีค่าดัชนีการรับรู้การทุจริตสูงกว่าร้อยละ ๕๐

คณะกรรมการการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะการจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ช. จัดทำคู่มือการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐานสำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นคู่มือในการแจ้งข้อมูล เบาะแส เกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าพนักงานของรัฐ และสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการทุจริต การป้องกันและแนวทางการแก้ไข การเข้ามามีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงแนวทางการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำหรับเจ้าพนักงานของรัฐและประชาชนได้ศึกษาและร่วมมือกันในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนั้น การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะสามารถช่วยผลักดันให้ประเทศไทยสามารถลดปัญหาการทุจริตลงได้ อันจะสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่ว่า “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)”

คณะกรรมการการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะการจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
สำนักงาน ป.ป.ช.
ตุลาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๒
๑.๓ สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย	๒
๑.๔ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต	๗
บทที่ ๒ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต	๑๗
๒.๑ การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ข่าวสารการรับรู้การทุจริต ผลกระทบและความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตต่อประชาชน	๑๗
๒.๒ รูปแบบการมีส่วนร่วม	๒๓
๒.๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๒๔
บทที่ ๓ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม	๒๙
๓.๑ รูปแบบการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม	๓๐
๓.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๓๕
บทที่ ๔ การแจ้งเบาะแส/การร้องเรียนการทุจริตต่อหน้าที่	๓๗
๔.๑ การแจ้งเบาะแส/การร้องเรียนการทุจริตต่อหน้าที่	๓๗
๔.๒ ตัวอย่างการตรวจสอบ	๔๓
๔.๒.๑ การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง	๔๗
๔.๒.๒ การตรวจสอบงานก่อสร้าง	๔๘
๔.๒.๓ ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ	๕๒
๔.๓ ตัวอย่างคดีทุจริต	๕๓
บทที่ ๕ การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	๕๙
๕.๑ การส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๕๙
๕.๑.๑ การจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือ	๕๙
๕.๑.๒ การจัดให้มีรางวัล	๖๑
๕.๑.๓ กองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	๖๓
๕.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๖๔
ภาคผนวก	
ก แบบหนังสือแจ้งคำกล่าวหา (การร้องเรียน/แจ้งเบาะแส)	๖๙
ข ตัวอย่างการร้องเรียนเจ้าพนักงานของรัฐกระทำการทุจริตต่อหน้าที่	๗๑

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ค	แบบการร้องเรียน/แจ้งเบาะแสทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ช.	๗๒
ง	ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการคุ้มครอง ช่วยเหลือพยาน พ.ศ. ๒๕๖๒	๗๕
จ	ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยกองทุนป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒	๘๒
ฉ	รายชื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๙๐
ช	คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ ๖๙/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและ สนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม การทุจริต	๙๑
ซ	คำสั่งคณะกรรมการ สปท. ที่ ๒/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและให้ ข้อเสนอแนะการจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแสหรือพยานหลักฐาน สำหรับ การกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๙๓

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ปัญหาการทุจริตถือเป็นปัญหาที่สำคัญ ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติอย่างมากและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ รูปแบบการทุจริตได้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิมที่เป็นการทุจริตอย่างง่ายเป็นการทุจริตที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น การทุจริตเชิงนโยบาย การฟอกเงิน เป็นต้น การทุจริตที่เกิดขึ้นภายในประเทศและขยายสู่ต่างประเทศ (International) ทั้งรูปแบบการข้ามแดน (Cross-border) หรือข้ามชาติ (Transnational) ซึ่งเป็นผลมาจากการเคลื่อนตัวของประชาชนระหว่างประเทศ สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีทันสมัยและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในทางที่ผิด ทำให้การตรวจสอบ การรวบรวมข้อมูล การติดตามรวบรวมพยานหลักฐานและการนำผู้ที่กระทำผิด เพื่อดำเนินคดียุ่งยาก

ประเทศไทยได้เข้าร่วมให้สัตยาบันในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๔ ซึ่งประเทศไทยได้ดำเนินการเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยกำหนดเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติ คือ ประเทศไทยมีค่าดัชนีการรับรู้การทุจริตสูงกว่าร้อยละ ๕๐ เพื่อเป็นการยกระดับของประเทศไทยให้สามารถลดปัญหาการทุจริตลงได้

การทุจริตในประเทศไทยสามารถแบ่งเป็น ๒ ระดับใหญ่ ๆ ได้แก่ การทุจริตระดับชาติและการทุจริตระดับท้องถิ่น ซึ่งทั้ง ๒ ระดับมีความแตกต่างกันในเรื่องของขอบเขตอำนาจที่ใช้ โดยการทุจริตระดับชาติ มักจะเป็นในลักษณะของการออกกฎหมาย การแก้ไขกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวก การทุจริตเชิงนโยบายต่าง ๆ เช่น การซื้อขายตำแหน่ง การอนุมัติจัดซื้อจัดจ้างโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงการที่มีงบประมาณที่สูงมากจะเป็นช่องทางให้เกิดการกอบโกยผลประโยชน์ได้มากขึ้นด้วย ส่วนการทุจริตระดับท้องถิ่นจะมีลักษณะเป็นการทุจริตด้านงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง อิทธิพล เป็นต้น ทั้งนี้ ปัญหาอย่างหนึ่งที่สามารถพบได้ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นคือ ระบบอุปถัมภ์ที่จะนำไปสู่การทุจริตได้

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ผ่านมาอาศัยเพียงการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพียงอย่างเดียว ยังขาดความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างจริงจัง ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ในทุกส่วนราชการ และได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเกี่ยวกับเรื่อง การตรวจสอบการปฏิบัติราชการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในระบบราชการ (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๔๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๕) โดยการดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าวกำหนดให้มีศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริต (ศอตช.) และศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) เป็นกลไกในการประสานงานและตรวจสอบ ดังนั้น จึงให้ทุกส่วนราชการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของ ศอตช. และ ศปท. เพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการ รวมทั้งให้ส่วนราชการกำกับดูแลบุคลากรในสังกัดที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว เท่าเทียมกันและเป็นธรรม โดยไม่ให้มีการแสวงหาประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว แต่การอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคประชาชน

ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่อต้านการทุจริต รวมถึงการดำเนินการป้องกันการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐจะต้องเน้นในเชิงรุกมากขึ้น สิ่งหนึ่งที่จะมีส่วนในการช่วยให้การป้องกันการทุจริตเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลได้มากขึ้น คือ การแจ้งเบาะแสการทุจริต ทั้งนี้ เนื่องจากการตรวจสอบการทุจริตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือในการแจ้งข้อมูล เบาะแสร้องการทุจริต ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะมีส่วนช่วยให้การติดตามข้อมูล บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตมีความรวดเร็วมากขึ้น และถือเป็นการยับยั้งการกระทำที่จะก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศชาติ หรือเป็นการบรรเทาความเสียหายที่จะเกิดขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะการแก้ไข ปัญหาการทุจริตจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๓ ได้บัญญัติถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต เมื่อกฎหมายระดับสูงสุดของประเทศได้มีการบัญญัติไว้ดังกล่าวเท่ากับว่า การดำเนินการต่าง ๆ ของทุกภาคส่วนในประเทศจะต้องเน้นในเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วย ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตสามารถเข้ามาได้หลายลักษณะและหลายรูปแบบ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานของรัฐที่อาจส่อไปในทางทุจริตเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังได้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยสนับสนุนให้ประชาชนหรือบุคคลต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้สะดวกมากขึ้น รวมถึงการได้รับความคุ้มครองต่าง ๆ ในฐานะของผู้แจ้งข้อมูล เบาะแสร้องการพยานหลักฐานเกี่ยวกับการทุจริต ซึ่งคู่มือการแจ้งข้อมูล เบาะแสร้องการพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในพื้นที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เล่มนี้จะกล่าวถึงสถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน การแจ้งเบาะแสร้องการพยานหลักฐานต่อการทุจริต และการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับปัญหาการทุจริต การป้องกันและแนวทางการแก้ไข ปัญหาการทุจริต

๑.๒.๒ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และร่วมมือกันที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑.๒.๓ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑.๒.๔ เพื่อเป็นคู่มือสำหรับประชาชนในการแจ้งข้อมูล เบาะแสร้องการพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำความผิดของเจ้าพนักงานของรัฐเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑.๓ สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย

ปัญหาการทุจริตได้เกิดขึ้นทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยที่น่าเป็นห่วงอย่างมากคือ ผลเสียที่เกิดขึ้นจากการทุจริต ปัจจุบันการทุจริตได้เกิดขึ้น แม้แต่ในองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร องค์กรเพื่อการกุศล การดำเนินคดีทุจริต จึงมีความยากลำบากขึ้นมากตามไปด้วย ทั้งปัญหาการทุจริตที่ขยายวงกว้างขึ้น รูปแบบที่ซับซ้อนยากแก่การตรวจสอบ ความเชื่อมโยงของระบบอุปถัมภ์ เล่นพรรคเล่นพวก ทำให้การตรวจสอบของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว แม้ภายหลังจะมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อดำเนินการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับการทุจริตโดยเฉพาะและเพื่อให้มีความรวดเร็วมากขึ้นในการดำเนินคดีในศาล

ปัจจุบันการกล่าวหา ฟ้องร้องคดีการทุจริตถือเป็นบทบาทสำคัญของภาคส่วนต่าง ๆ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่บางครั้งก็เป็นโอกาสให้เกิดการกล่าวหากันในทางที่ไม่ชอบ ภาคส่วนที่มีบทบาทมาก คือ ภาคการเมือง กล่าวคือ ปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทยช่วงหลายปีที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งเกิดจากการตื่นตัวของประชาชนในการไม่ยอม ไม่ทนต่อการทุจริตและเรียกร้องให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบการกระทำของบุคคลเหล่านั้น จากปัญหาดังกล่าวจึงได้เกิดการลุกลามมากขึ้น จนนำไปสู่การยึดอำนาจจากรัฐบาล เพื่อดำเนินการควบคุมสถานการณ์ให้อยู่ในสภาวะปกติ ซึ่งหลาย ๆ ประเทศได้มีความเห็นพ้องต้องกันว่า การทุจริตเป็นปัญหาใหญ่ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยส่วนมากการทุจริตจะเกิดขึ้นได้ในประเทศที่มีสถานการณ์ ดังนี้

๑) มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อกำหนด จำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางธุรกิจ ซึ่งจะเป็นโอกาสที่จะทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มหรือกำไรส่วนเกินทางเศรษฐกิจ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมาตรการหรือข้อกำหนดดังกล่าวมีความซับซ้อน คลุมเครือ เลือกปฏิบัติเป็นความลับหรือไม่โปร่งใส

๒) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมีสิทธิขาดในการใช้ดุลยพินิจ ซึ่งให้อิสระในการเลือกปฏิบัติเป็นอย่างมากกว่าจะเลือกใช้อำนาจใด กับใครก็ได้

๓) ไม่มีกลไกที่มีประสิทธิภาพหรือองค์กรที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลและจัดการต่อการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ

ประเทศที่กำลังพัฒนาจะมีการทุจริตเกิดขึ้นได้อย่างมาก เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น ความอยากริยอยากได้ รายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ กฎ ระเบียบที่เอื้อต่อการทุจริต ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง เป็นต้น

การทุจริตในประเทศไทย อาจจำแนกออกเป็น ๒ ระดับ ได้แก่ การทุจริตในระดับชาติ และการทุจริตในระดับท้องถิ่น

๑. การทุจริตในระดับชาติ การทุจริตเชิงนโยบาย (Policy Corruption) เป็นรูปแบบการทุจริตที่นักการเมืองใช้อำนาจทางด้านการบริหารราชการแผ่นดิน รวมถึงอำนาจนิติบัญญัติที่ได้มาจากความไว้วางใจของประชาชน เป็นเครื่องมือในการออกกฎหมาย การแก้ไขกฎหมาย การแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับและนโยบายโดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย กฎระเบียบ และตีความกฎหมาย กฎ ระเบียบ และนโยบายรองรับการทุจริตเชิงนโยบายยังปรากฏในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การซื้อขายตำแหน่งในระดับสูงทางราชการ ได้แก่ ตำแหน่งอธิบดี ตำแหน่งผู้บริหารในรัฐวิสาหกิจ ในตำแหน่งที่มีอำนาจอนุมัติเห็นชอบโครงการต่าง ๆ ได้ นำไปสู่การตรวจสอบที่หละหลวมในโครงการก่อสร้าง การจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐ และการใช้วิธีพิเศษในการดำเนินการหลีกเลี่ยงกฎหมาย มาตรการป้องกันการทุจริตต่าง ๆ ในแต่ละกระบวนการ ขั้นตอนมีการแบ่งผลประโยชน์กันในกลุ่มพวกพ้อง เช่น การทำแบบก่อสร้างที่ไม่มีความชัดเจน การใช้เงินกู้จากต่างประเทศเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ รวมทั้งเสนอโครงการเร่งด่วนเพื่อจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีรูปแบบของการว่าจ้างแบบเหมารวม (Turnkey) ซึ่งผู้รับเหมาโครงการสามารถปรับเปลี่ยนแผนงานต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา สามารถปรับเพิ่มค่าใช้จ่าย และขออนุมัติงบประมาณเพิ่มได้ง่าย อีกทั้งยังเปิดช่องให้บริษัทเอกชนเรียกร้อยค่าชดเชยจากรัฐได้ ซึ่งมักเกิดจากการทำสัญญาที่หละหลวม มีช่องว่างให้หน่วยงานรัฐเสียเปรียบ

๒. การทุจริตในระดับท้องถิ่น การกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นที่มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้บริการต่าง ๆ ของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติเกิดการทุจริตในท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน ลักษณะการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกเป็น ๗ ประเภท ดังนี้

๑. การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. การทุจริตที่เกิดจากตัวบุคคล
๓. การทุจริตที่เกิดจากช่องว่างของกฎ ระเบียบ และกฎหมาย
๔. การทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม
๕. การทุจริตที่เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ
๖. การทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ
๗. การทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น

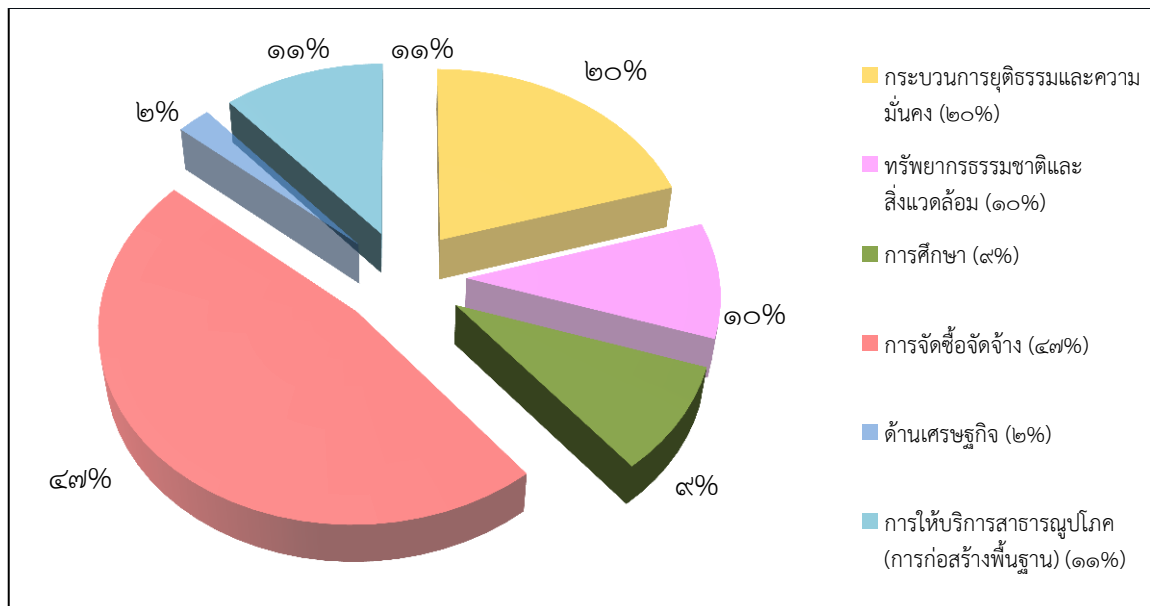
รูปแบบการทุจริตในประเทศไทย องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparent International : TI) ได้กำหนดนิยามและรูปแบบของการทุจริต เป็น ๗ ประเภท ได้แก่

๑. การทุจริตขนาดใหญ่ (Grand Corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูง เพื่อบิดเบือนนโยบายหรือการใช้อำนาจรัฐในทางมิชอบ เพื่อให้ผู้นำหรือผู้บริหารประเทศได้รับผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรของชาติ
๒. การทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) เป็นการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐระดับกลาง และระดับล่างต่อประชาชนทั่วไป โดยการใช้อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในทางมิชอบ
๓. การติดสินบน (Bribery) เป็นการเสนอ การให้ หรือสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ทั้งในรูปของเงิน สิ่งของ และสิ่งตอบแทนต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี
๔. การยักยอก (Embezzlement) คือ การที่พนักงานหรือเจ้าหน้าที่องค์กรของรัฐนำเงินหรือสิ่งของที่ได้รับมอบหมายให้ใช้ในหน้าที่ราชการ มาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง
๕. การอุปถัมภ์ (Patronage) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นพรรคเล่นพวก ด้วยการคัดเลือกบุคคลจากสายสัมพันธ์ทางการเมือง หรือเครือข่าย (Connection) เพื่อเข้ามาทำงานหรือเพื่อได้รับผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและความเหมาะสม
๖. การเลือกที่รักมักที่ชัง (Nepotism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นพรรคเล่นพวก โดยเจ้าพนักงานของรัฐจะใช้อำนาจที่มีในการให้ผลประโยชน์หรือให้หน้าที่การงานแก่เพื่อน ครอบครัว หรือบุคคลใกล้ชิด โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและความเหมาะสม
๗. ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) คือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมอันเกิดจากการที่บุคคลต้องมีหน้าที่หรือสถานะมากกว่า ๑ สถานะ

สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย เมื่อพิจารณาจากเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนที่เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ๕ ปีย้อนหลัง สามารถจัดกลุ่มประเภทคดีทุจริตที่พบการกล่าวหา ร้องเรียนมากที่สุด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑ จำนวน ๓ ลำดับ คือ

๑. การทุจริตเกี่ยวกับจัดซื้อจัดจ้าง
๒. การทุจริตเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมและความมั่นคง
๓. การทุจริตเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ

แผนภาพกลุ่มประเภทคดีทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ข้อมูล ณ วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๒)



ที่มา : ระบบติดตามเรื่องกล่าวหาในความรับผิดชอบ Case Follow System (CFS)

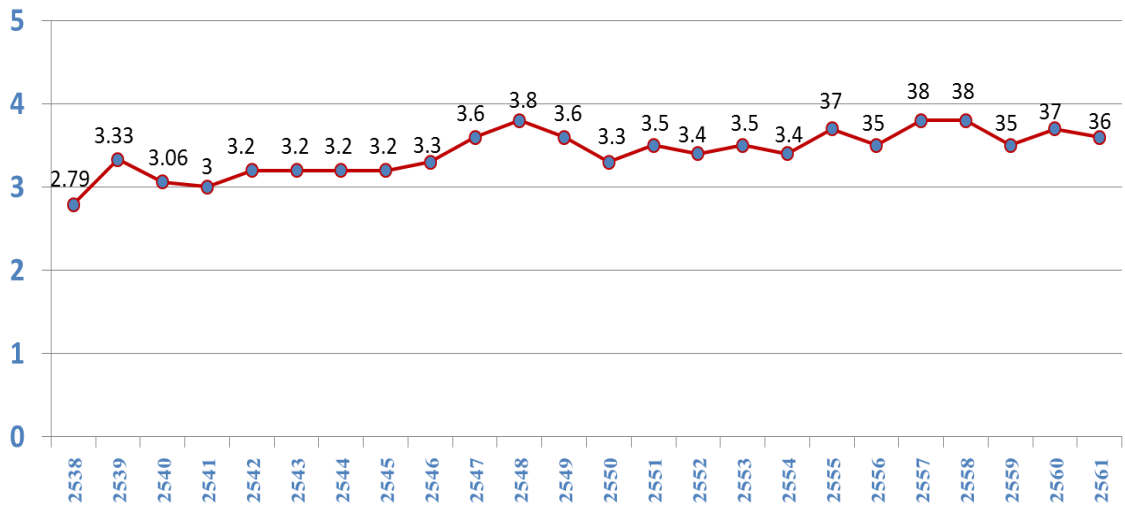
องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparent International : TI) ได้ทำการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) เพื่อเป็นการวัดถึงสถานการณ์การทุจริตของประเทศต่าง ๆ ว่าเป็นระดับใด ซึ่งการประเมินคะแนนของประเทศไทยใช้แหล่งการประเมินจากจำนวน ๙ แหล่ง ผลการจัดอันดับของประเทศไทยได้คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ดังนี้

ตารางแสดงคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๖๑

ปี พ.ศ.	คะแนน	อันดับ	จำนวนประเทศ
๒๕๔๗	๓.๖๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๖๔	๑๔๖
๒๕๔๘	๓.๘๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๕๙	๑๕๙
๒๕๔๙	๓.๖๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๖๓	๑๖๓
๒๕๕๐	๓.๓๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๔	๑๗๙
๒๕๕๑	๓.๕๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๐	๑๘๐
๒๕๕๒	๓.๔๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๔	๑๘๐
๒๕๕๓	๓.๕๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๗๘	๑๗๘
๒๕๕๔	๓.๔๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๐	๑๘๓
๒๕๕๕	๓.๗ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๘๘	๑๗๖
๒๕๕๖	๓.๕ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๑๐๒	๑๗๗
๒๕๕๗	๓.๘ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๘๕	๑๗๕
๒๕๕๘	๓.๘ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๗๖	๑๖๘
๒๕๕๙	๓.๕ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๑๐๑	๑๗๖
๒๕๖๐	๓.๗ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๙๖	๑๘๐
๒๕๖๑	๓.๖ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๙๙	๑๘๐

ที่มา : องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ

แผนภาพ ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๖๑



หมายเหตุ : ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการเปลี่ยนแปลงค่าดัชนีชี้วัดจากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน เป็นคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน
ที่มา : <http://cpi.transparency.org/cpi๒๐๑๕/results>

ตารางแสดงดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) พ.ศ. ๒๕๖๑
(จากจำนวน ๑๘๐ ประเทศทั่วโลก)

อันดับ	ประเทศ	คะแนน (๑๐๐)	อันดับ	ประเทศ	คะแนน (๑๐๐)
๑	ราชอาณาจักรเดนมาร์ก	๘๘	๙๓	โคโซโว	๓๗
๒	นิวซีแลนด์	๘๗	๙๓	มาซิโดเนีย	๓๗
๓	สาธารณรัฐฟินแลนด์	๘๕	๙๓	มองโกเลีย	๓๗
๓	สาธารณรัฐสิงคโปร์	๘๕	๙๓	ปานามา	๓๗
๓	ราชอาณาจักรสวีเดน	๘๕	๙๙	อัลบาเนีย	๓๖
๓	สมาพันธรัฐสวิส	๘๕	๙๙	บาร์เรน	๓๖
๗	ราชอาณาจักรนอร์เวย์	๘๔	๙๙	โคลอมเบีย	๓๖
๘	ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์	๘๒	๙๙	สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	๓๖
๙	แคนาดา	๘๑	๙๙	แทนซาเนีย	๓๖
๙	ราชรัฐเซมเบิร์ก	๘๑	๙๙	ราชอาณาจักรไทย	๓๖
๑๑	เยอรมนี	๘๐	๑๐๕	อัลจีเรีย	๓๕
๑๑	สหราชอาณาจักร	๘๐	๑๐๕	อาร์มาเนีย	๓๕

ตารางแสดงดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศสมาชิกอาเซียน
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑

ปี พ.ศ. ๒๕๖๐				ปี พ.ศ. ๒๕๖๑			
อันดับ ในอาเซียน	อันดับโลก (๑๗๖ ประเทศ)	ประเทศ	คะแนน (๑๐๐)	อันดับ ในอาเซียน	อันดับโลก (๑๗๖ ประเทศ)	ประเทศ	คะแนน (๑๐๐)
๑	๖	สิงคโปร์	๘๔	๑	๓	สิงคโปร์	๘๕
๒	๓๒	บรูไน	๖๒	๒	๓๑	บรูไน	๖๓
๓	๖๒	มาเลเซีย	๔๗	๓	๖๑	มาเลเซีย	๔๗
๔	๙๖	อินโดนีเซีย	๓๗	๔	๘๙	อินโดนีเซีย	๓๘
๕	๙๖	ไทย	๓๗	๕	๙๙	ไทย	๓๖
๖	๑๐๗	เวียดนาม	๓๕	๖	๙๙	เวียดนาม	๓๖
๗	๑๑๑	ฟิลิปปินส์	๓๔	๗	๑๑๗	ฟิลิปปินส์	๓๓
๘	๑๓๐	เมียนมา	๓๐	๘	๑๓๒	เมียนมา	๒๙
๙	๑๓๕	ลาว	๒๙	๙	๑๓๒	ลาว	๒๙
๑๐	๑๖๑	กัมพูชา	๒๑	๑๐	๑๖๑	กัมพูชา	๒๐

ที่มา : www.transparency.org

คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าปัญหาการทุจริตของประเทศไทย ยังคงมีปัญหาคำคัญที่ต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน เพื่อทำให้ปัญหาดังกล่าวลดลง ดังนั้น ในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงได้กำหนด ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ คือ ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคะแนนดัชนี การรับรู้การทุจริตของประเทศไทยให้มีระดับสูงกว่าร้อยละ ๕๐

๑.๔ การป้องกันและแก้ไขปัญหการทุจริต

ที่ผ่านมาประเทศไทยได้ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาเป็นระยะเวลายาวนาน มีการ กำหนดกฎหมาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน กลยุทธ์ต่าง ๆ ไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันได้กำหนดเกี่ยวกับการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต เพื่อแก้ไขปัญหการทุจริตให้มีประสิทธิภาพไว้ในกฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑.๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดหน้าที่ของปวงชนชาวไทย และของรัฐเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไว้ดังนี้

หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๕๐ บุคคลต้องมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑)

(๑๐) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๖๓ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริต และประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกัน เพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๔ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินควร

รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมตลอดถึงการจัดหาทนายความให้

๑.๔.๒ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ สืบเนื่องมาจาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ที่กำหนดให้ต้องมีการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อบรรลุเป้าหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ความสามัคคีปรองดอง การพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังคมมีความสุข เป็นธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งการจัดทำแผนปฏิรูปประเทศที่สำคัญด้านหนึ่ง คือ การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ โดยกำหนดประเด็นการปฏิรูปใน ๔ ด้าน และมีจุดเน้นในแต่ละด้านคือ

- ด้านการป้องกัน/เฝ้าระวัง เน้นการผลักดันให้มีกฎหมายรองรับการรวมตัวของประชาชนเพื่อต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ ภายใน ๒ ปี

- ด้านการป้องปราม เน้นให้มีการลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานของรัฐในการใช้อำนาจผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารสาธารณะภายใน ๒ ปี ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้โดยไม่ต้องร้องขอ กำหนดให้มีการแสดงฐานะทางการเงินของเจ้าพนักงานของรัฐที่เปิดเผย ตรวจสอบได้และการกำหนดให้มีมาตรการที่เป็นไปได้ในการสืบหาและกำกับดูแลการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนของตนซึ่งเงินสดและตราสารเปลี่ยนมือได้

- ด้านการปราบปราม เน้นให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการมาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง และมาตรการทางกฎหมายต่อเจ้าพนักงานของรัฐในสังกัดที่ถูกกล่าวหาหรือพบเหตุอันควรสงสัยว่าประพฤติมิชอบ หรือกระทำการทุจริต การให้มีกฎหมายกำหนดความผิดจากการกระทำโดยเจตนาของเจ้าพนักงานของรัฐที่ทุจริตต่อหน้าที่ การใช้อำนาจโดยมิชอบ และการร้ายยผิตปกติที่ชัดเจน เพื่อความรวดเร็วในการไต่สวนและเป็นไปตามมาตรฐานสากล หากกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐละเลย ละเว้นรู้เห็นเป็นใจหรือมีสถานะเป็นผู้ถูกกล่าวหาในกรณีทุจริตหรือประพฤติมิชอบ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยแจ้งให้ผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งหรือถอดถอนใช้อำนาจทางปกครองทันที การเร่งรัดติดตามทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิดทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ตกเป็นของแผ่นดิน และออกแบบกระบวนการบริหารคดีใหม่ ให้มีขั้นตอนเท่าที่จำเป็นเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว

- ด้านบริหารจัดการ เน้นการปรับปรุงกลไกการประสานการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนประสานการบริหารกับส่วนประสานการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิรัฐ และการจัดตั้งสถาบันการสร้างเสริมสมรรถนะด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑.๔.๓ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ ได้กำหนดว่า รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของประเทศไทยคือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากร ธรรมชาติยั่งยืน” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายที่สำคัญ โดยยึดหลักที่ว่า “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” มีการปรับเปลี่ยนภาครัฐให้มีความทันสมัย สะดวกมากขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการในการให้บริการแก่ประชาชน มีการปฏิบัติงานที่เป็นธรรม โดยมีตัวชี้วัดในด้านนี้ คือ ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ ระดับความโปร่งใสการทุจริต ประพฤติมิชอบ และความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีอยู่ในส่วนประเด็นของยุทธศาสตร์ ได้แก่

- บุคลากรภาครัฐ เป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่นและมีมืออาชีพ
- ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่างๆ และมีเท่าที่จำเป็น
- กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

๑.๔.๔ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ และพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้าน รวมถึงจัดทำแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ มีจำนวน ๒๓ ฉบับ ซึ่งฉบับที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จำนวน ๒ ฉบับ คือ

- ฉบับที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐ มีความโปร่งใส ปลอดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ สร้างให้คนในสังคมเกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมของความซื่อสัตย์สุจริต การส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐที่เหมาะสมกับบริบท สภาพปัญหา รวมทั้ง การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริต ซึ่งประกอบ ด้วยการพัฒนาหลัก ๒ ประเด็นคือ (๑) การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการปรับพฤติกรรมของคนในการปลูกฝังวิถีคิดในกลุ่มเด็กและเยาวชนให้มีจิตสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อสร้างพลัง

ร่วมในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและประพฤตินิยม และ การปรับระบบโดยการสร้างนวัตกรรมต่อต้านการทุจริต เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ (๒) การปราบปรามการทุจริต มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการ และกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤตินิยม ทั้งในด้านของการดำเนินคดีทุจริตที่มีความรวดเร็ว เป็นธรรม และการพัฒนาปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปราบปรามการทุจริตให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ

- ฉบับที่ ๒๒ กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาดำเนินการและเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสในการได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม ทั้งถึง ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน ๒ แผนงาน คือ (๑) การพัฒนากฎหมาย เน้นการปรับปรุง แก้ไขยกเลิกกฎหมายให้ไม่เท่าที่จำเป็นและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม และบูรณาการเชื่อมโยงกฎหมายทุกลำดับชั้นให้เป็นเอกภาพ ไม่ขัดกัน (๒) การพัฒนาระบบการยุติธรรม โดยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนไปอย่างเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทั้งถึง ปราศจากการเลือกปฏิบัติ บูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔.๕ แผนแม่บทบูรณาการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤตินิยม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

การบูรณาการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤตินิยมของประเทศไทยในภาพรวม มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องภายใต้เงื่อนไขทั้งพลวัตความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การทุจริตและบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในมิติต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

สำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ได้จัดทำแผนแม่บทบูรณาการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤตินิยม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) โดยได้กำหนด

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)”

พันธกิจ “สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วน แบบบูรณาการและปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล”

โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๓ ด้าน คือ

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างวัฒนธรรมต้านทุจริตด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ป้องกันการทุจริตเชิงรุก
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปราบปรามการทุจริตและประพฤตินิยมที่เป็นสากล

การดำเนินการตามแผนแม่บทบูรณาการฯ ตามยุทธศาสตร์ทั้ง ๓ ด้าน เน้นการสร้างวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการปลูกฝังวิถีคิด การปลูกจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์สุจริต สร้างการรับรู้เรื่องผลเสียของการทุจริต ผ่านการบูรณาการโครงการต่าง ๆ การสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพกลไก มาตรการกระบวนการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และปัญหามลพิษทางอากาศ พัฒนาระบบการปฏิบัติงานและการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐให้มีความโปร่งใส การทำความเข้าใจเรื่องกลไกการป้องกันการทุจริตโดยการสร้างการมีส่วนร่วม การสร้างและพัฒนากลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ จัดทำระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแส

๑.๔.๖ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้จัดทำขึ้นโดยสืบเนื่องมาจากการกำหนด ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ที่เป็นแผนหลักในการพัฒนาประเทศ ซึ่งได้มีการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๑๐ ด้าน ซึ่งด้านที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ซึ่งได้มีการกำหนดแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ คือ

- การปลูกฝังให้คนไทยไม่โกง โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมุ่งสร้างจิตสำนึก ในการรักษาประโยชน์สาธารณะ คุณธรรม จริยธรรม และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนากลไกและระบบ การดำเนินงานที่ทำให้เจ้าพนักงานของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและ มาตรฐานจริยธรรม

- ป้องกันการทุจริต โดยการปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐให้มีระบบที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการต่อต้านการทุจริต การคุ้มครองพยานในคดี ทุจริตและประพฤติมิชอบ เร่งรัดหน่วยงานภาครัฐให้มีการดำเนินงานในการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑.๔.๗ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ประเทศไทยยังต้องดำเนินการตามข้อตกลงของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) และคณะรัฐมนตรีได้มีการกำหนด แนวทาง การปรับโครงสร้างของส่วนราชการ การออกกฎหมาย ตลอดจนอาศัยกลไก มาตรการต่าง ๆ ในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต จนนำไปสู่การตื่นตัวของทุกภาคส่วนที่ตระหนักถึงผลเสียของการทุจริต หากมีการ ทุจริตมาก ประเทศจะไม่สามารถพัฒนาไปได้มากเนื่องจากขาดงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เมื่อเป็น เช่นนี้ การขับเคลื่อนให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วจึงเป็นเรื่องที่ยาก ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้มีความ พยายามในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง มีการผลักดันแนวทางต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้เน้นถึงการ ปรับฐานความคิดของคนในสังคม สนับสนุนให้ประชาชน เจ้าพนักงานของรัฐ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต รวมถึงการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีการปฏิบัติตามเจตจำนงทาง การเมืองในการต่อต้านการทุจริต ซึ่งเห็นได้ว่ากลุ่มนักการเมืองได้นำมาเป็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ จากทั้งหมด ๖ ยุทธศาสตร์ เนื่องจากนักการเมืองถือเป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตได้

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้กำหนด

วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)”

คำอธิบายวิสัยทัศน์

ประเทศไทยในระยะ ๕ ปีข้างหน้า จะมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม เป็นสังคมมิติใหม่ที่ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ โดยได้รับความร่วมมือจาก ฝ่ายการเมือง

หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนประชาชน ในการพิทักษ์รักษามลประโยชน์ของชาติและประชาชน เพื่อให้ประเทศไทย มีศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิในด้านความโปร่งใสทัดเทียมนานาอารยประเทศ

พันธกิจ

“สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วน แบบบูรณาการและปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ ให้มีมาตรฐานสากล”

คำอธิบายพันธกิจ

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระยะ ๕ ปีข้างหน้า จะเป็นการปฏิรูปกระบวนการดำเนินงาน จากเดิมไปสู่กระบวนการทำงานแบบบูรณาการทั้งระบบ โดยเริ่มจากการวางรากฐานทางความคิดของประชาชน ที่นอกจากตนเองจะไม่กระทำการทุจริตแล้ว จะต้องไม่อดทนต่อการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอีกต่อไป ประชาชนไทย ต้องก้าวข้ามค่านิยมอุปถัมภ์และความเพิกเฉยต่อการทุจริตประพฤติมิชอบ เจตจำนงทางการเมืองของประชาชน ที่ต้องการสร้างชาติที่สะอาดปราศจากการทุจริต จะต้องได้รับการสานต่อจากฝ่ายการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ การขับเคลื่อนนโยบายที่มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันกลไกการป้องกันและปราบปราม การทุจริตต้องเป็นที่ได้รับความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นจากประชาชนว่าจะสามารถเป็นผู้ปกป้องผลประโยชน์ ของชาติและประชาชนได้อย่างรวดเร็ว เป็นธรรม และเท่าเทียม ทั้งนี้ เพื่อยกระดับมาตรฐานจริยธรรม คุณธรรม และความโปร่งใสของประเทศไทยในทุกมิติให้มีมาตรฐานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention Against Corruption C.C. ๒๐๐๓ : UNCAC ๒๐๐๓) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์มีความครอบคลุมกระบวนการดำเนินงานด้านการป้องกัน ปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลักออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

เป็นแนวทางยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลางานสังคม ปลุกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต จิตอาสา จิตสาธารณะ เสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่ยอมรับและต่อต้านการทุจริตในทุกรูปแบบโดยดำเนิน กลยุทธ์ คือ ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลางานสังคมเพื่อต้านทุจริต ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชนและบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อการต่อต้าน การทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต

ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยมีความตื่นตัวต่อการ ปฏิบัติตนของนักการเมือง หากเห็นว่าการทุจริตหรือพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งส่งผลให้มีการรวมตัวกัน ชุมนุมประท้วง เพราะต้องการให้นักการเมืองมีการปฏิบัติตนที่สุจริต โปร่งใสในการ ปฏิบัติงาน ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ จึงได้มีการกำหนดให้มี ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางการเมือง โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนและรัฐบาลมีการนำเรื่องการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข ลดปัญหาการทุจริต โดยมีกลยุทธ์ คือ พัฒนา กลไกการกำหนดให้นักการเมืองแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตต่อ สาธารณชน เร่งรัดการกำกับติดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าพนักงานของรัฐในทุกระดับ สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนกำหนดกลยุทธ์และมาตรการสำหรับเจตจำนงในการต่อต้านการทุจริต พัฒนาระบบการ

บริหารงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่มีสัดส่วนเหมาะสมกับการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและประชาชน โดยรัฐให้การสนับสนุนตั้งแต่ต้น ประยุคนวัตกรรมในการกำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงาน ตามเจตจำนงทางการเมืองของพรรคการเมืองที่ได้แสดงไว้ต่อสาธารณะ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย

การทุจริตเชิงนโยบาย คือ การแสวงหาประโยชน์อันเกิดจากการใช้อำนาจทางการบริหาร ในการเสนอโครงการหรือการดำเนินโครงการต่างๆ ที่เป็นผลให้ตนเองหรือบุคคลอื่นได้ประโยชน์จากการดำเนินการ นั้น ผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การทุจริตเชิงนโยบายส่วนมากเกิดจากการใช้ช่องว่างทางกฎหมายในการแสวงหา ประโยชน์ส่วนตน ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานต่างๆ ได้มีการดำเนินการปราบปรามการทุจริตอย่างต่อเนื่อง แต่มีข้อจำกัด เรื่องของอำนาจตามกฎหมาย จึงไม่สามารถดำเนินการต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ โดยมีกลยุทธ์ คือ วางมาตรการเสริม ในการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายบนฐานธรรมาภิบาล การรายงานผลสะท้อนการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย พัฒนานวัตกรรมสำหรับการรายงานและตรวจสอบธรรมาภิบาลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และตรวจสอบการทุจริตเชิงนโยบายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก

ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก มุ่งเน้นการพัฒนากลไกและกระบวนการ ด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกลไกด้านกฎหมาย กลไกการบริหาร ฯลฯ ในการดำเนินการมีกลยุทธ์ คือ เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันการทุจริต สร้างกลไก การป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริต พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อลดปัญหาการทุจริต พัฒนา รูปแบบการสื่อสารสาธารณะเชิงสร้างสรรค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พัฒนา วิเคราะห์ และบูรณาการระบบการ ประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อเชื่อมโยงกับแนวทางการยกระดับดัชนี การรับรู้การทุจริตของประเทศไทย สนับสนุนให้ภาคเอกชนดำเนินการตามหลักบรรษัทภิบาล พัฒนาสมรรถนะ และองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันการทุจริต การพัฒนาระบบและส่งเสริมการ ดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต มุ่งเน้นการปรับปรุงและ พัฒนากลไกและกระบวนการต่าง ๆ ของการปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ ตั้งแต่ขั้นตอนการรับเรื่องร้องเรียน การพัฒนาระบบตรวจสอบทรัพย์สิน เพื่อตรวจสอบการทุจริต การปฏิรูปกลไกและกระบวนการในการสอบสวนและไต่สวน การวางแผนกำหนดทิศทางการปราบปรามการทุจริต การศึกษาวิเคราะห์พลวัตของการทุจริตเพื่อกำหนดกฎหมายการป้องกันและปราบปราม การทุจริต การคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแสในคดีทุจริตที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการปรับปรุงและพัฒนาระบบ การปราบปราม การทุจริตตามแนวทางของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ โดยมีกลยุทธ์ คือ ปรับปรุงระบบรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงการตรวจสอบความเคลื่อนไหว และความถูกต้องของทรัพย์สินและหนี้สิน ปรับปรุงกระบวนการพัฒนากลไกพิเศษในการปราบปรามการทุจริตที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตรากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามการทุจริตให้เท่าทัน ต่อพลวัตของการทุจริตและสอดคล้องกับสนธิสัญญาและมาตรฐานสากล บูรณาการข้อมูลและข่าวกรองในการ ปราบปรามการทุจริต การเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแส และเจ้าหน้าที่ในกระบวนการ ปราบปรามการทุจริต พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสหวิทยาการของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการปราบปราม

การทุจริต การเปิดโปงผู้กระทำความผิดให้สาธารณะชนรับทราบและตระหนักถึงโทษของการกระทำทุจริตเมื่อคดีถึงที่สุด การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีทุจริตระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการยกระดับมาตรฐานด้านความโปร่งใสและการยกระดับค่าดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย โดยการศึกษา วิเคราะห์ ประเด็นการประเมิน วิธีการสำรวจตามแหล่งข้อมูล และเร่งรัด กำกับ ติดตามให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามการบูรณาการการทำงานร่วมระหว่างภาครัฐ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ภาคเอกชน และต่างประเทศ โดยมีกลยุทธ์ คือ ศึกษา กำกับ และติดตามการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย และบูรณาการเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย

๑.๔.๘ นโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน

คณะรัฐมนตรีของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้มีการแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยมีนโยบายหลัก ๑๒ ด้าน และนโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง ซึ่งได้มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนี้

นโยบายหลักที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ

นโยบายหลักด้านที่ ๑๒ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกระบวนการยุติธรรม

๑) แก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยจัดให้มีมาตรการและระบบเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ช่วยป้องกันและลดการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจังและเข้มงวด รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการติดตามการแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งเร่งสร้างจิตสำนึกของคนในสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ถูกต้อง ชอบธรรม และสนับสนุนทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตประพฤติมิชอบ

๒) ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม โดยส่งเสริมให้มีรูปแบบการลงโทษอื่นที่ไม่ใช่โทษทางอาญาตามหลักสากล มุ่งเน้นยกระดับการพัฒนาระบบ แก้ไข บำบัด พื้นฟูผู้กระทำความผิด ส่งเสริม ปกป้อง ค้ำครองสิทธิมนุษยชน พัฒนาประสิทธิภาพระบบการสืบสวนสอบสวนด้านการปราบปรามอาชญากรรมพิเศษ กำหนดมาตรการคุ้มครองเจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมให้สามารถปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ พร้อมทั้งบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้ดำเนินงานสอดคล้องประสานกันอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้สามารถจัดการกับข้อขัดแย้งและกรณีพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการทำงานเชิงรุก รวมทั้งพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเป็นธรรมเสมอภาค โปร่งใส รวดเร็ว ท้าทาย และปราศจากการเลือกปฏิบัติ สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมได้ และสร้างสังคมที่พัฒนาอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียม พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมาย พัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง โดยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ
เรื่องที่ ๘ การแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ทั้งฝ่ายการเมืองและ
ฝ่ายข้าราชการประจำ

เร่งรัดการดำเนินการมาตรการทางการเมืองควบคู่ไปกับมาตรการทางกฎหมายเมื่อพบผู้กระทำผิด
อย่างเคร่งครัด นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเฝ้าระวังการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจังและเข้มงวด และ
เร่งรัดดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายเมื่อพบผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ภาครัฐปลอดการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบโดยเร็วที่สุด พร้อมทั้งให้ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและ
เฝ้าระวังการทุจริตประพฤติมิชอบ

บทที่ ๒

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต

ประเทศไทยมีความพยายามแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้ร่วมกันสร้างเครื่องมือ กลไก และกำหนดเป้าหมายสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นไปในทิศทางและรูปแบบเดียวกัน ซึ่งเครื่องมือหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็คือการได้รับความร่วมมือของประชาชนในการผลักดันให้มาตรการป้องกันการทุจริตต่าง ๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจะต้องสร้างให้ทุกภาคส่วนในสังคมเกิดความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามบทบาทและภาระหน้าที่ของตนเอง และอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการร่วมมือรณรงค์ ป้องกัน ฝึกระวัง แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริต

ในปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตระหนักและมองเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ว่าจะเป็น นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ นักการเมือง นักธุรกิจ และประชาชนทั่วไปทุกสาขาอาชีพ ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นกลไกสำคัญที่สามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้โดยการให้ข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันการเกิดการทุจริตขึ้น หรือในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ดังนั้น จึงต้องกระทำการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริต รวมถึงค่านิยมที่เน้นการพึ่งพาระบอบอุปถัมภ์ในสังคม เพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทุกรูปแบบ

๒.๑ การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ข่าวสาร การรับรู้การทุจริต ผลกระทบและความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตต่อประชาชน^๑

สำนักวิจัยและบริการวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ข่าวสาร การรับรู้การทุจริต ผลกระทบและความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตต่อประชาชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาระดับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสำนักงาน ป.ป.ช. ๒) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้การทุจริต ผลกระทบและความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตต่อประชาชน และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประชาชน ๓) เปรียบเทียบภูมิหลังของประชาชนเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสำนักงาน ป.ป.ช. การรับรู้การทุจริต ผลกระทบและความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตต่อประชาชน และ ๔) ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีข้อมูลประกอบ การปรับปรุงแก้ไขและยกระดับการดำเนินงาน/การกำหนดมาตรการเพื่อให้สนองตอบต่อสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ และการจัดทำแผนการดำเนินงาน ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของการทุจริตประพฤติมิชอบ และเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปที่เคยมาติดต่อกับสำนักงาน ป.ป.ช. และประชาชนที่ไม่เคยติดต่อกับสำนักงาน ป.ป.ช. รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๔๑ ราย

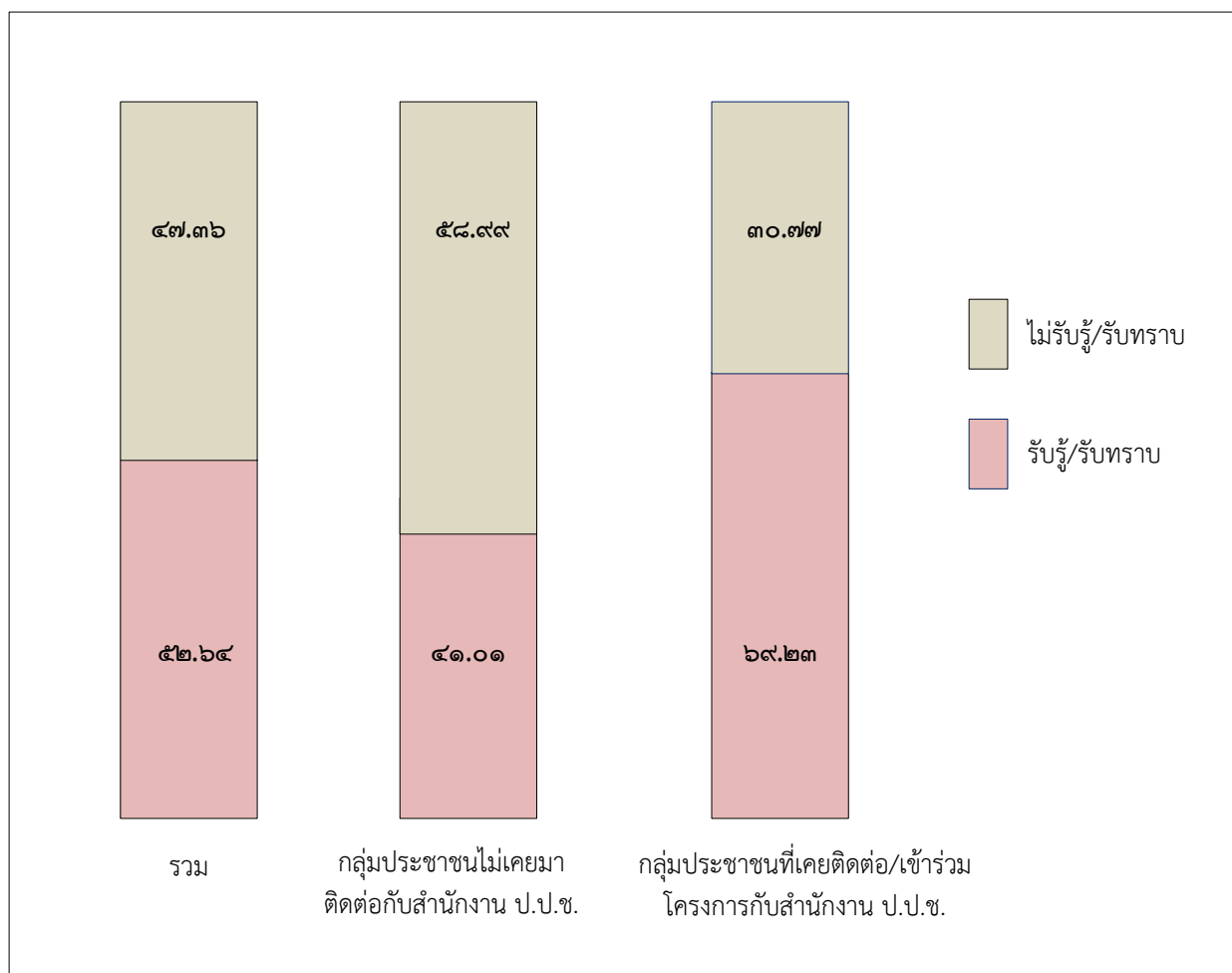
^๑ เสาวนีย์ ทิพอด และคณะ. (๒๕๖๒). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ข่าวสาร การรับรู้การทุจริต ผลกระทบและความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตต่อประชาชน. สำนักงาน ป.ป.ช.

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ข่าวสาร การรับรู้การทุจริต ผลกระทบและความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตต่อประชาชน สามารถสรุปเป็นรายประเด็นดังนี้

การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสำนักงาน ป.ป.ช.

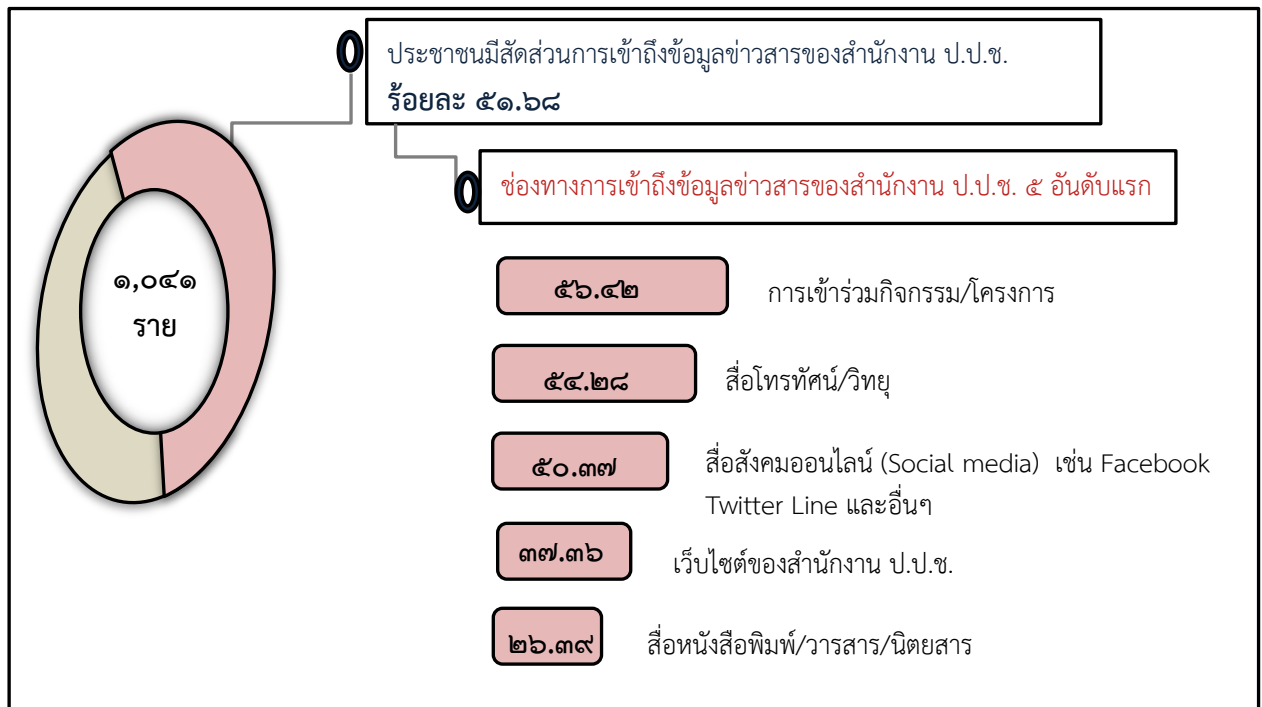
การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๔๑ ราย พบว่าประมาณร้อยละ ๕๒.๖๔ ของประชาชนมีการรับรู้/รับทราบว่าตนเองมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของ สำนักงาน ป.ป.ช. โดยกลุ่มประชาชนที่เคยติดต่อ/เข้าร่วมโครงการกับสำนักงาน ป.ป.ช. มีสัดส่วนการรับรู้หรือรับทราบว่าตนเองมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสำนักงาน ป.ป.ช. (ร้อยละ ๖๙.๒๓) สูงกว่าประชาชนที่ไม่เคยมาติดต่อกับสำนักงาน ป.ป.ช. (ร้อยละ ๔๑.๐๑)

แผนภาพร้อยละของประชาชนที่รับรู้/รับทราบเกี่ยวกับสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสำนักงาน ป.ป.ช.



เมื่อพิจารณาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ก็พบว่า ประมาณกึ่งหนึ่งของประชาชนตัวอย่างมีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสำนักงาน ป.ป.ช. (ร้อยละ ๕๑.๖๘) โดยช่องทางที่ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ๕ อันดับแรก คือ (๑) การเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการมากที่สุด (๒) สื่อโทรทัศน์/วิทยุ (๓) สังคมออนไลน์ (Social media) เช่น Facebook Twitter Line (๔) เว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช. และ (๕) สื่อหนังสือพิมพ์/วารสาร/นิตยสารตามลำดับ

แผนภาพร้อยละของประชาชนที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสำนักงาน ป.ป.ช.



ตารางจำนวน ร้อยละของประชาชน จำแนกตามช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสำนักงาน ป.ป.ช.

ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	ประชาชนที่ไม่เคยมาติดต่อกับสำนักงาน ป.ป.ช.		ประชาชนที่เคยติดต่อกับสำนักงาน ป.ป.ช.		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑) เว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช.	๖๑	๒๔.๘๐	๑๔๐	๔๗.๙๕	๒๐๑	๓๗.๓๖
๒) คำบอกเล่าจากบุคคล	๖๗	๒๗.๒๔	๖๒	๒๑.๒๓	๑๒๙	๒๓.๙๘
๓) สื่อหนังสือพิมพ์/วารสาร/นิตยสาร	๖๓	๒๕.๖๑	๗๙	๒๗.๐๕	๑๔๒	๒๖.๓๙
๔) สื่อโทรทัศน์/วิทยุ	๑๕๐	๖๐.๙๘	๑๔๒	๔๘.๖๓	๒๙๒	๕๔.๒๘
๕) หนังสือราชการ/ประกาศราชการ / ป้าย/โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ของส่วนราชการ	๓๕	๑๔.๒๓	๙๔	๓๒.๑๙	๑๒๙	๒๓.๙๘
๖) สังคมออนไลน์ (Social media) เช่น Facebook Twitter Line และอื่นๆ	๑๓๖	๕๕.๒๘	๑๓๕	๔๖.๒๓	๒๗๑	๕๐.๓๗
๗) การเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ	-	-	๒๙๒	๑๐๐.๐๐	๓๐๓	๕๖.๔๒

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ

การรับรู้การทุจริต

ประชาชนมีระดับรับรู้การทุจริตหรือเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของเจ้าพนักงานของรัฐทั้งในรูปแบบการทุจริตเชิงนโยบาย และการทุจริตของหน่วยงาน/ตัวบุคคล โดยในภาพรวมมีระดับการรับรู้เฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๐๐ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๔ คะแนน อยู่ในระดับการทุจริตเกิดบ่อยครั้ง โดยเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ประชาชนรับรู้การกระทำการทุจริตของพนักงานของรัฐมากที่สุด คือ การใช้อำนาจหน้าที่ในการโยกย้ายตำแหน่งให้กับพวกพ้อง

รองลงมาเป็นการสร้างถนนที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือเลือกเส้นทางตัดถนนให้ผ่านที่ดินของพวกพ้อง การใช้งบประมาณของรัฐบาลที่กระจายสู่ท้องถิ่น ที่บิดเบือน ไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ การใช้อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับภาคเอกชน ผ่านโครงการที่รัฐอ้างว่าเป็นประโยชน์ของประเทศชาติ/ประชาชน และการแก้ไขกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์หรือการแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบ ตามลำดับ และยังเห็นว่าปัญหาการทุจริตของประเทศไทยมีความรุนแรงอยู่ในระดับมากที่สุด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

แผนภาพ ระดับการรับรู้เหตุการณ์หรือพฤติกรรมของเจ้าพนักงานของรัฐในการกระทำการทุจริต จำแนกตามประเภท/รูปแบบการทุจริต



ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบและความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตต่อประชาชน

ประชาชนเห็นว่าการทุจริตส่งผลกระทบต่อประชาชนอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๘๔ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๕ คะแนน) โดยประชาชนเห็นว่าการทุจริตส่งผลกระทบมากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ (๑) ทำให้รัฐบาลไม่มีเงินเพียงพอในการพัฒนาประเทศ การสร้างถนน/โรงเรียน/โรงพยาบาลไม่ได้มาตรฐาน ขำรดง่าย (๒) ทำให้ประชาชนต้องซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค/บริการ ในราคาที่สูงขึ้น แต่ได้สินค้าที่มีคุณภาพลดลง และ (๓) ทำให้ประชาชนต้องจ่ายค่าบริการสาธารณะ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่ารถประจำทาง เป็นต้น ในอัตราที่สูงขึ้น

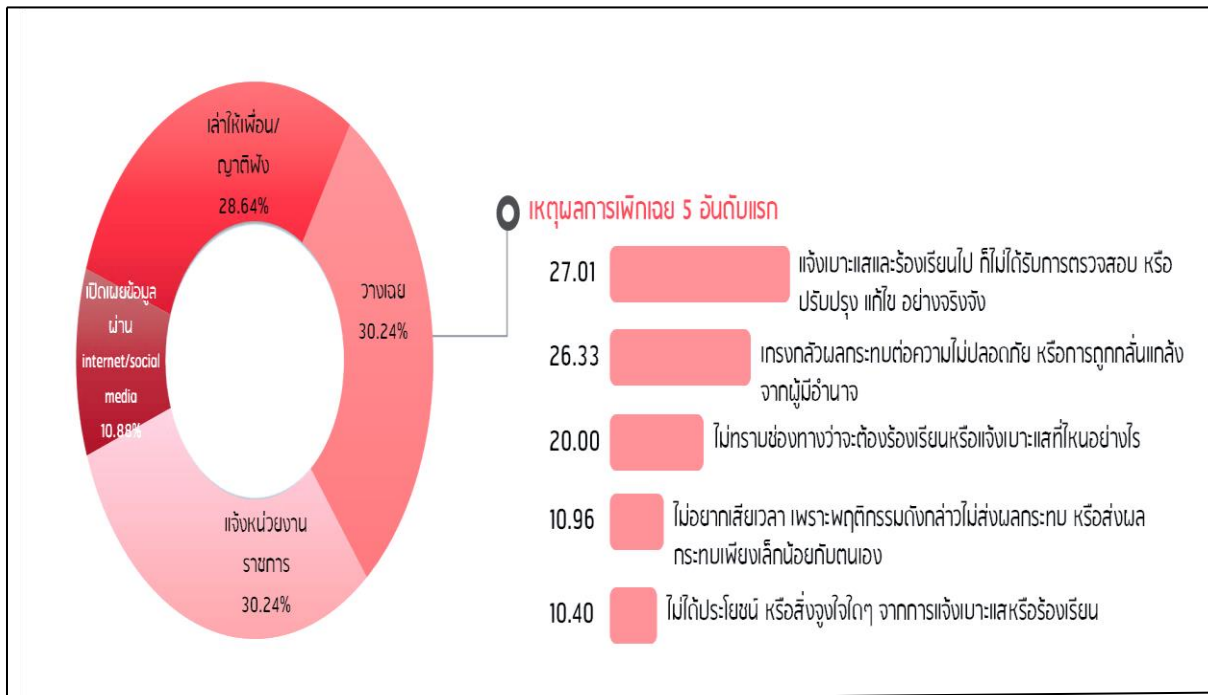
แผนภาพระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบและความเสียหายที่เกิดจากการทุจริต ของประชาชน
ผู้ที่เคยมาติดต่อกับสำนักงาน ป.ป.ช.



การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

นอกจากนี้ในผลการสำรวจยังได้ชี้ให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยหากประชาชนพบเห็นพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือส่อไปในทางทุจริต ประชาชนจะมีการแจ้งหน่วยงานราชการ และวางแผนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ ๓๐.๒๔ โดยเหตุผล ๓ อันดับแรกที่ประชาชนวางแผน/ไม่แจ้งเบาะแสต่อหน่วยงานรัฐ คือ (๑) การแจ้งเบาะแสและร้องเรียนไปก็ไม่ได้มีการตรวจสอบ หรือปรับปรุง/แก้ไขอย่างจริงจัง (๒) เกรงกลัวผลกระทบต่อความไม่ปลอดภัย หรือการถูกกลั่นแกล้งจากผู้มีอำนาจ และ (๓) ไม่ทราบช่องทางว่าจะต้องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสที่ไหน/อย่างไร ตามลำดับ

แผนภาพพฤติกรรมประชาชน หลังจากพบเห็นเจ้าพนักงานของรัฐที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือส่อไปในทางทุจริต



หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

จากข้อมูลข้างต้นที่พบว่า ประชาชนมีการเพิกเฉย ด้วยเหตุผล ๓ อันดับแรกว่าแม้จะแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนไปก็ไม่ได้รับการตรวจสอบ/ปรับปรุง/แก้ไขอย่างจริงจัง เกิดความเกรงกลัวผลกระทบต่อความไม่ปลอดภัยหรือการถูกกลั่นแกล้งจากผู้มีอำนาจ และประชาชนไม่ทราบช่องทางการร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสการทุจริต ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช. ควรดำเนินการ ดังนี้

- ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับช่องทาง ขั้นตอนการแจ้งเบาะแส การคุ้มครองความปลอดภัยของผู้แจ้งเบาะแส และการอำนวยความสะดวกในการแจ้งเบาะแสการทุจริตในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น การนำเทคโนโลยีมาประชาสัมพันธ์การร้องเรียน โดยการณรงค์ให้ผู้ร้องเรียนเปิดเผยข้อมูลการทุจริตผ่านสังคมออนไลน์ต่างๆ พร้อมทั้งทำการเชื่อมโยงการร้องเรียนมายังเพจของสำนักงาน ป.ป.ช. ด้วยการพิมพ์เครื่องหมาย “#” (Hashtag) นำหน้าคำว่าสำนักงาน ป.ป.ช. “#สำนักงาน ป.ป.ช.”

- สร้างแรงจูงใจในการแจ้งเบาะแสการทุจริต ด้วยการให้เงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแส

- พัฒนาระบบการแจ้งเบาะแสที่ใช้าง่าย เพื่อให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายและครอบคลุมเชิงพื้นที่ และมีฐานข้อมูลรวมหนึ่งเดียว ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำข้อมูลการแจ้งเบาะแสการทุจริตมาประมวลผลและบูรณาการฐานข้อมูลทั้งภายในสำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้น

- เผยแพร่ผลการดำเนินคดีที่สำคัญที่เป็นที่สนใจของสังคม ว่าได้รับการดำเนินการและเอาผิดกับผู้กระทำการทุจริต และควรระบุระยะเวลาของคดีที่มีการดำเนินการที่รวดเร็ว เพื่อเป็นการป้องปรามการทุจริตและสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. อีกทั้งเป็นการเชิญชวนให้ประชาชนสนใจและร่วมแจ้งเบาะแสการทุจริต

๒.๒ รูปแบบการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม คือ การที่บุคคลต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ ร่วมทำกิจกรรมโดยมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายร่วมกันหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมักจะเกิดจากการตัดสินใจของตนเอง

การแก้ไขปัญหาการทุจริต ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เข้ามาช่วยกัน สอดส่อง ตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ โดยเฉพาะภาคประชาชน ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมที่แท้จริงโดยความสมัครใจจะก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าการบังคับให้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ ร่วมทำกิจกรรม การเข้ามามีส่วนร่วมนั้น อาจเป็นในลักษณะของบุคคลเพียงคนเดียวเข้าไปร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือการรวมตัวของภาคประชาชนจัดตั้งเป็นชมรม สมาคม เพื่อดำเนินการที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันในการเข้ามามีส่วนร่วม ดังกล่าวจะต้องมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองด้วย เพื่อเป็นการพัฒนา ปรับปรุง การดำเนินการต่าง ๆ ให้เกิดความเหมาะสม และบุคคลต่าง ๆ สามารถใช้สิทธิพื้นฐานตามที่เหมาะสมเพื่อขอข้อมูล ข่าวสารหรือเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของรัฐ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับฐานความคิด และสร้างความตระหนักรู้ให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่องเป็นระยะยาว ซึ่งทุกภาคส่วนของสังคมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตได้หลายวิธีและหลายระดับ

ระดับของการมีส่วนร่วม^๒

การมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกได้หลายวิธีและหลายระดับขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ โดยระดับของการมีส่วนร่วมมี ๖ ระดับ คือ

๑. **การให้ข้อมูล** เป็นการให้ข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบข้อมูลการดำเนินการของหน่วยงาน

๒. **การรับฟังความคิดเห็น** เป็นระดับของการมีส่วนร่วมที่สูงขึ้น กล่าวคือ เมื่อมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินการของหน่วยงานแล้ว ยังเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวได้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงานต่อไป

๓. **การปรึกษาหารือ** เป็นการประชุมร่วมกันของแต่ละฝ่ายเพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ถือว่าเป็นการประชุมโต้ตอบข้อซักถามร่วมกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเหมือนกัน

๔. **การวางแผนร่วมกัน** เป็นการร่วมกันวางแผนการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้มีการรับฟังความคิดเห็น ประชุมร่วมกันแล้ว ก็นำมาวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน และอาจเชิญบุคคลที่มีความรู้ มาให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสำเร็จมากขึ้น

๕. **การร่วมปฏิบัติ** เมื่อได้มีการวางแผนร่วมกันแล้วในขั้นตอนการนำไปปฏิบัติเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมดำเนินการ ร่วมทำกิจกรรมตามที่ได้วางแผนไว้

๖. **การควบคุม** เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่สูงสุด กล่าวคือ เมื่อมีการดำเนินการตามที่ได้วางแผนไว้แล้ว เพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากขึ้นจึงต้องมีการควบคุมการปฏิบัติงาน อาจควบคุมจากหน่วยงานภายในองค์กร หรือควบคุมจากภายนอก เช่น หน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านตรวจสอบ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ เป็นต้น สำหรับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่จะมีข้อดีคือสามารถรับรู้การดำเนินการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ในระดับนี้ประชาชนจะมีความสำคัญมากในการร่วมมือป้องกันและปราบปรามการทุจริต

^๒ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘. หน้า ๒๙ – ๓๐

การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับสำนักงาน ป.ป.ช.

ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ดังนี้

๑. เป็นผู้กล่าวหา ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือเจ้าพนักงานของรัฐร้ายวญผิดปกติ หรือข้อมูลอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. โดยได้รับความคุ้มครอง
๒. เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๓. เข้าร่วมการดำเนินโครงการ/กิจกรรม หรือให้การช่วยเหลือ หรือสนับสนุนงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๔. เสนอแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยประชาชนเป็นผู้กำหนดเอง หรือที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด เพื่อขอรับทุนสนับสนุนจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยจะเสนอในนามของบุคคล คณะบุคคล สถาบัน หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ก็ได้
๕. ร่วมเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังการทุจริตกับสำนักงาน ป.ป.ช.

๒.๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ หรือการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของรัฐ หรือการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันในการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดถึงสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของรัฐ รวมถึงการให้ความรู้ ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบ อาทิเช่น

หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๒) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับการพิจารณาโดยเร็ว

(๓) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงาม ทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื้อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุข

ของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้น โดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาดำเนินการตามวิธีที่กฎหมายบัญญัติ

(๔) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๕๐ บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑)

(๑๐) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

มาตรา ๕๘ การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมโดยไม่ชักช้า

หมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๖๓ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวดที่ ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้านต่างๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใด บรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

ฉะนั้น รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้สิทธิกับประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการตัดสินใจต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องนำไปถือปฏิบัติ โดยประโยชน์ของการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการตัดสินใจที่รอบคอบมากขึ้น เนื่องจากมีบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ หากพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายและเวลาในการดำเนินการให้รอบคอบตั้งแต่เริ่มแรกจะทำให้ประหยัดงบประมาณและเวลาเป็นอย่างมาก กล่าวคือการดำเนินการใด ๆ จะได้รับความร่วมมือและการยอมรับจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเนื่องจากได้ผ่านการตัดสินใจร่วมกัน ทำให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น มีความน่าเชื่อถือและชอบธรรมในการดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการร่วมกันนี้

จะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสังคม ประเทศชาติต่อไปได้ แต่ทั้งนี้ เงื่อนไขที่สำคัญของการมีส่วนร่วม คือ ต้องมีอิสระในการเข้ามามีส่วนร่วม เป็นไปด้วยความสมัครใจ มีความเสมอภาคในการเข้ามามีส่วนร่วม และบุคคลที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต้องมีศักยภาพเพียงพอ เนื่องจากการดำเนินการบางอย่างจำเป็นต้องอาศัยความสามารถของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม แต่หากผู้ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมยังขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องที่จะดำเนินการ ผู้ที่รับผิดชอบต้องจัดให้มีการศึกษาอบรม เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการที่จะไปร่วมดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รวมทั้งกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการกำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างชัดเจนและจริงจัง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งมีมาตรการ กลไก กระบวนการดำเนินการที่จำเป็นและสำคัญหลายประการเพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐเข้ามามีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น เช่น

มาตรา ๓๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจเสนอมาตรการ ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล องค์การอิสระ หรือองค์กรอัยการ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๒) จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเข้มงวด

(๓) เสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

ในการจัดทำมาตรการ ความเห็นและข้อเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะในเรื่องที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เมื่อองค์กรตามวรรคหนึ่งได้รับแจ้งมาตรการ ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว หากเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ ให้แจ้งปัญหาอุปสรรคต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป ทั้งนี้ ไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๓๓ เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นต่อการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีช่องทางแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐานสำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยช่องทางดังกล่าวต้องมีวิธีที่ง่าย สะดวก ไม่มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก และไม่ก่อผลร้ายกับผู้แจ้งดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

(๒) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีกลไกการแจ้งเตือนกรณีพบว่ามีพฤติการณ์ที่สื่อว่าอาจมีการทุจริตในหน่วยงานของตน

(๓) ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริต รวมถึงค่านิยมที่เน้นการพึ่งพาระบบอุปถัมภ์ในสังคม เพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง

(๔) รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อให้คำเสนอแนะ ช่วยเหลือ และร่วมมือกันดำเนินการ

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการดำเนินการอย่างใดในหน่วยงานของรัฐอันอาจนำไปสู่การทุจริตหรือสื่อว่าอาจมีการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบโดยเร็ว ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่ากรณีมีเหตุอันควรระมัดระวัง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมีมติด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวและคณะรัฐมนตรีทราบ พร้อมด้วยข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข

หน่วยงานของรัฐและคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามควรแก่กรณีเพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตหรือเกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนโดยเร็วและถ้าไม่เกี่ยวกับความลับของทางราชการ ให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

บทที่ ๓

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interests)

คำว่า **Conflict of interests**^๓ มีผู้ให้คำแปลเป็นภาษาไทยไว้หลากหลาย เช่น “การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์สาธารณะและผลประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “ประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ขัดกัน” หรือ “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” หรือ “ความขัดแย้งทางผลประโยชน์”

ประโยชน์ส่วนบุคคล คือ การที่บุคคลทั่วไปในสถานะเอกชนหรือเจ้าพนักงานของรัฐในสถานะเอกชน ได้ทำกิจกรรม หรือได้กระทำการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตน ครอบครัว เครือญาติพวกพ้อง หรือของกลุ่มในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจ การค้า การลงทุน เพื่อหาประโยชน์ในทางการเงินหรือทางธุรกิจ เป็นต้น

ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ คือ การที่บุคคลใด ๆ ในสถานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐได้กระทำการใด ๆ ตามหน้าที่หรือได้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการดำเนินการในอีกส่วนหนึ่งที่แยกออกมาจากการดำเนินการตามหน้าที่ในสถานะของเอกชน การกระทำการใด ๆ ตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐจึงมีวัตถุประสงค์หรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม หรือการรักษาประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ของรัฐ การทำหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐจึงมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและจะมีรูปแบบของความสัมพันธ์หรือมีการกระทำในลักษณะต่าง ๆ กันที่เหมือนหรือคล้ายกับการกระทำของบุคคลในสถานะเอกชน เพียงแต่การกระทำในสถานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐกับการกระทำในสถานะเอกชน จะมีความแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์เป้าหมายหรือประโยชน์สุดท้ายที่แตกต่างกัน

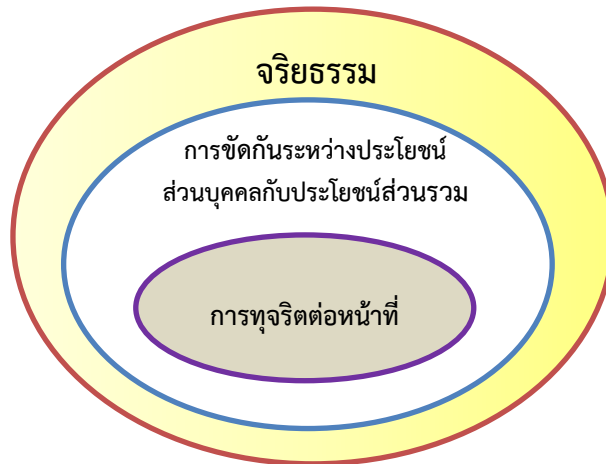
การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interests) มีลักษณะทำนองเดียวกันกับกฎศีลธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หลักคุณธรรม จริยธรรม คือ การที่เจ้าพนักงานของรัฐกระทำการใด ๆ หรือดำเนินการในกิจการสาธารณะที่เป็นดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจหรือความรับผิดชอบในกิจการของรัฐหรือองค์กรของรัฐ เพื่อประโยชน์ของรัฐหรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมแต่เจ้าพนักงานของรัฐได้มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้าไปแอบแฝง หรือเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่าง ๆ หรือนำประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ส่วนตนเข้ามามีอิทธิพลหรือเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจหน้าที่หรือดุลยพินิจในการพิจารณาตัดสินใจในการกระทำการใด ๆ หรือดำเนินการดังกล่าวนั้นเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางการเงินหรือประโยชน์อื่น ๆ สำหรับตนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ย่อมถือว่าเป็นการกระทำผิดทางจริยธรรม

จริยธรรม (Ethics) ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติศีลธรรม กฎศีลธรรม

^๓ ศาสตราจารย์ ดร.กำชัย จงจักรพันธ์ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์ และมาตรา ๑๐๐ พ.ร.บ.ป.ช.” หน้า ๒๗ – ๓๐.

จริยธรรม (Ethics) เป็นกรอบใหญ่ทางสังคมที่เป็นพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต การกระทำใดที่ผิดต่อกฎหมายการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต ย่อมเป็นความผิดต่อจริยธรรมด้วย แต่ตรงกันข้ามการกระทำใดที่ฝ่าฝืนจริยธรรมอาจไม่เป็นความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต เช่น การมีพฤติกรรมส่วนตัวที่ไม่เหมาะสม การมีพฤติกรรมชู้สาว เป็นต้น



แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม และการทุจริตต่อหน้าที่

ความแตกต่างของคำว่า “จริยธรรม” กับ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม และการทุจริต” คือ **จริยธรรม** ถือเป็นหลักสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของเจ้าพนักงานของรัฐเปรียบเสมือนโครงสร้างพื้นฐานที่เจ้าพนักงานของรัฐต้องยึดถือปฏิบัติ สำหรับ **การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม** เป็นพฤติกรรมที่อยู่ระหว่างจริยธรรมกับการทุจริต ที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตนกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมบางประเภทมีการบัญญัติเป็นความผิดทางกฎหมายมีบทลงโทษชัดเจน แต่พฤติกรรมบางประเภทยังไม่มี การบัญญัติข้อห้ามไว้ในกฎหมาย และ**การทุจริต** เป็นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยตรง ถือเป็นความผิดอย่างชัดเจน สังคมส่วนใหญ่จะมีการบัญญัติกฎหมายออกมารองรับ มีบทลงโทษชัดเจน ถือเป็นความผิดขั้นรุนแรงที่สุดที่เจ้าพนักงานของรัฐต้องไม่ปฏิบัติ

๓.๑ รูปแบบการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมมีได้หลายรูปแบบไม่จำกัดอยู่เฉพาะในรูปแบบของตัวเงิน หรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบของตัวเงินหรือทรัพย์สินด้วย John Langford & Kenneth Kernaghan ได้จำแนกรูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ออกเป็น ๗ รูปแบบ คือ

๑) การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting benefits) การรับผลประโยชน์ เช่น การรับของขวัญ การรับส่วนลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกันนี้ ซึ่งการรับผลประโยชน์ต่าง ๆ มีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าพนักงานของรัฐ

๒) การทำธุรกิจกับตนเอง (Self - dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐที่มีอำนาจในการตัดสินใจ เข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด โดยอาจจะเป็นเจ้าของบริษัทที่ทำสัญญาหรือเป็นของเครือญาติ ตัวอย่างเช่น การใช้ตำแหน่งหน้าที่ทำให้หน่วยงานทำสัญญาซื้อสินค้าจากบริษัทของตนเองหรือเครือญาติ หรือจ้างบริษัทของตนเป็นที่ปรึกษา หรือซื้อที่ดินของตนในการจัดสร้างสำนักงาน

๓) การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post - employment) เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐลาออกจากหน่วยงานของรัฐ และไปทำงานในบริษัทเอกชนที่มีธุรกิจประเภทเดียวกันหรือมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเดิมโดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์จากหน่วยงานเดิมในการหาประโยชน์ให้กับบริษัท

๔) การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) รูปแบบการทำงานพิเศษมีได้หลายลักษณะ อาทิเช่น เจ้าพนักงานของรัฐตั้งบริษัทที่ทำธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานที่ตนสังกัด หรือรับเป็นที่ปรึกษาโครงการ โดยอาศัยตำแหน่งทางราชการในการสร้างความน่าเชื่อถือ หรือกรณีที่เป็นผู้ตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากร ก็รับงานพิเศษเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นผู้ทำบัญชีให้กับบริษัทที่ต้องถูกตรวจสอบ

๕) การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐใช้ประโยชน์จากการที่ตนเองรับรู้ข้อมูลภายในหน่วยงาน และนำข้อมูลนั้นไปหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง

๖) การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐเอาทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง หรือการใช้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปทำงานส่วนตัว เช่น การนำเครื่องใช้สำนักงานต่างๆ กลับไปใช้ที่บ้าน การนำรถยนต์ราชการไปใช้ในงานส่วนตัว

๗) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork - barreling) เป็นกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้บริหารระดับสูงอนุมัติโครงการไปลงในพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อหาเสียง

เมื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. (ร่างพระราชบัญญัติฯ ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตรวจสอบพิจารณาแล้ว เรื่องเสร็จที่ ๘๑/๒๕๖๐) ทำให้มีรูปแบบเพิ่มเติมจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอีก ๒ กรณี คือ

๑) การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism) หรืออาจเรียกว่า ระบบอุปถัมภ์พิเศษ เช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อิทธิพลหรือใช้อำนาจหน้าที่ทำให้หน่วยงานของตนเข้าทำสัญญากับบริษัทของพี่น้องของตน

๒) การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (Influence) เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่ข่มขู่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้หยุดทำการตรวจสอบบริษัทของเครือญาติของตน

ดังนั้น จึงสามารถสรุปรูปแบบของการกระทำที่เข้าข่ายเป็นการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคลกับ ประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interests) เป็น ๙ รูปแบบ ดังนี้

- ๑ การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ
(Accepting benefits)
- ๒ การทำธุรกิจกับตนเอง (Self - dealing)
หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts)
- ๓ การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะ
หรือหลังเกษียณ (Post - employment)
- ๔ การทำงานพิเศษ
(Outside employment or moonlighting)
- ๕ การรู้ข้อมูลภายใน
(Inside information)
- ๖ การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว
(Using your employer's property for private advantage)
- ๗ การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง
(Pork - barreling)
- ๘ การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง
(Nepotism)
- ๙ การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ
หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (Influence)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดหมวด การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เพื่อเป็นหลักปฏิบัติ โดยให้การบริหารงานของรัฐจะต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน รวมทั้งให้ประชาชนปราศจากความเคลือบแคลงสงสัยในความซื่อสัตย์สุจริตของผู้มีหน้าที่ในการบริหารงานของรัฐ จึงต้องห้ามการกระทำอันเป็นการขัดระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้มีหน้าที่ดังกล่าวกับประโยชน์ส่วนรวม กล่าวคือ

- การดำเนินการในฐานะที่ตนเป็นผู้มีอำนาจในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดีไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม (มาตรา ๑๒๖)

- ห้ามบุคคลดังนี้ กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด รวมถึงคู่สมรสของบุคคลดังกล่าวด้วย

คู่สมรส หมายความว่าผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย

หลักเกณฑ์การอยู่กินกันฉันสามีภริยา

- ได้ทำพิธีมงคลสมรสหรือพิธีอื่นใดในทำนองเดียวกัน

- เจ้าพนักงานของรัฐแสดงให้เห็นปรากฏว่ามีสถานะเป็นสามีภรรยาหรือมีพฤติการณ์

เป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไป

- เคยจดทะเบียนสมรส ต่อมาจดทะเบียนหย่าขาดกัน แต่ยังแสดงหรือมีพฤติการณ์เป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไปว่าเป็นสามีภริยากัน

- ห้ามดำเนินการดังต่อไปนี้

- เป็นคู่สัญญา หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่

- เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่

- รับสัมปทานหรือคถาโฉวซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

- เข้าไปมีส่วนได้เสียในธุรกิจของเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดอยู่ โดยเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

- การเข้าไปมีส่วนได้เสียในธุรกิจเอกชน (มาตรา ๑๒๗)

- ห้ามบุคคลดังนี้ กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

- ห้ามดำเนินการใดนับแต่พ้นจากตำแหน่งภายใน ๒ ปี

- ห้ามเข้าไปมีส่วนได้เสียในธุรกิจของเอกชนในฐานะ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง ซึ่งธุรกิจนั้นอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่ตนเองสังกัดหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

- การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด (มาตรา ๑๒๘)

- ห้ามบุคคลดังนี้ เจ้าพนักงานของรัฐ (เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.)

- ห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ (ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรมหรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน) และยังห้ามผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้ว ยังไม่ถึง ๒ ปี ด้วย

- ข้อยกเว้น เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ ในกรณีดังนี้

- มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถรับได้

- เป็นการรับจากบุพการี ผู้สืบสันดานหรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมเนียมจรรยา

ตามฐานานุรูป

- เป็นการรับโดยธรรมเนียมจรรยาจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ คือ การรับจากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ รวมถึงการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม ตามหลักเกณฑ์ดังนี้ การรับจากผู้ซึ่งมิใช่ญาติที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาส ไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท หรือการให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ตัวอย่างลักษณะการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เช่น

๑) เจ้าพนักงานของรัฐรับของขวัญจากบริษัทเอกชน เพื่อช่วยให้บริษัทเอกชนรายนั้นชนะการประมูลโครงการของรัฐ

๒) บริษัทแห่งหนึ่งให้ของขวัญแก่เจ้าหน้าที่เพื่อจูงใจให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวพิจารณาเอกสารข้อเสนอโครงการของบริษัทตนเองก่อนบริษัทอื่น

๓) การที่เจ้าพนักงานของรัฐไปเป็นกรรมการของบริษัทเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจและได้รับความบันเทิงหรือส่วนลดจากการเข้าเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ จากบริษัท ซึ่งการรับผลประโยชน์ดังกล่าวมีผลต่อการใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาที่เป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัท

๔) การที่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทำสัญญาให้หน่วยงานต้นสังกัดซื้อคอมพิวเตอร์สำนักงานจากบริษัทของครอบครัวตนเอง หรือบริษัทที่ตนเองมีหุ้นส่วนอยู่

๕) ผู้บริหารหน่วยงานทำสัญญาเช่ารถไปสัมมนาและดูงานกับบริษัท ซึ่งเป็นของเจ้าหน้าที่หรือบริษัทที่ผู้บริหารมีหุ้นส่วนอยู่

๖) อดีตผู้อำนวยการหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งเพิ่งเกษียณอายุราชการไปทำงานเป็นที่ปรึกษาในบริษัทผลิตหรือขายยา โดยใช้สิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานของรัฐที่เก่าทำให้โรงพยาบาลซื้อยาจากบริษัทที่ตนเองเป็นที่ปรึกษาอยู่

๗) นิติกร ฝ่ายกฎหมายและเร่งรัดภาษีอากรค้าง สำนักงานสรรพากรจังหวัดหารายได้พิเศษโดยการเป็นตัวแทนขายประกันชีวิต ได้อาศัยโอกาสที่ตนปฏิบัติหน้าที่ เร่งรัดภาษีอากรค้างผู้ประกอบการรายหนึ่งให้หาประโยชน์ให้แก่ตนเองด้วยการขายประกันชีวิตให้แก่หุ้นส่วนผู้จัดการของผู้ประกอบการดังกล่าว รวมทั้งพนักงานของผู้ประกอบการในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งเร่งรัดภาษีอากรค้าง

๘) นายช่าง ๕ แผนกขุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ได้นำข้อมูลเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ ๔๗๐ MHz และระบบปลดล็อกไปขายให้แก่ผู้อื่น จำนวน ๔๐ หมายเลข เพื่อนำไปปรับจูนเข้ากับโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่นำไปใช้รับจ้างให้บริการโทรศัพท์แก่บุคคลทั่วไป

๙) เจ้าพนักงานของรัฐนำน้ำมันในรถยนต์ของทางราชการไปขาย และนำเงินมาไว้ใช้จ่ายส่วนตัวทำให้ส่วนราชการต้องเสียงบประมาณ เพื่อซื้อน้ำมันมากกว่าที่ควรพฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นการทุจริต เป็นการเบียดบังผลประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อประโยชน์ของตนเอง และมีความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา

๑๐) นักการเมืองในจังหวัดขอเพิ่มงบประมาณเพื่อทำโครงการสร้างถนนลงในจังหวัด โดยใช้ชื่อหรือนามสกุลของตนเอง

๓.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การกระทำที่ถือเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม นอกจากจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังมีความผิดตามกฎหมายฉบับอื่นด้วย เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกรณีที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอาจเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้บัญญัติถึงการกระทำที่ถือเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ในหมวด ๖ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ดังนี้

มาตรา ๑๒๖ นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ห้ามมิให้กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น

อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (๒) หรือ (๓) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๗ ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ดำเนินการใดตามมาตรา ๑๒๖ (๔) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๘ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๙ การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวดนี้ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด และการเรียไของหน่วยงานของรัฐ ได้มีการวางแผนทางปฏิบัติไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อเป็นการเสริมสร้างค่านิยมให้เกิดการประหยัด มิให้มีการเบียดเบียนข้าราชการโดยไม่จำเป็นและสร้างทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากการแข่งขันกันให้ของขวัญในราคาแพง ทั้งยังเป็นช่องทางให้เกิดการประพฤติมิชอบอื่น ๆ ในวงราชการอีกด้วยและในการกำหนดจรรยาบรรณของเจ้าพนักงานของรัฐประเภทต่าง ๆ ก็มีการกำหนดในเรื่องทำนองเดียวกัน ประกอบกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ไว้ด้วย

บทที่ ๔

การแจ้งเบาะแส/การร้องเรียนการทุจริตต่อหน้าที่

๔.๑ การแจ้งเบาะแส/การร้องเรียนการทุจริตต่อหน้าที่

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความสำคัญกับการให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการกำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นต่อการดำเนินการแจ้งเบาะแส/การร้องเรียนการทุจริต และได้รับความคุ้มครอง ซึ่งกลไกที่จะส่งเสริมให้บุคคลมาแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียน คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคคลทั่วไปเพื่อให้ทราบถึงช่องทางการร้องเรียน แจ้งข้อมูลเบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยช่องทางดังกล่าวมีวิธีการที่ง่าย สะดวก ไม่มีขั้นตอนยุ่งยาก และไม่ก่อผลร้ายกับผู้แจ้งดังกล่าว

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และห้ามบุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช.เปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลเฉพาะของบุคคล และบรรดาที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ ไว้ดังนี้

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๒) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าพนักงานของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว

(๔) ไต่สวนเพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดหรือที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๕) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายอื่น

ในการดำเนินการตาม (๔) ในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการเอง หรือมอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พนักงานเจ้าหน้าที่ และบุคคลซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างใด จะเปิดเผยข้อมูลซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะของบุคคล บรรดาที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่มิได้

การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในแต่ละขั้นตอน ห้ามเปิดเผยข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของผู้กล่าวหา ผู้แจ้งเบาะแส และผู้ซึ่งเป็นพยาน หรือกระทำการใดอันจะทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าว การเปิดเผยข้อมูลอื่นใดเพื่อให้สาธารณชนได้ทราบ ให้อยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ในขั้นก่อนการไต่สวน ห้ามเปิดเผยชื่อผู้ถูกร้อง เว้นแต่มีเหตุอันจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น และได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว

(๒) เมื่อได้ดำเนินการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้นแล้วมีพยานหลักฐานพอสมควรก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณาวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลให้เป็นไปตามวิธีการและ เงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นหรือวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์การกระทำความผิด ให้เปิดเผยความเห็นหรือคำวินิจฉัยได้ เว้นแต่จะเปิดเผยชื่อผู้กล่าวหา ผู้แจ้งเบาะแสและผู้ซึ่งเป็นพยานไม่ได้ และต้องไม่กระทบต่อรูปคดีหรือความปลอดภัยในชีวิต หรือทรัพย์สินของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ห้ามมิให้มีการเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลรายงานและสำนวนการตรวจสอบ การสอบสวน การไต่สวน หรือการไต่สวนเบื้องต้น รวมทั้งบรรดาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ สอบสวน ไต่สวน หรือไต่สวนเบื้องต้นที่อยู่ระหว่างการดำเนินการจนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้พิจารณาและมีมติในเรื่องดังกล่าวแล้ว เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น ทั้งนี้ ให้ถือว่าเป็นความลับของทางราชการ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนการกระทำความผิดของเจ้าพนักงานของรัฐ และบุคคลอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ได้ดังนี้

(๑) ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๓) กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๔) ร่ำรวยผิดปกติ

(๕) ความผิดอื่นที่กฎหมายกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เช่น กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ เป็นต้น

(๖) เจ้าพนักงานของรัฐกระทำความผิดกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งเป็นฐานความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากความผิดของกรรมต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกันและต้องดำเนินการในคราวเดียวกัน ก็สามารถดำเนินการได้ (ตามมาตรา ๓๐)

(๗) กฎหมายกำหนดให้แม้เจ้าพนักงานของรัฐจะมีได้เป็นผู้กระทำความผิด แต่ก็อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เช่น ความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม ความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ความผิดฐานเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น (ตามมาตรา ๑๗๗, ๑๗๘, ๑๗๙ และ ๑๘๐)

(๘) เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศ กระทำความผิด เรียกหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ (ตามมาตรา ๑๗๓ และ ๑๗๔)

(๙) กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนเจ้าพนักงานของรัฐบุคคลใดแล้ว ปรากฏว่ามีตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ หรือนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานของรัฐนั้นเพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย แม้ตัวการ ผู้ใช้ สนับสนุนดังกล่าวจะมีใช้เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่องค์กรระหว่างประเทศ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีอำนาจไต่สวนตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ด้วย ซึ่งรวมถึงกรณีการให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ (ตามมาตรา ๓๐ และ ๑๗๖)

การแจ้งเบาะแส/การร้องเรียนการทุจริตต่อหน้าที่ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะสามารถดำเนินการได้ หากกรณีที่ได้มีรับแจ้งเบาะแส/ร้องเรียนการทุจริตไว้พิจารณาแล้ว พบว่าเรื่องดังกล่าวอยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานอื่น จะดำเนินการส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วิธีการและช่องทางการแจ้งเบาะแส/การร้องเรียนการทุจริต

หากประชาชนพบเห็นเจ้าพนักงานของรัฐทุจริตต่อหน้าที่หรือร่ำรวยผิดปกติ สามารถแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนมายังหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้หลากหลายวิธีการ

การแจ้งเบาะแส/การร้องเรียนการทุจริต สามารถแจ้งเข้ามาที่ สำนักงาน ป.ป.ช. โดยวิธีการดังต่อไปนี้

๑. กล่าวหาเป็นหนังสือ “เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.” สำนักงาน ป.ป.ช. เลขที่ ๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ หรือส่งที่ สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๑ – ๙ หรือส่งที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

ทั้งนี้ จะยื่นด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นยื่นแทน หรือยื่นทางไปรษณีย์ หรือยื่นทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ก็ได้

๒. กล่าวหาด้วยวาจาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๑ – ๙ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการบันทึกคำกล่าวหาไว้เป็นพยานหลักฐาน

๓. ร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ สำนักงาน ป.ป.ช. www.nacc.go.th หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๑ – ๙ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

๔. ร้องเรียนผ่านทางโทรศัพท์ สำนักงาน ป.ป.ช. หมายเลข ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ – ๐๑ หรือ สายด่วน ป.ป.ช. โทร. ๑๒๐๕ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๑ – ๙ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด โดยพนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการบันทึกคำกล่าวหาไว้เป็นพยานหลักฐาน

๕. ร้องเรียนผ่านเครือข่ายเฝ้าระวังของสำนักงาน ป.ป.ช. Application WE หรือ <https://www.nacc.go.th/we/>

๖. กล่องรับเรื่องร้องเรียน ที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

๗. ร้องเรียนผ่านช่องทางอื่น ๆ ที่ไม่เป็นทางการ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์

คำกล่าวหา อย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ชื่อ-สกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้กล่าวหา

๒. ชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกร้อง

๓. ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์แห่งกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา พร้อมพยานหลักฐานหรืออ้างพยานหลักฐาน

ผู้กล่าวหาจะเป็นผู้เสียหายหรือมิใช่ผู้เสียหายก็ได้

กรณี ไม่เปิดเผยชื่อ-สกุลจริง ถือว่าเป็น "บัตรสนเท่ห์" แต่ถ้าระบุรายละเอียดการกระทำความผิดเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะรับไว้พิจารณา

สำนักงาน ป.ป.ช. จะไม่เปิดเผยข้อมูลรายละเอียดของผู้กล่าวหา ผู้แจ้งเบาะแส และผู้ซึ่งเป็นพยาน หรือกระทำการใดอันจะทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าว โดยข้อมูลรายละเอียดจะถูกเก็บเป็นความลับที่สุด

การกล่าวหาเจ้าพนักงานของรัฐ ต้องกล่าวหาในขณะที่ผู้ถูกร้องเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ หรือพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐไม่เกินห้าปี แต่ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะยกคำกล่าวหาที่ได้มีการกล่าวหาไว้แล้วหรือกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยขึ้นไต่สวนได้ แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว

การเขียนบรรยายการกระทำความผิดต้องมีรายละเอียดตามหัวข้อ ดังนี้

๑) หากเป็นการกระทำความผิดต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม จะต้องระบุว่า การกระทำความผิดเกิดขึ้นเมื่อใด มีขั้นตอนหรือรายละเอียดการกระทำความผิดอย่างไร มีพยานบุคคลรู้เห็นเหตุการณ์หรือไม่ (ถ้าไม่สามารถนำมาได้ให้ระบุว่าใครเป็นผู้เก็บรักษา และในเรื่องนี้ได้ร้องเรียนต่อหน่วยงานใด หรือยื่นฟ้องต่อศาลเมื่อใด และผลเป็นประการใด)

๒) หากเป็นการกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ จะต้องระบุว่าฐานะเดิมของผู้ถูกร้อง และภรรยาหรือสามี รวมทั้งบิดา มารดาของทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างไร ผู้ถูกร้อง และภรรยาหรือสามี มีอาชีพอื่น ๆ หรือไม่ ถ้ามีอาชีพอื่นแล้วมีรายได้มากน้อยเพียงใด และทรัพย์สินที่จะแสดงให้เห็นว่าร่ำรวยผิดปกติ มีอะไรบ้าง เช่น

- บ้าน มีจำนวนกี่หลัง ตั้งอยู่ที่ใด (เลขที่บ้าน ถนน ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด) ชื่อเมื่อใด และราคาขณะซื้อเท่าใด

- ที่ดิน มีจำนวนกี่แปลง ตั้งอยู่ที่ใด (ถนน ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด) ชื่อเมื่อใด และราคาขณะซื้อเท่าใด

- รถยนต์ มีจำนวนกี่คัน ยี่ห้อ รุ่น สี หมายเลขทะเบียนรถ ชื่อเมื่อใด จากใคร และราคาขณะซื้อเท่าใด

- เงินฝากที่ธนาคารใด สาขาใด

- ทรัพย์สินอื่นๆ

ประชาชนสามารถติดตามการร้องเรียน/การแจ้งเบาะแส ได้ทาง

๑. ทางเว็บไซต์ www.nacc.go.th หัวข้อ ติดตามเรื่องร้องเรียน

๒. ทางโทรศัพท์ สำนักงาน ป.ป.ช. (ส่วนกลาง) หมายเลข ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ – ๐๑ หรือสายด่วน ป.ป.ช. โทร. ๑๒๐๕ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๑ – ๙ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

๓. ติดต่อด้วยตนเองที่สำนักงาน ป.ป.ช. (ส่วนกลาง) หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๑ – ๙ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

ทั้งนี้ ต้องจำเลขรับเรื่องของสำนักงาน ป.ป.ช. /วัน เดือน ปีที่ยื่นเรื่อง / ชื่อ – สกุล การกระทำความผิดของผู้ถูกร้อง

ข้อพึงระวังในการร้องเรียน/แจ้งเบาะแส และการเปิดเผยข้อมูล

- ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ เพื่อจะแกล้งบุคคลใดให้ถูกไต่สวน ให้ได้รับโทษหรือรับโทษหนักขึ้น ต้องระวางโทษไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้ สามารถร้องเรียนเจ้าพนักงานของรัฐที่กระทำการทุจริตหรือประพฤติดมิชอบ ไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น

๑. ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สายด่วน ทำเนียบรัฐบาล หมายเลข ๑๑๑๑ บริการรับแจ้งเรื่องร้องทุกข์ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง หรือร้องเรียนผ่านทาง โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๑๒๗๑ - ๘๔ โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๑๒๘๖ - ๗

๒. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) สายด่วน โทร. ๑๒๐๖

๓. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๘๐๐๐

๔. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สายด่วน ๑๖๗๖ หรือโทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๑๔๑ ๙๑๐๐

๕. ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย สายด่วน โทร. ๑๕๖๗ หรือร้องเรียนผ่านทาง โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ หรือศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด หรือศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

๖. คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด แต่ละจังหวัด

๗. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

๘. พนักงานสอบสวน ณ สถานีตำรวจในเขตอำนาจสอบสวน

โดยหน่วยงาน ตามข้อ ๑ - ๘ จะส่งเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับคดีทุจริตไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการต่อไป

แผนผังการร้องเรียน/แจ้งเบาะแสของสำนักงาน ป.ป.ช.

คำกล่าวหา
- บัตรสนเทห์ - เว็บไซต์ - เบาะแส

ส่วนกลาง/สปจ.

สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค

สบก./สปจ. บันทึกข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์

บันทึกข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์
แล้วส่งเรื่องให้สำนักไต่สวนการทุจริต
สำนักตรวจสอบทรัพย์สิน สปจ. ที่มีเขตอำนาจ

คำกล่าวหาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักที่รับเรื่อง

คำกล่าวหาไม่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักที่รับเรื่อง

กรณีส่วนกลาง สบก. รับเรื่องและ
ส่งสำนักไต่สวน/สำนักตรวจสอบ
ทรัพย์สิน

สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

ส่งสำนักไต่สวนการทุจริต สำนักตรวจสอบทรัพย์สิน
หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด
ที่มีเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี

ผู้อำนวยการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายบันทึกข้อมูลคำกล่าวหาในระบบอิเล็กทรอนิกส์ และพิจารณา
ว่ามีรายละเอียดและพฤติการณ์เพียงพอที่จะรับไว้ดำเนินการหรือไม่ ในกรณีเห็นว่าควรตรวจสอบเบื้องต้นเพิ่มเติม
เพื่อให้ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานชัดเจนยิ่งขึ้น ก็อาจดำเนินการตรวจสอบได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

มีรายละเอียดเพียงพอ

ไม่มีรายละเอียดเพียงพอ

คณะกรรมการ
กลั่นกรอง พิจารณา

ผอ.อาจมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่
เพื่อดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้นเพิ่มเติม
ประกอบการพิจารณาได้

รับดำเนินการเอง

เห็นควรมอบหมายให้หน่วยงานอื่น

เห็นควรไม่รับพิจารณา
เสนอกรรมการ ป.ป.ช.
ที่กำลังติดขัด มีคำสั่ง

เห็นควรไม่รับพิจารณา แต่เป็นบุคคล
หรือคดีตามคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.
๑. ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สส. สว. ตุลาการ
ศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งใน
องค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
๒. เรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม
๓. เรื่องสำคัญที่มีผลกระทบอย่างกว้าง
๔. เรื่องที่เห็นควรเสนอคณะกรรมการ
ป.ป.ช.

สบก./สปจ. บันทึกข้อมูลและ
ออกเลขเรื่องกล่าวหา

สำนักที่รับผิดชอบเสนอ
คณะกรรมการ ป.ป.ช.

สบก. ส่งสำนักไต่สวน สำนักตรวจสอบทรัพย์สิน

สปจ. มอบหมายพนักงานไต่สวน

๔.๒ ตัวอย่างการตรวจสอบ

การจัดซื้อจัดจ้าง

การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานภาครัฐต้องถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการดังต่อไปนี้

๑) **คุ้มค่า** โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน

๒) **โปร่งใส** โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน

๓) **มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล** โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุล่วงหน้า เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสม โดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

๔) **ตรวจสอบได้** โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มิให้ใช้บังคับแก่

- ๑) การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวกับการพาณิชย์โดยตรง
- ๒) การจัดซื้อจัดจ้างยุทธโศปกรณ์และการบริการที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติโดยวิธีรัฐบาล ต่อรัฐบาลหรือโดยการจัดซื้อจัดจ้างจากต่างประเทศที่กฎหมายของประเทศนั้นกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
- ๓) การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้การให้บริการทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา หรือการจ้างที่ปรึกษา ทั้งนี้ ที่ไม่สามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้
- ๔) การจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ สถาบันการเงินระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศทั้งในระดับรัฐบาลและที่มีใช้ระดับรัฐบาล มูลนิธิ หรือเอกชนต่างประเทศ ที่สัญญาหรือข้อกำหนดในการให้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
- ๕) การจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ สถาบันการเงินระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศทั้งในระดับรัฐบาลและที่มีใช้ระดับรัฐบาล มูลนิธิหรือเอกชนต่างประเทศ ที่สัญญาหรือข้อกำหนดในการให้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น โดยใช้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือนั้นร่วมกับเงินงบประมาณ ซึ่งจำนวนเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือที่ใช้นั้นเป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา
- ๖) การจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาหรือสถานพยาบาลที่เป็นหน่วยงานของรัฐโดยใช้เงินบริจาครวมทั้งดอกผลของเงินบริจาค โดยไม่ใช้เงินบริจาคะนั้นร่วมกับเงินงบประมาณ

หน่วยงานที่สนับสนุนดูแลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ คือ กรมบัญชีกลาง มีหน้าที่ในการดูแลระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ดูแลและพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ จัดทำฐานข้อมูลการอ้างอิง รวบรวม วิเคราะห์ และประเมินผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติ จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตามหลักวิชาชีพ

การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ

การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ มี ๓ วิธี คือ

๑) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป เป็นการเชิญชวนให้ผู้ประกอบการทั่วไปที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดเข้ายื่นข้อเสนอ

๒) วิธีคัดเลือก เป็นการเชิญชวนเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๓ ราย ให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่งานนั้นมีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่า ๓ ราย ซึ่งวิธีการจัดซื้อจัดจ้างประเภทนี้จะดำเนินการได้ในกรณี

- ใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปแล้วไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนอไม่ได้รับการคัดเลือก
- พัส্তুที่มีคุณลักษณะเฉพาะเป็นพิเศษหรือซับซ้อน หรือต้องผลิต ก่อสร้าง หรือให้บริการ โดยผู้ประกอบการที่มีฝีมือโดยเฉพาะ หรือมีความชำนาญเป็นพิเศษ หรือมีทักษะสูงและผู้ประกอบการมีจำนวนจำกัด
- มีความจำเป็นเร่งด่วนอันเนื่องมาจากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดหมายได้
- ลักษณะของการใช้งานหรือมีข้อจำกัดทางเทคนิคที่จำเป็นต้องระบุให้เป็นการเฉพาะ
- ต้องซื้อโดยตรงจากต่างประเทศหรือดำเนินการโดยผ่านองค์การระหว่างประเทศ
- ใช้ในราชการลับหรือเป็นงานที่ต้องปกปิดเป็นความลับของทางราชการหรือเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ
- งานจ้างซ่อมพัสดุที่จำเป็นต้องตรวจให้ทราบความชำรุดเสียหายเสียก่อนจึงจะ ประมาณค่าซ่อมได้
- กรณีอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

๓) วิธีเฉพาะเจาะจง หน่วยงานภาครัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดรายใดรายหนึ่ง ให้เข้ายื่นข้อเสนอหรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคากับหน่วยงานของรัฐโดยตรง ซึ่งวิธีการจัดซื้อจัดจ้างประเภทนี้จะดำเนินการได้ในกรณี

- ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปและวิธีคัดเลือก หรือใช้วิธีคัดเลือกแล้วแต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนอไม่ได้รับการคัดเลือก
- การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่การผลิต จำหน่าย หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- มีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติโดยตรงเพียงรายเดียว หรือผู้ประกอบการซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่าย หรือตัวแทนผู้ให้บริการโดยชอบด้วยกฎหมายเพียงรายเดียวในประเทศ และไม่มีพัสดุอื่นที่จะใช้ทดแทนได้
- มีความจำเป็นต้องใช้พัสดุโดยฉุกเฉินเนื่องจากอุบัติเหตุหรือธรรมชาติพิบัติภัย และการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปหรือวิธีคัดเลือกอาจก่อให้เกิดความล่าช้าและอาจทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรง
- เป็นพัสดุที่เกี่ยวข้องกับพัสดุที่ได้จัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนแล้ว และมีความจำเป็น ต้องจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติม โดยมูลค่าของพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติมจะต้องไม่สูงกว่าพัสดุที่ได้จัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนแล้ว
- เป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาด โดยหน่วยงานของรัฐ องค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานของต่างประเทศ
- ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
- กรณีอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

งานจ้างที่ปรึกษา

งานจ้างที่ปรึกษาต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ในด้านของผลงานและประสบการณ์ของที่ปรึกษา วิธีการบริหารและวิธีการปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรที่ร่วมงาน ประเภทของที่ปรึกษาที่รัฐต้องส่งเสริมหรือสนับสนุน ข้อเสนอทางการเงิน เกณฑ์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งงานจ้างที่ปรึกษา มี ๓ วิธี คือ

๑) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป เป็นการเชิญชวนให้ที่ปรึกษาทั่วไปที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดเข้ายื่นข้อเสนอ โดยให้ใช้กับงานที่ไม่ซับซ้อน งานที่มีลักษณะ เป็นงานประจำของหน่วยงานของรัฐ หรืองานที่มีมาตรฐานตามหลักวิชาชีพ และมีที่ปรึกษาซึ่งสามารถทำงานนั้นได้เป็นการทั่วไป

๒) วิธีคัดเลือก เป็นการเชิญชวนเฉพาะเฉพาะที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๓ ราย ให้ยื่นข้อเสนอ เว้นแต่มีที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่า ๓ ราย ซึ่งวิธีการจัดจ้างประเภทนี้จะดำเนินการได้ในกรณี

- ใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปแล้ว แต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนออื่นไม่ได้รับ การคัดเลือก
- เป็นงานที่ซับซ้อน ซับซ้อนมาก หรือที่มีเทคนิคเฉพาะไม่เหมาะที่จะดำเนินการโดยวิธีประกาศ

เชิญชวนทั่วไป

- เป็นงานจ้างที่มีที่ปรึกษาในงานที่จะจ้างนั้นจำนวนจำกัด
- กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๓) วิธีเฉพาะเจาะจง เชิญชวนเฉพาะที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดรายใดรายหนึ่ง ให้เข้ายื่นข้อเสนอหรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคาโดยตรง ซึ่งวิธีการจัดจ้างประเภทนี้จะดำเนินการได้ในกรณี

- ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปและวิธีคัดเลือก หรือใช้วิธีคัดเลือกแล้ว แต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนออื่นไม่ได้รับการคัดเลือก

- งานจ้างที่มีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- เป็นงานที่จำเป็นต้องให้ที่ปรึกษารายเดิมทำต่อจากงานที่ได้ทำไว้แล้วเนื่องจากเหตุผลทางเทคนิค
- เป็นงานจ้างที่มีที่ปรึกษาในงานที่จะจ้างนั้นจำนวนจำกัดและมีวงเงินค่าจ้างครั้งหนึ่ง ไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- เป็นงานจ้างที่มีที่ปรึกษาในงานที่จะจ้างนั้นเพียงรายเดียว

- เป็นงานที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หากล่าช้าจะเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐหรือความมั่นคงของชาติ

- กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง มี ๔ วิธี คือ

๑) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป ใช้กับงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่มีลักษณะไม่ซับซ้อน

๒) วิธีคัดเลือก เป็นงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่หน่วยงานของรัฐ เชิญชวนผู้ให้บริการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดไม่น้อยกว่า ๓ ราย ให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่ในงานนั้นมีผู้ที่ มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่า ๓ ราย ซึ่งวิธีการจัดจ้างประเภทนี้จะดำเนินการได้ในกรณี

- ใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปแล้ว แต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนออื่นไม่ได้รับการคัดเลือก
- เป็นงานจ้างที่มีลักษณะซับซ้อนหรือซับซ้อนมาก
- เป็นงานเกี่ยวกับการออกแบบหรือใช้ความคิด เช่น รูปแบบสิ่งก่อสร้าง ซึ่งหน่วยงานของรัฐ ไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะกำหนดรายละเอียดเบื้องต้นได้
- กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๓) วิธีเฉพาะเจาะจง เป็นงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่หน่วยงานของรัฐเลือกจ้างผู้ให้บริการรายใดรายหนึ่งซึ่งเคยทราบหรือเคยเห็นความสามารถแล้ว ตามที่คณะกรรมการดำเนินงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงได้พิจารณาเสนอแนะ โดยให้กระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปและวิธีคัดเลือก หรือใช้วิธีคัดเลือกแล้วแต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอหรือข้อเสนออื่นไม่ได้รับการคัดเลือก

- ให้ใช้กับงานจ้างที่มีวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- เป็นงานที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หากล่าช้าจะเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐหรือความมั่นคงของชาติ

- เป็นงานที่จำเป็นต้องให้ผู้ให้บริการรายเดิมทำต่อจากงานที่ได้ทำไว้แล้ว เนื่องจากเหตุผลทางเทคนิค

- กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๔) วิธีประกวดแบบ เป็นงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ให้บริการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ เพื่อออกแบบงาน ก่อสร้างที่มีลักษณะพิเศษ เป็นที่เชิดชูคุณค่าทางด้านศิลปกรรมหรือสถาปัตยกรรมของชาติ หรืองานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การตรวจสอบจากภายนอกหน่วยงาน ได้กำหนดให้ภาคประชาชนและผู้ประกอบการสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดของการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาจกำหนดให้มีการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมด้วยก็ได้ ซึ่งข้อตกลงคุณธรรมตามโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ให้จัดทำเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการและผู้ประกอบการที่จะเข้ายื่นข้อเสนอ โดยฝ่ายหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้ประกอบการที่จะเข้ายื่นเสนอต้องตกลงกันว่าจะไม่กระทำการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง และให้มีผู้สังเกตการณ์ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่จำเป็นต่อโครงการจัดซื้อจัดจ้างนั้น ๆ เข้าร่วมสังเกตการณ์ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างและร่างเอกสารเชิญชวนจนถึงขั้นตอนสิ้นสุดโครงการ

นอกจากพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามแล้ว ยังมีระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตาม ซึ่งระเบียบนี้ได้กำหนดถึงการร้องเรียนไว้ในหมวด ๑๐ การร้องเรียน ดังนี้

ข้อ ๒๒๐ ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มีสิทธิร้องเรียน ไปยังหน่วยงานของรัฐนั้นหรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ แล้วแต่กรณีก็ได้

การยื่นข้อร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ว่า หน่วยงานของรัฐนั้นมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความในกฎหมาย ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ

ข้อ ๒๒๑ การร้องเรียนต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ร้องเรียน ในกรณีผู้ร้องเรียนเป็นนิติบุคคลต้องลงลายมือชื่อของกรรมการซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลและประทับตราของนิติบุคคล (ถ้ามี)

หนังสือร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ และระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลอันเป็นเหตุแห่งการร้องเรียนให้ชัดเจน พร้อมแนบหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปด้วย

๔.๒.๑ การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง

การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการหลีกเลี่ยงไม่ทำตามกฎ ระเบียบ หรือ หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ประชาชนสามารถสังเกตได้จากตารางเปรียบเทียบขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างกับการกระทำที่สามารถตรวจสอบได้ว่ามีพฤติการณ์ที่เบี่ยงเบนไปจากหลักการที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

วิธีการตรวจสอบเบื้องต้นเกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง สามารถพิจารณาได้ดังนี้

ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง	การกระทำที่สามารถตรวจสอบได้
๑. การตั้งงบประมาณในกิจกรรม/รายการ รายการนั้น ๆ สอดคล้องหรือตรงกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน หรือไม่	- วัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน หรือมีราคาสูงเกินราคา มาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานงบประมาณ หรือราคาในท้องตลาด หรือราคากลาง หรือไม่ - การจัดซื้อหรือจัดจ้างนั้น ผู้รับจ้าง/ผู้ขายมีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้อนุมัติ หรือเจ้าหน้าที่รัฐ หรือไม่ - การกำหนดคุณสมบัตินั้น เอื้อประโยชน์เฉพาะให้กับผู้รับจ้าง/ผู้ขาย บางราย หรือไม่ - มีการแบ่งซื้อแบ่งจ้าง เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างอยู่ในวิธีตกลงราคา หรือไม่
๒. การส่งมอบงานและการตรวจรับงาน	- การส่งมอบวัสดุเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา หรือไม่ - ดูว่าวัสดุอุปกรณ์ที่ทำการตรวจรับตรงตามระบุไว้ในสัญญา หรือไม่ และมีคุณภาพตรงกับที่กำหนด หรือไม่ - การดำเนินงานหรือส่งมอบของ/งานผิดแบบตามที่กำหนดในสัญญา หรือส่งมอบของ/งานเลยระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา หรือไม่
๓. การกำหนดรายละเอียด คุณสมบัติหรือเงื่อนไข และเกณฑ์ในการพิจารณาผล	- การกำหนดคุณสมบัติที่เอื้อประโยชน์เฉพาะให้กับผู้รับจ้าง/ผู้ขาย บางราย หรือมีการล็อกสเปคให้เข้าเสนอราคาได้เฉพาะพวกพ้องของตน หรือมีการแจ้งให้ผู้รับจ้าง/ผู้ขายทราบล่วงหน้าหรือไม่ - มีการกำหนดเงื่อนไขในเรื่องผู้มีสิทธิเสนอราคา เช่น การกำหนดผลงานขั้นต่ำ การกำหนดประเภทบุคคลของผู้เสนอราคาต้องเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทว่าเอื้อประโยชน์ หรือไม่ - การกำหนดเกณฑ์ราคาประกอบเกณฑ์อื่น (Price performance) มีสัดส่วนและวิธีการวัดผลชัดเจนหรือไม่ เพียงใด และมีการกำหนดเงื่อนไขเป็นธรรมหรือไม่กับผู้ยื่นข้อเสนอ
๔. การรับซอง, เปิดซองสอบราคา	- มีการเฝ้าหน้าห้องขายเอกสารเพื่อคอยพูดคุยกีดกันผู้จะมาซื้อแบบไม่ให้ซื้อแบบ โดยใช้วิธีการขอความร่วมมือหรือจ่ายเงินค่าน้ำมั้นรถ หรือมีการข่มขู่ หรือไม่ - มีการกีดกันผู้รับจ้าง/ผู้ขายนอกกลุ่ม โดยการตรวจสอบเอกสาร สอบราคาให้ละเอียด เช่น การไม่มีหนังสือมอบอำนาจการประทับตราลงในเอกสารไม่ครบทุกแผ่น หรือไม่

ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง	การกระทำที่สามารถตรวจสอบได้
	- เจ้าหน้าที่รัฐได้มีการเปิดเผยข้อมูลผู้เสนอราคาให้แก่ผู้รับจ้าง/ผู้ขายบางรายที่ให้ผลประโยชน์ หรือไม่ - ดูว่าผู้ขาย/ผู้รับจ้างมีการตกลงสมยอมราคากันเอง หรือไม่
๕. การพิจารณาผลและการดำเนินการตามสัญญาเป็นไปตามเงื่อนไขเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ชนะการเสนอราคาหรือไม่	- ผู้รับจ้าง/ผู้ขายที่ได้รับการคัดเลือกมีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจในการอนุมัติ หรือไม่ หรือเป็นผู้ประกอบการที่ได้รับจ้างเป็นประจำ หรือไม่
๖. การกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะหรือเงื่อนไขและเกณฑ์พิจารณาผล	มีการกำหนดคุณสมบัติเอื้อประโยชน์เฉพาะผู้รับจ้างบางรายหรือมีการล็อกสเปคให้เข้าเสนอราคาได้เฉพาะพวกพ้องของตน หรือไม่ หรือมีการกำหนดเงื่อนไขเฉพาะ ในเรื่องของผู้มีสิทธิเสนอราคาได้ โดยอ้างว่าเป็นงานที่ต้องกระทำโดยเร่งด่วน หากล่าช้าอาจเสียหายแก่ราชการ
วิธีการอิเล็กทรอนิกส์	
๑. การกำหนดราคากลาง	- คณะกรรมการกำหนดราคากลางได้กำหนดราคากลางหรือคำนวณราคากลางของพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างในรายการถูกต้องตามข้อเท็จจริง/หลักวิชาการ/หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ หรือคำนวณราคากลางโดยไม่สามารถพิสูจน์หรืออ้างอิงแหล่งที่มาของราคากลางที่เชื่อถือได้
๒. การกำหนดรายละเอียดร่างขอบเขตงาน (TOR)	- การกำหนดคุณสมบัติเอื้อประโยชน์เฉพาะให้กับผู้รับจ้าง/ผู้ขายบางรายหรือมีการล็อกสเปคให้เข้าเสนอราคาได้เฉพาะพวกพ้องของตน หรือมีการแจ้งให้ผู้รับจ้าง/ผู้ขายทราบล่วงหน้า หรือไม่
๓. การยื่นซอง/การเสนอราคา การยื่นเสนอราคาผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP)	- ผู้รับจ้าง/ผู้ขายมีการตกลงสมยอมราคากันเองก่อนที่จะเสนอราคา หรือไม่
๔. การพิจารณาผล	ผู้รับจ้าง/ผู้ขายที่ได้รับการคัดเลือกมีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจในการอนุมัติหรือไม่ หรือเป็นผู้ประกอบการได้รับงานเป็นประจำ หรือไม่

๔.๒.๒ การตรวจสอบงานก่อสร้าง

งานก่อสร้าง จะเกี่ยวข้องกับงบประมาณจำนวนมาก โดยมีโครงการหลายขนาด ตั้งแต่โครงการขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ จนถึงขนาดใหญ่มาก โครงการขนาดเล็กจะมีขั้นตอนน้อย ผู้เกี่ยวข้องก็น้อย ความสูญเสียของงบประมาณจากการทุจริตแต่ละโครงการอาจน้อย แต่ถ้าโครงการขนาดใหญ่ ขั้นตอนและผู้เกี่ยวข้องกับโครงการก็มาก หากมีการทุจริตเกิดขึ้นในโครงการขนาดใหญ่ ๆ ความสูญเสียที่เกิดขึ้นก็เป็นจำนวนมหาศาล

การก่อสร้าง คือ กิจกรรม การกระทำให้เกิด การประกอบ การติดตั้ง หรือการ ดำเนินการอื่นใด เพื่อก่อให้เกิดเป็นสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ อาคาร โครงสร้าง ระบบ สาธารณูปโภค หรือสิ่งอื่นใด ที่มีลักษณะคงทนถาวร และใช้ประโยชน์ได้รวมถึงการปรับปรุง การรื้อถอน การต่อเติม และการซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างดังกล่าวด้วย

การออกแบบงานก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐ กระทำได้ ๓ วิธี คือ

๑. หน่วยงานออกแบบเอง
๒. ให้ส่วนราชการอื่นทำการออกแบบ
๓. จ้างบริษัทเอกชนมาดำเนินการออกแบบ

งานออกแบบ ประกอบด้วย แบบก่อสร้าง (Drawing) และรายการประกอบแบบ (Specification) เพื่อใช้ประกอบการคำนวณราคา ประมูลงาน และตรวจ สอบคุณภาพงาน

การทุจริตสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนของงานก่อสร้าง ตั้งแต่การคิดโครงการ การขออนุมัติ การขอบประมาณ การกำหนดสเปก การจ้างที่ปรึกษา การศึกษาความเป็นไปได้และความคุ้มค่า การกำหนดราคากลาง การกำหนดข้อกำหนดรายละเอียด (TOR) การจัดซื้อจัดจ้าง การลงนามในสัญญา การดำเนินการก่อสร้าง และการตรวจรับงาน

ประชาชนสามารถที่จะคอยสังเกต ตรวจสอบเบื้องต้นเกี่ยวกับงานก่อสร้าง ว่า การดำเนินงานก่อสร้าง มีคุณภาพหรือเป็นไปตามที่กำหนดในสัญญา หรือไม่ โดยดูสัญญาจ้างประกอบกับรายการต่าง ๆ เช่น

งานก่อสร้างอาคาร สามารถตรวจสอบเบื้องต้นได้ดังนี้

- กรณีเป็นการก่อสร้างแบบเสาเข็ม ต้องดูว่าเสาเข็มมีรอยแตกร้าวหรือไม่ ขนาดความยาว และจำนวนของเสาเข็มถูกต้อง ครบถ้วน ตามที่กำหนดหรือไม่
- ถ้าเป็นการก่อสร้างแบบฐานรากไม่มีเสาเข็มต้องตรวจสอบคุณสมบัติของดินว่ามีคุณสมบัติตามข้อกำหนดหรือไม่ และฐานรากควรอยู่ลึกตามที่กำหนดในแบบ
- โครงสร้างต้องมีสภาพที่ดี ไม่แตกร้าว บิดเบี้ยว ขนาดความกว้าง ความยาว ความลึกของโครงสร้างเป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่
- วัสดุก่อสร้างมีคุณสมบัติและได้รับการรับรองมาตรฐานตามข้อกำหนดในสัญญา ส่วนประกอบ ของอาคารถูกต้องตามแบบ หรือไม่
- ระดับพื้น ความสูงฝ้าเพดาน เป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่
- ส่วนประกอบของอาคาร เช่น ประตูหน้าต่าง ช่องเปิด ต้องมีขนาด ความกว้าง ความยาว ความสูง และจำนวน ถูกต้องตามแบบก่อสร้างหรือไม่ รวมทั้งอุปกรณ์ประกอบ เช่น บานพับ ลูกบิด กันชน เป็นต้น
- สภาพผิววัสดุต้องไม่หลุดร่อนหรือมีตำหนิ เช่น กระเบื้อง งานสี เป็นต้น
- อุปกรณ์ประกอบอาคาร เช่น ลิฟท์ เครื่องปรับอากาศ ระบบไฟฟ้า ต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้จริง

โดยทุกรายการจะกำหนดรายละเอียด วิธีการ ขั้นตอน รูปแบบ ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ว่าทุกอย่างมีความถูกต้อง ครบถ้วน ใช้งานได้จริงตามที่กำหนดในสัญญาจ้างหรือไม่

งานก่อสร้างสะพาน สามารถตรวจสอบเบื้องต้นได้ดังนี้

- เสาเข็มมีรอยแตกร้าวหรือไม่ ขนาด ความยาว และจำนวนของเสาเข็ม ถูกต้อง ครบถ้วน ตามแบบและข้อกำหนดในสัญญาหรือไม่
 - เหล็กที่ใช้มีขนาดและจำนวนตามแบบและข้อกำหนดสัญญาหรือไม่
 - ความหนาของคอนกรีต ตรงตามแบบและข้อกำหนดในสัญญาหรือไม่
 - โครงสร้างมีสภาพที่ดีไม่แตกร้าว บิดเบี้ยว คดงอ และขนาด ความกว้าง ความยาว ความลึก ของโครงสร้าง เป็นไปตามแบบที่กำหนดหรือไม่
 - คานคอนกรีตที่ติดตั้งมีรอยแตกร้าวหรือไม่
 - ความกว้างของช่องทางเท้า ขนาด ความสูง และคุณสมบัติวัสดุของราวกันตก เป็นไปตามแบบ และข้อกำหนดในสัญญาหรือไม่
 - การเปลี่ยนแปลงระดับของผิวจราจรต้องถูกต้องตามแบบก่อสร้าง สามารถใช้งานได้สะดวกหรือไม่
 - วัสดุตกแต่งผิวจราจรต้องอยู่ในสภาพดีไม่หลุดร่อน
- โดยทุกรายการจะกำหนดรายละเอียด วิธีการ ขั้นตอน รูปแบบ ประชาชนสามารถ ตรวจสอบ ได้ว่าทุกอย่างมีความถูกต้อง ครบถ้วน มีคุณภาพ ใช้งานได้จริง ตามที่กำหนด ในสัญญาจ้างหรือไม่

งานก่อสร้างถนน งานก่อสร้างถนน มีการก่อสร้างผิวทางอยู่ ๓ แบบ คือ งานผิวทางคอนกรีต งานผิวทางแอสฟัลต์คอนกรีต และงานผิวทางลาดยางเคพซีล ซึ่งก่อนการดำเนินการก่อสร้างผิวทางทั้ง ๓ แบบ จะมีขั้นตอนงานรองพื้นทางที่คล้ายกัน ไม่ว่าจะเป็นงานดิน งานท่อ งานลูกรัง หรืองานหินคลุก โดยในแต่ละ ขั้นตอนสามารถตรวจสอบในเบื้องต้นได้ดังนี้

- **งานดิน** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนดหรือไม่ การขุดลอกหน้าดิน ออกไปทิ้ง ไปทิ้งที่ใด มีผลประโยชน์ใดๆ หรือไม่ ลักษณะผิวทางภายหลังการบดอัดดินถมในแต่ละชั้น มีความราบเรียบหรือไม่ สามารถตรวจสอบระดับการถมดินความหนาของแต่ละชั้นดินในการบดอัด ความกว้าง ของดิน ว่าถูกต้องตามแบบที่กำหนด หรือไม่
- **งานท่อกลม** สามารถตรวจดูว่าท่อที่นำมาใช้งานมีลักษณะผิวเรียบหรือมีรอยร้าว มีตรา มอก. รับรองคุณภาพประทับหรือไม่ ก่อนเทพูนรองท่อมีการบดอัดดินท้องรองหรือไม่ ก่อนวางท่อได้มีการเทพูนรองท่อ หรือไม่ ขณะนำท่อแต่ละท่อนมาวางต่อกันมีการสอปูนภายในรางลื่นท่อหรือไม่ มีการยาแนวท่อก่อนฝังกลบหรือไม่ มีการเทพูนล็อกข้างท่อ หรือไม่
- **งานท่อลอดเหลี่ยม** สามารถตรวจดูว่ามีการบดอัดดินใต้พื้นที่ก่อสร้างท่อลอดเหลี่ยมหรือไม่ ลักษณะท่อลอดเหลี่ยมมีรอยร้าวหรือไม่ มีการตรวจสอบท่อลอดเหลี่ยมที่นำมาใช้งานหรือไม่ มีการตรวจสอบ ขนาดและจำนวนเหล็กเสริมคอนกรีตหรือไม่ มีการวางเหล็กคอนกรีตหรือไม่ การวางตำแหน่งระยะห่างของท่อ คอนกรีตตามแบบที่กำหนด หรือไม่
- **งานลูกรัง** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนดหรือไม่ ลักษณะชั้นลูกรัง ที่ก่อสร้างเสร็จแล้วมีความเรียบหรือไม่ หรือแตกตัวเป็นฝุ่นหรือทรุดเป็นร่องล้อสามารถตรวจสอบระดับ ความกว้างว่าถูกต้องตามแบบที่กำหนดหรือไม่ และความหนาของชั้นดินลูกรังต้องไม่น้อยกว่า ๒๐ ซม. หรือ ตามที่กำหนด
- **งานหินคลุก** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนดหรือไม่ ลักษณะงานหิน คลุกที่ก่อสร้างเสร็จแล้วมีความเรียบหรือไม่ หรือแตกตัวเป็นฝุ่นหรือทรุดเป็นร่องล้อ สามารถตรวจสอบระดับ

ความกว้างให้ถูกต้องตามแบบที่กำหนด และความหนาของงานหินคลุกต้องไม่น้อยกว่า ๒๐ ซม. หรือตามที่กำหนด

- **งานผิวทางของถนน** งานก่อสร้างผิวถนนสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ชนิด คือ

๑. **งานผิวทางคอนกรีต** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนด หรือไม่ ขนาดและจำนวนของเหล็กเสริมคอนกรีต ความหนาของพื้นคอนกรีต ความเรียบร้อยของงานตกแต่งผิวคอนกรีต ความกว้างช่องจราจร ความกว้างทางเท้า ความกว้างไหล่ทาง และความยาวความกว้างของถนน ว่าถูกต้องตามแบบที่กำหนดหรือไม่ พื้นถนนคอนกรีตต้องมีการตัดร่องพื้นตามแบบเพื่อป้องกันการแตกร้าวและมีการยาแนวร่องด้วยยางแอสฟัลต์

๒. **งานผิวทางแอสฟัลต์คอนกรีต** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนด หรือไม่ ความหนาของพื้นแอสฟัลต์คอนกรีต ความเรียบร้อยของงานตกแต่งผิวแอสฟัลต์คอนกรีต ความกว้างช่องจราจร ความกว้างทางเท้า ความกว้างไหล่ทาง และความยาวความกว้างของถนน ว่าถูกต้องตามแบบที่กำหนดหรือไม่

๓. **งานลาดยางเคพซีล** สามารถตรวจดูว่าวัสดุที่ใช้มีคุณภาพตามที่กำหนดหรือไม่ ความหนาของพื้นลาดยาง ความเรียบร้อยของงานตกแต่งผิวลาดยาง ความกว้าง ช่องจราจร ความกว้างทางเท้า ความกว้างไหล่ทาง และความยาวความกว้างของถนน ว่าถูกต้องตามแบบที่กำหนดหรือไม่

- **งานเครื่องหมายจราจร** ดูว่าเครื่องหมายจราจรมีครบถ้วนหรือไม่ ขนาดของสีเส้นจราจร ตรงตามแบบหรือไม่ ตรงสีเส้นจราจรหลุดร่อนหรือไม่ และวัสดุที่นำมาใช้มีมาตรฐานตราประทับ มอก. หรือไม่

(โดยทุกรายการ จะกำหนดรายละเอียด วิธีการ ขั้นตอน รูปแบบ ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ว่าทุกอย่างมีความถูกต้อง ครบถ้วน มีคุณภาพ ใช้งานได้จริง ตามที่กำหนดในสัญญาจ้างหรือไม่)

งานก่อสร้างเขื่อน สามารถตรวจสอบเบื้องต้นได้ดังนี้

- ตำแหน่ง แนวก่อสร้าง
- ขนาด ความยาวและจำนวนของเสาเข็ม ขนาดของเหล็ก และความหนาของคอนกรีต
- โครงสร้างมีสภาพที่ดี ไม่แตกร้าว บิดเบี้ยว คดงอ ขนาดความกว้าง ความยาว ความลึกของโครงสร้าง ต้องเป็นไปตามที่กำหนดในแบบก่อสร้าง
- ความลึก ความหนา และขนาดของหินทิ้งหน้าเขื่อน (ถ้ามี)
- ขนาดความกว้างของทางเท้า และความยาวของเขื่อน
- โครงสร้างประกอบต้องครบถ้วนตามแบบก่อสร้าง เช่น ท่อระบายน้ำ ประตูระบายน้ำ เครื่องสูบน้ำ

- สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ เช่น เขื่อนป้องกันตลิ่งต้องสามารถป้องกันการพังทลายของตลิ่งได้ เขื่อนป้องกันน้ำท่วมต้องสามารถป้องกันน้ำท่วมได้

- การลอกคลองระบายน้ำ สามารถตรวจดูความลึกในการขุดลอก ความกว้าง ความลาดชันในการขุดลอก การกำหนดสถานที่ทิ้งดินที่ได้จากการขุดลอก ว่านำไปทิ้งที่ใดมีผลประโยชน์ใด ๆ หรือไม่

ทั้งนี้ การกำหนดรูปแบบของเขื่อนอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะระดับของพื้นที่คุณสมบัติของดิน และข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ

ประชาชนสามารถตรวจสอบรายการต่าง ๆ ได้ว่ามีความถูกต้อง ครบถ้วน มีคุณภาพ ใช้งานได้จริง ตามที่กำหนดในสัญญาจ้าง เนื่องจากทุกรายการจะกำหนดรายละเอียด วิธีการ ขั้นตอน และรูปแบบไว้

การตรวจสอบการทุจริต นอกจากจะต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ แล้ว การนำเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการเฝ้าระวังหรือตรวจสอบการทุจริต ต้องอาศัยเครื่องมือและกลไกสำคัญที่เอื้อให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลเพื่อช่วยให้ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๒ **องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)** ได้เปิดตัวเครื่องมือสู้โกง (ACT Ai) เพื่อเป็นอาวุธปราบคอร์รัปชัน สร้าง Big Data โครงการรัฐที่ใหญ่ที่สุด พร้อมติดระบบประมวล วิเคราะห์ แจ้งเตือนเมื่อพบพฤติกรรมมิชอบ ซึ่งได้รับความร่วมมือจาก ๓ หน่วยงานรัฐ ได้แก่ ๑. ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของกรมบัญชีกลาง ๒. คลังข้อมูลธุรกิจของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ๓. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในเครื่องมือสู้โกง (ACT Ai) จะเป็นข้อเท็จจริงที่ได้รับความยินยอมจากหน่วยงานให้สามารถเปิดเผยได้ ทุกภาคส่วนจะสามารถมองเห็นสถานการณ์การทุจริต และพยากรณ์ได้ว่าแนวโน้มการทุจริตในอนาคตจะเป็นอย่างไร โดยเครื่องมือสู้โกง (ACT Ai) จะมีการพัฒนาระบบ Ai อัจฉริยะ ประมวลผลเต็มรูปแบบและเปิดให้สามารถใช้ได้ในทุก Platform ทั้งในรูปแบบของ Website และ Application เช่น การก่อสร้างศาลากลางจังหวัดสร้างที่ไหน ราคาเท่าใด รายชื่อผู้ที่ชนะการประมูล หน่วยงานที่เป็นคู่เทียบราคา ผู้ถือหุ้นในบริษัท รวมถึงการแจ้งเตือนเกี่ยวกับความผิดปกติของพฤติกรรมการจัดซื้อต่าง ๆ

สำหรับ เครื่องมือสู้โกง (ACT Ai) มีจุดเด่นที่สำคัญ ดังนี้

๑. รวบรวมข้อมูลโครงการภาครัฐไว้มากที่สุด
๒. ง่ายต่อการสืบค้น ค้นหาได้ตามความต้องการ รวดเร็ว ตรงประเด็น
๓. สามารถแชร์ฐานข้อมูลได้ จัดเก็บได้สะดวกตามการใช้งานและการนำข้อมูลไปวิเคราะห์
๔. มีเครื่องมือช่วยวิเคราะห์ มี Ai ช่วยคิด
๕. มีระบบตรวจจับ แจ้งเตือน เมื่อพบพฤติกรรมฮั้วประมูล
๖. เกาะติดทุกการใช้งบประมาณรัฐ มีนโยบายเรื่องใดระบบรวบรวมให้ทั้งหมด
๗. รู้โครงการรัฐรอบตัวด้วยระบบแจ้งเตือน ระบบบอกได้ว่าภาครัฐใช้งบทำอะไรบ้างในพื้นที่ของผู้ใช้งาน
๘. รวบรวมข้อมูลไว้น่าเชื่อถือ เข้าใจง่ายด้วยสถิติ กราฟิก
๙. ระบบ User ช่วยจัดการทุกอย่างให้ง่ายขึ้นด้วยการจัดการทุกข้อมูล ณ จุดเดียว
๑๐. มีระบบความปลอดภัยสูง

๔.๒.๓ ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

การทุจริตเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิที่ดิน เป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากซับซ้อน มีพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งพยานเอกสาร และพยานบุคคล จำนวนมาก รวมทั้งมีกฎหมาย ระเบียบและขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวพันกันและอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆ หลายหน่วยงาน ที่สำคัญได้แก่ กรมที่ดิน กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครอง ป้องกันที่ดินของรัฐตามกฎหมาย ความเสียหายในการทุจริตออกเอกสารสิทธิที่ดิน นอกจากจะมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของชาติแล้ว ยังมีผลกระทบ ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบเกี่ยวกับการทุจริตในการออกเอกสารสิทธิที่ดินมีขั้นตอนและความยุ่งยาก รวมทั้งมีการใช้อำนาจ หรืออิทธิพลเข้าไปแทรกแซง ก้าวก่าย การดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อบิดเบือนผลการตรวจสอบ

ปัจจุบันมีการร้องเรียนกล่าวหาเจ้าพนักงานของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่เกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิที่ดินเป็นจำนวนมาก การทุจริตก็มีหลากหลายรูปแบบ

รูปแบบการทุจริตในการออกเอกสารสิทธิที่ดิน

(๑) การออกเอกสารสิทธิไม่ตรงกับเอกสารเดิม (ปิ่น)

หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน “ปิ่น” หมายความว่า การนำหลักฐานสำหรับที่ดินแปลงอื่นมาประกอบในการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินอีกแปลง กล่าวคือ นำหลักฐาน ส.ค. ๑ ใบเหี้ยบบำ ใบจอง ตราจอง น.ส. ๓ โฉนดตราจองหรือตราจองที่ว่าได้ทำประโยชน์แล้ว ของที่ดินแปลงอื่นไปออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินอีกแปลงหนึ่ง

(๒) การออกเอกสารสิทธิไม่ตรงกับเอกสารเดิม (บวม)

หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน “บวม” หมายความว่า การออกเอกสารสิทธิในที่ดินเกินกว่าระยะและเนื้อที่ที่ระบุหรือปรากฏในหลักฐานเดิมที่นำมาประกอบในการขอออก เช่น เนื้อที่และระยะเกินกว่าหลักฐาน ส.ค. ๑ ใบเหี้ยบบำ ใบจอง ตราจอง น.ส. ๓ โฉนดตราจอง หรือตราจองที่ตราว่าทำได้ทำประโยชน์แล้ว น.ค. ๓ กสน. ๕ การทุจริตกรณีนี้แตกต่างจาก ส.ค. ๑ ปิ่น โดยบริเวณพื้นที่ขอออกจะเป็นพื้นที่ตรงตามหลักฐานเดิมแต่มีการรังวัดขยายเขตพื้นที่ออกไปทับที่ดินนอกหลักฐานที่เป็นที่ดินของรัฐ ที่สงวนหวงห้ามต่างๆ เช่น ที่ป่า ที่เขา หรือภูเขา

(๓) การออกเอกสารสิทธิรุกล้ำหรือทับที่ดินของรัฐ (รุกล้ำ)

การทุจริตในการออกเอกสารสิทธิรุกล้ำหรือทับที่ดินของรัฐ เกิดขึ้นได้ในการออกเอกสารสิทธิทุกวิธีการ ไม่ว่าจะเป็นการออกเอกสารสิทธิเฉพาะราย และการออกโดยวิธีการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน สาเหตุที่สำคัญเกิดจากการสมคบคิดกันระหว่างผู้ครอบครองที่ดินและเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ในการออกเอกสารสิทธิ ทั้งนี้ การดำเนินการออกเอกสารสิทธิในที่ดินของรัฐดังกล่าวจะสำเร็จได้ ต้องได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่มีส่วนร่วมในการระวางชี้และรับรองแนวเขต หรือแม้แต่การเพิกเฉย หรือละเลยไม่ไปร่วมในการระวางชี้และรับรองแนวเขต โดยที่ดินของรัฐที่มีการออกเอกสารสิทธิทับ หรือรุกล้ำที่มีรูปแบบแตกต่างจากรูปแบบในข้อ ๑ และข้อ ๒ มักจะเป็นที่ดินของรัฐที่ไม่มีแนวเขตที่ดินที่แน่นอน เช่น ที่เขา หรือที่ภูเขา ที่ชายตลิ่ง ที่ป่าชายเลน ทางน้ำที่ตื้นเขิน ทางสาธารณประโยชน์ หากเป็นที่ดินของรัฐที่มีแนวเขตที่ดินที่ชัดเจน ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบของการทุจริตในรูปแบบตามข้อ ๑ และข้อ ๒

๔.๓ ตัวอย่างคดีทุจริต

๔.๓.๑ คดีความผิดต่อหน้าที่ราชการ (ที่ดินรัชดา)

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑/๒๕๕๐

คดีที่ดินรัชดา ถือเป็นคดีการทุจริตเชิงนโยบาย^๔ เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีอำนาจในการควบคุม กำกับดูแลหน่วยงานของรัฐ

^๔ การที่ผู้มีอำนาจและหน้าที่กำหนดนโยบายได้ใช้อำนาจหน้าที่ของตนเอื้อประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง โดยวิธีการกำหนดนโยบายที่มีจุดมุ่งหมายซ่อนเร้นที่จะแสวงหาผลประโยชน์จากนโยบายดังกล่าว, ปธาน สุวรรณมงคล. คอร์รัปชันเชิงนโยบาย. [ออนไลน์]. จากสถาบันพระปกเกล้าเว็บไซต์ <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title> .(สืบค้นข้อมูล: ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๒).

จุดเริ่มต้นของคดี เกิดจากกลุ่มข้าราชการกระทรวงการคลังที่ใช้ชื่อว่า “กลุ่มเป่านกหวีด” หรือ “Whistle blower” ได้ส่งข้อมูลความไม่ชอบมาพากลของการประมูลที่ดินรัชดาไปยังผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และต่อมาคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ ข้อควรสังเกตจากการตรวจสอบมีด้วยกันหลายประการการที่กองทุนฯ ปรับลดราคาที่ดินลงเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ ท. ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การไม่กำหนดราคาขั้นต่ำของที่ดินในการประกวดราคาส่งผลให้ราคาที่คุณหญิง พ. ชนะประมูลเป็นราคาต่ำกว่าราคาขั้นต่ำที่กองทุนฯ เปิดประมูลครั้งแรก หนังสือชี้ชวนให้ผู้เข้าร่วมประกวดราคามีรายละเอียดไม่ครบถ้วนมีการเพิ่มเงินมัดจำในการยื่นซองประกวดราคา เป็น ๑๐๐ ล้านบาท จาก ๑๐ ล้านบาทในการประมูลครั้งแรก ซึ่งเป็นเงินจำนวนมหาศาล สามารถกีดกันผู้เข้าประมูลให้น้อยลงตามไปด้วยได้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวคือ กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ในกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง กองทุนฯ เป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน ให้มีความมั่นคงและเสถียรภาพเนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวเกิดวิกฤติกับสถาบันการเงินหลายแห่ง มีหนี้ด้อยคุณภาพ จำนวนมาก ขาดสภาพคล่อง ขาดเงินหมุนเวียนหากปล่อยให้ล้มละลายจะทำให้ประชาชนจำนวนมากที่ทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินเหล่านั้นได้รับความเดือดร้อน ทำให้ เศรษฐกิจทั้งประเทศเสียหาย เมื่อบริษัทเงินทุน อ. จำกัด ประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน กองทุนฯ ได้เข้าแก้ไขฟื้นฟูและเพิ่มทุนให้ และรับโอนหุ้นจดทะเบียนและชำระค่าหุ้นแล้วมาจากบริษัท อ. ร้อยละ ๗๕ เพื่อให้บริษัท อ. มีฐานะการเงินที่แข็งแกร่ง ก่อนจะพิจารณานำหุ้นออกขายในภายหลัง เนื่องจากบริษัท อ. มีเงินกองทุนติดลบอยู่ จึงจำเป็นต้องทำให้เงินกองทุนฯ เป็นบวกก่อนนำออกขาย ดังนั้น เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๘ กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินจึงเข้าซื้อที่ดินจากบริษัท อ. จำนวน ๒ แปลง ดังนี้ แปลงที่ ๑ ติดถนนสุขุมวิทพัฒนารวม ๑๘ โฉนด เนื้อที่รวม ๘๕ ไร่ ๓ งาน ๖๕ ตารางวา เป็นเงิน ๒,๗๔๙ ล้านบาท แปลงที่ ๒ ติดถนนเทียมร่วมมิตรรวม ๑๓ โฉนด เนื้อที่รวม ๓๕ ไร่ ๒ งาน ๖๙ ตารางวา เป็นเงิน ๒,๑๔๐ ล้านบาท

ต่อมา ใน พ.ศ. ๒๕๔๔ กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินได้ปรับปรุงเกณฑ์บันทึกทรัพย์สินรายการขายใหม่ทั้งหมด เพื่อรับรู้ผลการขาดทุนโดยใช้ราคาประเมินของกรมที่ดิน ในขณะที่นั้นเป็นราคาสะท้อนมูลค่าที่เป็นจริง เป็นผลให้ราคาที่ดินปรับลดลง แปลงที่หนึ่งจาก ๒,๗๔๙ ล้านบาท เหลือ ๑,๓๑๐.๑๐ ล้านบาท แปลงที่สองจาก ๒,๑๔๐ ล้านบาท เหลือ ๗๕๔.๕๐ ล้านบาท (เป็นกรณีที่ดินรัชดา)

เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๖ คณะกรรมการจัดการกองทุนอนุมัติให้นำทรัพย์สินของกองทุนฯ ออกจำหน่ายโดยประมูลขาย และได้นำที่ดินรัชดา ออกประมูลขายทางอินเทอร์เน็ตในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เวลา ๑๖.๐๐ น. - ๑๖.๓๐ น. และกำหนดราคาขั้นต่ำไว้ที่ ๘๗๐ ล้านบาท ราคาประเมินของกรมที่ดินบวกร้อยละ ๑๕ และผู้ร่วมประมูลต้องวางเงินมัดจำ ๑๐ ล้านบาท มีผู้ประสงค์จะซื้อที่ดิน ๘ ราย ลงทะเบียนและชำระเงินมัดจำ การประมูล ๓ ราย แต่ถึงกำหนดเวลาเสนอราคากลับไม่มีผู้เสนอราคาเข้าประมูล กองทุนฯ จึงยกเลิกการประมูล

หลังจากนั้น กองทุนฯ ทำการรังวัดที่ดินรัชดา เพื่อรวมทั้ง ๑๓ โฉนด โดยแบ่งแยกส่วนที่เป็นสาธารณประโยชน์ออก และแบ่งแยกใหม่เป็น ๔ โฉนด เหลือเนื้อที่รวม ๓๓ ไร่ ๗๘.๙ ตารางวา และทำการประกาศขายด้วยวิธีประกวดราคาและกำหนดวันยื่นซองในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ ครั้งนี้ไม่กำหนดราคาขั้นต่ำ แต่ผู้เข้าประกวดราคาต้องวางเงินมัดจำจำนวน ๑๐๐ ล้านบาท ประกาศประกวดราคามีการระบุเลขที่โฉนดทั้ง ๔ โฉนด ทั้งที่การรังวัดโฉนดที่ดินใหม่เพิ่งแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๖ และมีข่าวแพร่กระจายว่าคุณหญิง พ. ภริยานายกรัฐมนตรีจะเข้าร่วมประมูลด้วย โดยในวันยื่นซอง มีผู้ยื่นซองเสนอราคาจำนวน ๓ ราย คือ

๑. คุณหญิง พ. ส่งนายความเป็นผู้รับมอบอำนาจ เสนอราคา ๗๗๒ ล้านบาท

๒. บริษัท น. จำกัด (มหาชน) เสนอราคา ๗๕๐ ล้านบาท

๓. บริษัท ล. จำกัด (มหาชน) เสนอราคา ๗๓๐ ล้าน

คุณหญิง พ. เป็นผู้เสนอราคาสูงสุด และคณะกรรมการจัดการกองทุนฯ ได้อนุมัติให้คุณหญิง พ. เป็นผู้ชนะประมูลและได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายกับกองทุนฯ ในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๖ การทำสัญญาซื้อขายที่ดินรัชดาฯ และโอนกรรมสิทธิ์เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ โดยอดีตนายกรัฐมนตรี ได้ทำหนังสือยินยอมในฐานะคู่สมรส พร้อมแนบบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานของรัฐ ประเพณีข้าราชการการเมือง ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นหลักฐานด้วย

ศาลมีคำพิพากษาว่า ท. มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๐ (๑) วรรคสาม และมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง ให้ลงโทษจำคุก ๒ ปี และยกฟ้องสำหรับคุณหญิง พ.

๔.๓.๒ คดีอดีตผู้ว่าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ร่ำรวยผิดปกติ

ศาลแพ่ง คดีหมายเลขดำที่ ๑๖๗๓/๒๕๔๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๖๐๓๕/๒๕๔๗

เจ้าพนักงานของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน การได้มาของทรัพย์สินหากไม่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวมีที่มาจากอะไร ก็จะมีคามผิดฐานร่ำรวยผิดปกติได้ เนื่องจากทรัพย์สินที่ได้มานั้นอาจเป็นทรัพย์สินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

จุดเริ่มต้นของคดี เกิดจากมีผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. ว่า ผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ร่ำรวยผิดปกติ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นของสำนักงาน ป.ป.ป. เกี่ยวกับฐานะของผู้ถูกกล่าวหา ไม่ว่าจะเป็นประวัติการทำงาน รายได้ และทรัพย์สินก่อนและหลังเข้ารับตำแหน่ง การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาย้อนหลัง ๕ ปี การยื่นแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินตามแบบแนบท้าย พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ยื่นไว้กับคณะกรรมการ ป.ป.ป. ตลอดจนบัญชีเงินฝากธนาคารต่าง ๆ และรายการความเคลื่อนไหวทางการเงินของผู้ถูกกล่าวหา และภรรยา รวมไปถึงการถือครองกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดิน รถยนต์สิทธิและสัมปทานต่าง ๆ เงินลงทุน แม้แต่หนี้สิน

คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการไต่สวน โดยรวบรวมพยานหลักฐาน เพิ่มเติมจากที่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น โดยแบ่งช่วงการตรวจสอบทรัพย์สินเป็น ๓ ช่วง ดังนี้

ช่วงก่อนผู้ถูกกล่าวหาเข้ารับตำแหน่งใน พ.ศ. ๒๕๓๙

ช่วงมีการกล่าวหา ร้องเรียนเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ช่วงเกษียณอายุเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒

จากการไต่สวนและตรวจสอบแบบแสดงรายการทรัพย์สินที่ยื่นไว้ ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๙ ที่เข้ารับตำแหน่งผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ผู้ถูกกล่าวหา มีเงินฝากธนาคารต่าง ๆ ๕ บัญชี เป็นเงิน ๑,๓๓๔,๐๔๑.๖๐ บาท มีบ้าน ๑ หลัง เงินลงทุนและเงินให้กู้ยืม ที่ดิน ๕ แปลง สิทธิและสัมปทาน ๒๒๐,๐๐๐ บาท รวมทรัพย์สิน ๒๗,๑๖๖,๖๘๙.๘๙ บาท แต่ ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีการร้องเรียนผู้ถูกกล่าวหา มีเงินฝากธนาคาร ๑๘ บัญชี เป็นเงิน ๒๔,๒๐๑,๒๘๕.๘๙ บาท เงินลงทุน มีบ้าน ๑ หลัง ที่ดิน ๕ แปลง รวมทรัพย์สิน ๔๐,๘๙๘,๕๓๕.๘๙ บาท หลังจากนั้น ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นวันเกษียณอายุผู้ถูกกล่าวหา มีเงินฝากธนาคาร ๑๕ บัญชี เป็นเงิน ๕,๑๒๓,๗๓๕.๑๒ บาท เงินลงทุน มีที่ดิน ๔ แปลง โอนบ้านหลังเก่าให้ลูกและสร้างบ้านใหม่รวมเป็นเงิน ๑๙,๒๔๒,๙๕๕.๙๙ บาท

ในส่วนของบัญชีเงินฝากส่อพิรุช โดยเมื่อถูกกล่าวหาตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ - วันเกษียณอายุ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ มีการถอนเงินฝากธนาคารบัญชีต่างๆ คงเหลือเงินฝาก ๕,๑๒๓,๗๓๕.๑๒ บาท มีส่วนทำให้ทรัพย์สินลดลงจากที่มีอยู่เดิมถึง ๒๑ ล้านบาทเศษ จึงเป็นพิรุชหากเงินได้มาโดยชอบก็ไม่จำเป็นต้องถอนเงินออก แสดงว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยไม่บริสุทธิ์นอกจากนี้ยังพบเงินฝากเพิ่มเติมในเวลาต่อมาที่ยังไม่ได้แจ้งไว้อีก ๓,๐๘๖,๕๓๘.๐๑ บาท คณะอนุกรรมการฯ จึงแจ้งข้อหาเพิ่มเติม

ศาลแพ่งตัดสินคดีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ให้ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาจำนวน ๑๕,๒๖๐,๓๘๐.๕๖ บาท ตกเป็นของแผ่นดินหรือใช้ทรัพย์สินอื่นแทนแก่กระทรวงการคลัง หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงการเจตนา ซึ่งจำเลยอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ได้พิพากษาเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ยืนศาลชั้นต้น ต่อมาผู้ถูกกล่าวหาฎีกา แต่ศาลฎีกาได้มีคำสั่งว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่นำส่งสำเนาฎีกาให้ผู้ร้องภายใน ๗ วันตามคำสั่งของศาลชั้นต้นถือว่าทั้งฎีกา จึงให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความของศาลฎีกา

ตัวอย่างการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม รวมถึงการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดกฎหมายกำหนดให้สามารถรับได้ แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายด้วย ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เช่น ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๔ เช่น

๔.๓.๓ คดีอดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์นำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้

ศาลอาญา คดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๑๑๗/๒๕๕๕ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๙๑๖/๒๕๕๙

จุดเริ่มต้นของคดี เกิดจากบุคลากรของหน่วยงานได้ร้องเรียนมายังสำนักงาน ป.ป.ช. ว่า นายแพทย์ ข. ได้ใช้ทรัพยากรและบุคลากรของหน่วยงานในการจัดงานแต่งของลูกสาว เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๔ รวมถึงการเตรียมการจัดงานดังกล่าว เช่น การใช้รถยนต์ เก้าอี้ โต๊ะ เครื่องเสียง ของทางราชการ เป็นต้น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ ขึ้นมูลความผิดซึ่งการกระทำของนายแพทย์ ข. เป็นการใช้อำนาจโดยทุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนตัว สร้างความเสียหายแก่รัฐและคณะแพทยศาสตร์ ขอให้ศาลพิพากษาลงโทษตามความผิด เบื้องต้นจำเลยให้การปฏิเสธ แต่ต่อมาให้การรับสารภาพไม่สู้คดี โดยมีพฤติการณ์การกระทำความผิด คือ ได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต สั่งให้เจ้าหน้าที่นำเก้าอี้ ๑๐๐ ตัว พร้อมผ้าคลุมเก้าอี้ เครื่องถ่ายวิดีโอ ๒ เครื่อง เครื่องเล่นวิดีโอ กล้องถ่ายรูป ผ้าเต็นท์หลายผืน รวมทั้งรถยนต์ส่วนบุคคลอีก ๔ คัน นำไปใช้ในงานวิวาห์บุตรสาว เพื่อใช้รับส่งผู้เข้าร่วมพิธีและขนย้ายอุปกรณ์ ทั้งที่บ้านพักและที่โรงแรมทั้งหมดเป็นทรัพย์สินของราชการ

เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙ ศาลอาญามีคำพิพากษาว่าการกระทำของจำเลยเป็นการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่จริง พิพากษาจำคุก ๕ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท ค่าให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์ในการพิจารณาคดีลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุกจำเลยไว้ ๒ ปี ๖ เดือน ปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท จำเลยสำนึกผิด ขดใช้ค่าเสียหายคืนให้รัฐทันที ประกอบกับเป็นแพทย์ทำคุณประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน ให้รอการลงโทษมีกำหนด ๒ ปี

๔.๓.๔ คดีนารณณ์ของทางราชการไปใช้

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๖ คดีหมายเลขดำที่ อท. ๑๒/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อท. ๓๓/๒๕๖๑

จุดเริ่มต้นของคดี เกิดจากการที่มีผู้อ้างชื่อ นาย พ. หัวหน้างานบริหารทั่วไป สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด มีหนังสือกล่าวโทษจำเลยถึงเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ต่อมาเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ส่งหนังสือกล่าวหา ร้องเรียนมายังเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อมาเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ส่งสำนวนให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา ๘๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔

จำเลยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด โดยมีหน้าที่รับผิดชอบกิจการทั้งปวงตลอดจนการปกครองบังคับบัญชาของพนักงานสถานพินิจนั้น และมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานคุมประพฤติและพนักงานสังคมสงเคราะห์ รวมทั้งอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๓๗ รวมถึงมีหน้าที่ในการจัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด โดยในระหว่างที่จำเลยมารับตำแหน่งดังกล่าวได้ให้พนักงานขับรถของสำนักงานขับรถส่วนกลางของสำนักงานไปรับจากที่พักมายังที่ทำงานในตอนเช้า และขับจากที่ทำงานไปส่งกลับที่พักในตอนเย็นเป็นประจำ บางครั้งในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ บางวันได้รับคำสั่งจากจำเลยให้ขับรถส่วนกลางของสำนักงานไปทำธุระส่วนตัว

การกระทำความผิดกล่าวของจำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด เป็นการใช้อำนาจโดยตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ และเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๖ มีคำพิพากษาเรื่องดังกล่าว ว่า เมื่อขณะเกิดเหตุ จำเลยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตให้ใช้รถยนต์ส่วนกลางของสถานพินิจฯ จำเลยจึงเป็นเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ในการอนุญาตให้ใช้รถยนต์ส่วนกลางซึ่งเป็นทรัพย์สินของสถานพินิจฯ การที่จำเลยมีคำสั่งให้พนักงานขับรถใช้รถยนต์ส่วนกลางรับส่งจำเลยระหว่างที่พักกับที่ทำงานเป็นประจำ และมีคำสั่งให้พนักงานขับรถนำรถยนต์ส่วนกลางพาจำเลยไปทำธุระส่วนตัวในวันเสาร์และอาทิตย์ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และยังเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ แต่การกระทำของจำเลยเมื่อเป็นความผิดตามบทเฉพาะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ แล้วจึงไม่จำเป็นต้องปรับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นบททั่วไปอีก ดังนั้น จึงพิพากษาจำคุก ๕ ปี

๔.๓.๕ คดีรับทรัพย์สิน

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง คดีหมายเลขดำที่ อท. ๒๑๐/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อท. ๓๐๕/๒๕๖๑

จำเลยดำรงตำแหน่งนายอำเภอ บ. จังหวัดนนทบุรี มีอำนาจหน้าที่กำกับ ดูแล องค์กรบริหารส่วนตำบล บ. ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับทางราชการ ได้อนุมัติโครงการฝึกอบรมและดูงาน ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตรัง สงขลา สตูล ระหว่างวันที่ ๑ - ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่เสนอโดยองค์กรบริหารส่วน

ตำบล บ. อันเป็นเท็จ เพื่อนำไปเบิกจ่ายค่าเดินทางจากงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล บ. โดยรู้อยู่แล้วว่าโครงการที่อนุมัตินั้นดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบล บ. และจำเลยได้ร่วมเดินทางไปโครงการที่อนุมัติ โดยรับเอาค่าโดยสารเครื่องบินเดินทางไปกรุงเทพฯ – หาดใหญ่ ค่าที่พัก ค่าเรือโดยสาร ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเดินทาง เป็นเงิน ๑๑,๐๐๐ บาท โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล บ. อันเป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือ

ประโยชน์อื่นใดอันควรได้รับตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติกฎหมาย อันมิใช่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติชอบกลาง จึงมีคำพิพากษาว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ (เดิม) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๒๓/๑

บทที่ ๕

การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นเรื่องที่สำคัญ หากการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพปัญหาการทุจริตย่อมเกิดขึ้นได้น้อยมาก อย่างไรก็ตาม ลำพังมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เสนอต่อองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนมาตรการทางกฎหมายยังไม่เพียงพอ เนื่องจากเครื่องมือและกลไกที่มีประสิทธิภาพที่สุดคือได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการผลักดันให้มาตรการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่าง ๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ว่าจะเป็น นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ นักการเมือง นักธุรกิจ และประชาชน ซึ่งบุคคลเหล่านี้ล้วนแต่เป็นกลไกสำคัญที่สามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อเปิดช่องให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล แจ้งเบาะแสหรือพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ในการไต่สวนข้อเท็จจริง อันนำไปสู่การป้องกันการทุจริตหรือการดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานของรัฐที่เป็นตัวการสำคัญ แต่ทั้งนี้ กลไกที่จะส่งเสริมให้บุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในการร้องเรียนหรือให้ข้อมูล แจ้งเบาะแสนั้นเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คือ มาตรการคุ้มครองที่บุคคลนั้นจะได้รับและค่าตอบแทนหรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมถึงรางวัลหรือประโยชน์อื่นใดที่จะได้รับ

๕.๑ การส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.

พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดหมวด การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กล่าวคือ

๕.๑.๑ การจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือ

- การคุ้มครองช่วยเหลือพยาน

- การคุ้มครองช่วยเหลือแก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ การร่ำรวยผิดปกติ หรือ ข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคล คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำความผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอรับค่าตอบแทนเท่าที่จำเป็น และสมควรตาม กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย (มาตรา ๑๓๑ และมาตรา ๑๓๓)

- ในกรณีบุคคลใดซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหา หากได้ให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าพนักงานของรัฐรายอื่นหรือผู้ถูกกล่าวหารายอื่น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ (มาตรา ๑๓๕)

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือ
พยาน พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองช่วยเหลือพยานในคดีที่เกี่ยวกับการ

การปราบปรามการทุจริต การร่ำรวยผิดปกติ และการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่กระบวนการยุติธรรมและบุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ผู้ที่จะเป็นผู้ร้องขอได้คือ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมถึง คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่นใดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ร้องขอด้วย

- พยานตามระเบียบนี้ คือ บุคคลใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ความคุ้มครองช่วยเหลือหรือกันไว้เป็นพยาน ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการกันบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๑

- การยื่นคำร้องขอคุ้มครองช่วยเหลือพยาน ผู้ร้องขอสามารถยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานต่อสำนักงาน ป.ป.ช. หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองช่วยเหลือพยานและให้หน่วยงานนั้นประสานการปฏิบัติงานเพื่อคุ้มครองช่วยเหลือพยานกับสำนักงาน ป.ป.ช. รวมถึงกรณีที่สำนักงาน ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลใดสมควรได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือพยานโดยบุคคลดังกล่าวไม่ได้ร้องขอ ก็สามารถดำเนินการคุ้มครองช่วยเหลือพยานได้แต่ต้องให้บุคคลดังกล่าวให้ความยินยอมด้วย

- ขั้นตอนการพิจารณาในการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับคำร้องขอแล้วจะพิจารณามีมติว่าสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยานหรือไม่ และแจ้งมติให้ผู้ร้องขอทราบ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการจัดให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยให้เหมาะสมแก่สถานะและสภาพของพยาน หรือแจ้งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือสำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการให้มีมาตรการในการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน ทั้งนี้ การประสานงานการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองช่วยเหลือพยานระหว่างสำนักงานและหน่วยงานนั้น ๆ โดยให้มีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ประสานงานและติดตามผลการคุ้มครองช่วยเหลือพยานด้วย และในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติไม่ให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน ย่อมไม่ตัดสิทธิผู้ร้องขอที่จะยื่นคำร้องขอคุ้มครองช่วยเหลือพยานใหม่

- กรณีจำเป็นเร่งด่วนต้องจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ร้องขอก่อนที่จะนำเสนอ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อมีมติให้สำนักงาน ป.ป.ช. จัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ร้องขอเป็นการชั่วคราวตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เลขานุการหรือผู้ที่เลขานุการมอบหมาย รายงานเหตุผลและความจำเป็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติโดยเร็ว ทั้งนี้ การคุ้มครองช่วยเหลือพยานดังกล่าวให้นำวิธีการคุ้มครองพยานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

- การคุ้มครองผู้กระทำโดยสุจริต

- ในกรณีบุคคลใดซึ่งเป็นผู้แจ้งถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ามีการกระทำความผิด ถ้าได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา (มาตรา ๑๓๒)

- การคุ้มครองเจ้าพนักงานของรัฐถูกกลั่นแกล้ง

- ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐซึ่งเป็นผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูล ร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลนั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความพยานหลักฐานเบื้องต้นอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป (มาตรา ๑๓๓)

- ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพราะถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ทำ ถ้าได้ทำหนังสือโต้แย้งหรือให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งหรือให้ยืนยันคำสั่งแล้วหรือได้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ถึงเบาะแสข้อมูลหรือข้อเท็จจริงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้กระทำการนั้น ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ (มาตรา ๑๓๔)

๕.๑.๒ การจัดให้มีรางวัล

- การยกย่องเจ้าพนักงานของรัฐให้เป็นแบบอย่าง

- ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูล และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนและระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ (มาตรา ๑๓๑ วรรคสี่)

- การให้เงินรางวัล

- การให้เงินรางวัลแก่ผู้ชี้ข้อ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่าเจ้าพนักงานของรัฐร้ายรอยผิดปกติ ซึ่งการชี้ข้อ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร้ายรอยผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาล และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยผู้ชี้ข้อ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอาจได้เงินรางวัลจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก็ได้ (มาตรา ๑๓๗)

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจ่ายเงินรางวัล สำหรับผู้ชี้ข้อ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ในการที่มีการกล่าวหาว่าเจ้าพนักงานของรัฐร้ายรอยผิดปกติ ตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีรายละเอียดดังนี้

- ผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัล คือ ผู้ชี้ข้อ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีที่มีการกล่าวหาว่าเจ้าพนักงานของรัฐร้ายรอยผิดปกติ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการชี้ข้อ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร้ายรอยผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาล

- ผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัล ต้องไม่รับเงินรางวัลหรือเงินอื่นใดที่ส่วนราชการอื่นมีอำนาจจ่ายได้ตามกฎหมาย และเป็นการจ่ายเงินในลักษณะเดียวกับระเบียบนี้ และต้องไม่เป็นประธานกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ ป.ป.ช. อนุกรรมการ กรรมการไต่สวน พนักงานไต่สวน พนักงานเจ้าหน้าที่ บุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช. หรือบุคคลที่มีอำนาจหรือหน้าที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวนข้อเท็จจริง หรือตรวจสอบทรัพย์สินหรือหนี้สิน หรือคู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน และผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับบุคคลดังกล่าว

- การซื้อของ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ซื้อของ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง รวมทั้งวัน เวลา ในการซื้อของ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง

(๒) ชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ถูกตรวจสอบ

(๓) ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ถูกตรวจสอบ รวมทั้ง ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ที่ชัดเจนเพียงพอที่จะตรวจสอบถึงความมีอยู่ได้

- ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่นำมาแจ้งต้องเป็นสาระสำคัญของการตรวจสอบที่แสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลได้ใช้ความพยายามในการแสวงหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังกล่าว ซึ่งหากไม่มีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเช่นนั้น จะไม่สามารถรู้และตรวจสอบการร่ำรวยผิดปกติได้ และไม่อาจทราบได้ตามปกติจากการไต่สวนหรือตรวจสอบ

- ผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลต้องยื่นคำขอตามแบบที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด พร้อมหลักฐานเพื่อขอรับเงินรางวัลภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

- ในกรณีผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลถึงแก่ความตาย หรือมีความจำเป็นอื่นใดไม่สามารถยื่นคำขอรับเงินรางวัลได้ ให้ทายาทโดยธรรม ผู้จัดการมรดก หรือผู้มีอำนาจจัดการแทนตามกฎหมาย ของผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลเป็นผู้ดำเนินการยื่นคำขอรับเงินรางวัลแทน

- ผู้ซื้อของ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบ จะถือว่าเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลต่อเมื่อการซื้อของ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาล

- การจ่ายเงินรางวัล จะจ่ายเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินและมีการบังคับคดีแล้ว ในอัตราร้อยละสิบห้าของมูลค่าทรัพย์สินที่นำส่งกระทรวงการคลัง แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท

๕.๑.๓ กองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

- กองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กองทุน ป.ป.ช.” เกิดจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามมาตรา ๑๖๒ มาตรา ๑๖๓ มาตรา ๑๖๔ และมาตรา ๑๖๕ โดยวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และสนับสนุนภาคเอกชนในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หรือรณรงค์ในการป้องกันการทุจริต รวมทั้ง เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือและค่าทดแทนแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมถึง คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่นใดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว และเงินรางวัลแก่ผู้ชี้ข้อ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สิน ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงาน ป.ป.ช. และค่าใช้จ่ายอื่นใดที่เป็นประโยชน์เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการการบริหารและการดำเนินการกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานรัฐและประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- กองทุน ป.ป.ช. บริหารงานโดย คณะกรรมการกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช.) ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นประธาน ๒) กรรมการ ป.ป.ช. ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายจำนวนหนึ่งคน เป็นรองประธานกรรมการ ๓) เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ๔) รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เลขาธิการมอบหมาย ๕) ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ท. ๖) ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ๗) ผู้แทนกระทรวงการคลัง ๘) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จำนวนสามคน เป็นกรรมการ

- คณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑) กำหนดนโยบาย กำกับดูแล ติดตามประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ป.ป.ช.

๒) กำกับ ควบคุม และบริหารกองทุน ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามระเบียบนี้

๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการกองทุน ป.ป.ช. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกองทุน ป.ป.ช.

๕) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี และแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีเพิ่มเติมระหว่างปีของกองทุน ป.ป.ช.

๖) พิจารณาและอนุมัติโครงการ/กิจกรรม งบประมาณและอนุมัติค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ป.ป.ช.

๗) พิจารณารายงานผลการดำเนินงานประจำปี การรายงานการเงินของกองทุน ป.ป.ช. ในปีงบประมาณ ที่ล่วงมาแล้ว

๘) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน ป.ป.ช.

๙) เสนอรายชื่อต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะอนุกรรมการ หรือ คณะบุคคล เพื่อช่วยเหลือหรือพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ปฏิบัติการอย่างหนึ่ง อย่างใดตามที่เห็นสมควร

๑๐) ปฏิบัติงานอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ป.ป.ช.

ทั้งนี้ กองทุน ป.ป.ช. จะเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันระหว่างประชาชน กับหน่วยงานของรัฐ เพื่อลดปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

๕.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนด หมวด ๗ การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต เช่น

มาตรา ๑๓๑ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าคดีใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครอง ช่วยเหลือแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใด เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่บุคคล ดังกล่าว โดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลมและให้อำนาจของรัฐมนตรี ตามกฎหมายดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดมาตรการอื่นใดที่สมควรเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ที่จะต้องได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ และ มีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นช่วยดำเนินการตามที่จำเป็นได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะได้รับความคุ้มครองหรือช่วยเหลือก่อน ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของ บุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือคู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำความผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นหรือทายาทมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอรับค่าทดแทน เท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการ หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อย่างยิ่ง และสมควรได้รับยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนและระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๓๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๕ ผู้ใดแจ้งถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทราบว่ามีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าได้กระทำ โดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิด ทั้งทางแพ่งและทางอาญา

มาตรา ๑๓๓ ในกรณีบุคคลตามมาตรา ๑๓๑ วรรคหนึ่ง เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ เมื่อบุคคลนั้นร้อง ขอต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมอันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้นและคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความพยานหลักฐานเบื้องต้นอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าวให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไปและอาจเสนอให้มีการ

กำหนดตำแหน่งและสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อคุ้มครองบุคคลนั้นในหน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่ต่ำกว่าระดับและตำแหน่งที่บุคคลดังกล่าวเคยดำรงตำแหน่งอยู่เดิม

มาตรา ๑๓๔ ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพราะถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ทำ ถ้าได้ทำหนังสือโต้แย้งหรือให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งหรือให้ยืนยันคำสั่งแล้วหรือได้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบถึงเบาะแส ข้อมูล หรือข้อเท็จจริงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้กระทำการนั้น ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๑๓๕ บุคคลใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าพนักงานของรัฐ หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าพนักงานของรัฐรายอื่นหรือผู้ถูกกล่าวหารายอื่นนั้นและคณะกรรมการป.ป.ช. เห็นสมควรจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการป.ป.ช. กำหนด

เมื่อคณะกรรมการป.ป.ช. มีมติให้กันบุคคลตามวรรคหนึ่งไว้เป็นพยานแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินคดีอาญาหรือดำเนินการทางวินัยกับบุคคลซึ่งถูกกันไว้เป็นพยานนั้น และบุคคลนั้นอาจได้รับความช่วยเหลือได้ตามสมควรจนคดีถึงที่สุด เว้นแต่บุคคลนั้นฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขการกันไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่ง

การคุ้มครองตามวรรคสอง ย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งตำแหน่งของพยานที่ดำรงอยู่และการเลื่อนขึ้นเงินเดือนรวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นด้วย เว้นแต่บุคคลนั้นไม่สมควรได้รับการคุ้มครองเมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์และสภาพของการกระทำผิดแล้ว หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขการกันไว้เป็นพยาน

มาตรา ๑๓๗ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีที่มีการกล่าวหาว่าเจ้าพนักงานของรัฐร้ายแรงผิดปกติ หากผู้ใดชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ถูกตรวจสอบรวมทั้งตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร้ายแรงผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยคำสั่งถึงที่สุดของศาลแล้ว ผู้นั้นอาจได้เงินรางวัลจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา ๑๖๒

ให้จัดตั้งกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขึ้นในสำนักงาน เรียกโดยย่อว่า “กองทุนป.ป.ช.” มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และสนับสนุนภาคเอกชนในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หรือรณรงค์ในการป้องกันการทุจริต

๒) เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือและค่าทดแทนตามมาตรา ๑๓๑ และเงินรางวัลตามมาตรา ๑๓๗

๓) ใช้จ่ายในการคุ้มครองการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๑

๔) ค่าใช้จ่ายอื่นใดที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๑๖๓ กองทุน ป.ป.ช. ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรเพื่อสมทบเข้ากองทุน ป.ป.ช.

(๒) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ป.ป.ช.

เงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุน ป.ป.ช. ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

เงินและทรัพย์สินของกองทุน ป.ป.ช. ให้นำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดถึงการลงโทษแก่บุคคลที่กระทำการเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูล ที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ และการแกล้งบุคคลอื่นให้ได้รับโทษหรือได้รับโทษหนักขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลงโทษแก่บุคคลที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเนื่องจากผู้ที่แจ้งข้อมูลหากแจ้งด้วยความสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่หากผู้ใดได้มีการนำข้อมูลไปเผยแพร่หาประโยชน์ หรือกลั่นแกล้งบุคคลใด จะต้องได้รับโทษ ดังนี้

มาตรา ๑๘๐ ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามมาตรา ๓๖

หากการเปิดเผยตามวรรคหนึ่งเป็นการเปิดเผยชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา หรือชื่อและที่อยู่ของผู้ชี้ข้อแฉ หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง หรือเปิดเผยทะเบียนที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๖๐ วรรคสี่ ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๘๔ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ฟ้องเท็จหรือเบิกความอันเป็นเท็จต่อศาล ทั้งนี้เพื่อจะแกล้งบุคคลใดให้ถูกไต่สวน ให้ได้รับโทษหรือรับโทษหนักขึ้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ภาคผนวก

แบบหนังสือแจ้งคำกล่าวหา (การร้องเรียน/แจ้งเบาะแส)

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้าพเจ้า.....

อยู่บ้านเลขที่.....

หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....ประสงค์ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการ

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

กับเจ้าพนักงานของรัฐในข้อกล่าวหาและพฤติกรรมแห่งการกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ดังนี้

๑. ผู้กรอชื่อ - นามสกุล.....

ตำแหน่ง

สังกัด

(ถ้าผู้ถูกร้องมีจำนวนมากกว่า ๑ คน ให้ระบุ “ กับพวก” และให้ระบุชื่อ – นามสกุล ตำแหน่ง และสังกัด ในหัวข้อพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา)

๒. ข้อกล่าวหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา

.....

๔. พยานหลักฐานที่ยื่นประกอบ/พยานหลักฐานที่อ้างอิง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๕. เคยมีการกล่าวหาเรื่องนี้ไปยังหน่วยงานของรัฐอื่นหรือฟ้องเป็นคดีอาญาต่อศาลใด หรือไม่
(หากมีโปรดระบุ).....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ (ผู้กล่าวหา/ผู้แจ้งเบาะแส)
(.....)

ตัวอย่างการร้องเรียนเจ้าพนักงานของรัฐกระทรวงการมหาดไทย

เขียนที่ สำนักงาน ป.ป.ช.
วันที่ ๒๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้าพเจ้า นางสาวสุจิต เป็นธรรม

อยู่บ้านเลขที่ ๒/๒๕ แขวงหนึ่ง เขตสอง กรุงเทพมหานคร

หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้ ๐๘๔ - ๐๐๐ - ๐๐๐๐

ประสงค์ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการ

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

กับเจ้าพนักงานของรัฐในข้อกล่าวหาและพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ดังนี้

ผู้ถูกร้อง

ชื่อ - นามสกุล นายฉ้อโก่ง หวังกอบโกย

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ

สังกัด กรม ก. กระทรวง ข.

ข้อกล่าวหา เป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

พฤติการณ์แห่งการกระทำผิดตามข้อกล่าวหา นายฉ้อโก่ง หวังกอบโกย ได้อนุมัติให้ดำเนินการก่อสร้างถนนสาธารณะเชื่อมต่อระหว่างชุมชน ก. กับชุมชน ค. ในเขต ข. เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๖ เมตร ระยะทางจำนวน ๕ กิโลเมตร ความหนา ๑๕ เซนติเมตร งบประมาณจำนวน ๘๐ ล้านบาท เริ่มก่อสร้างตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒ จนถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เมื่อถนนดังกล่าวสร้างเสร็จยังไม่ได้เปิดให้บริการ ก็พบว่าสภาพพื้นถนนดังกล่าวมีความชำรุด เสียหาย เช่น มีน้ำขังเวลาฝนตก พื้นผิวจราจรแตก หลุดร่อน เครื่องหมายจราจรบนผิวทางสีซีดและหลุดร่อน ซึ่งปัจจุบันก็ยังไม่มีการเปิดให้ใช้ถนนดังกล่าวแม้ว่าจะมีการสร้างเสร็จแล้ว เมื่อได้สอบถามไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ ปรากฏว่าไม่สามารถตอบคำถามได้ชัดเจน และเมื่อวันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๒ นายฉ้อโก่ง หวังกอบโกย ได้ให้คำตอบมาว่าถนนได้สร้างอย่างถูกต้องแล้ว แต่ต้องเสื่อมสภาพไปตามปกติ อย่างไรก็ตามจะให้บริษัทผู้รับเหมาดำเนินการแก้ไขให้เรียบร้อย แต่นับจากวันนั้นผ่านมาเป็นเวลาเกือบสองเดือนยังไม่เห็นมีการดำเนินการอย่างใดเกิดขึ้น พวกตนจึงได้สอบถามไปยังนายฉ้อโก่ง หวังกอบโกยอีกครั้ง ซึ่งได้รับคำตอบว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ แต่หากตนเองและพวกยังไม่ยุติเรื่องดังกล่าวจะก่อให้เกิดความวุ่นวายและสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ซึ่งข้าพเจ้ากับคนในชุมชน ก.และชุมชน ข. เห็นว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่รับผิดชอบกระทำไม่ถูกต้อง อีกทั้งพฤติกรรมของนายฉ้อโก่ง หวังกอบโกย ไม่สามารถตอบคำถามหรือชี้แจงเรื่องที่เกิดขึ้นได้ และป้ายเปี่ยงประตั้นต่าง ๆ เพื่อให้ข้าพเจ้ากับพวกเลิกที่จะตรวจสอบการก่อสร้างดังกล่าว

พยานหลักฐาน ๑. ภาพถ่ายป้ายโครงการก่อสร้าง

๒. ภาพถ่ายถนน

๓. ประกาศราคากลางการจัดจ้างก่อสร้างถนน

๔. รายชื่อหน่วยงานที่เสนอราคา

ลงชื่อ นางสาวสุจิต เป็นธรรม

(นางสาวสุจิต เป็นธรรม)

แบบการร้องเรียน/แจ้งเบาะแสทางเว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช.
www.nacc.go.th

https://www.nacc.go.th/nacc_accuse.php

หน้าหลัก | เกี่ยวกับ ป.ป.ช. | ด้านการป้องกัน | ด้านการปราบปราม | ตรวจสอบทรัพย์สิน | ด้านวิชาการ | ร้องเรียน | ติดตามเรื่องร้องเรียน

ร้องเรียนต่อสำนักงาน ป.ป.ช. ** รองรับการใช้งานเรื่องร้องเรียนผ่าน IE หรือ Firefox เท่านั้น **]

ยื่นแบบร้องเรียนออนไลน์ | ติดตามการร้องเรียน | ลงทะเบียนเป็นผู้กล่าวหา

ข้อมูลของผู้กล่าวหา

ข้อมูลของผู้ถูกกล่าวหา

ชื่อผู้ใช้ : ตรวจสอบชื่อผู้ใช้ ☐ สร้างโดยระบบ

คำนำหน้า :

ชื่อ : *

นามสกุล : *

รหัสบัตรประชาชน : * - - - -

ที่อยู่ :

หมู่ที่ :

ซอย :

ถนน :

จังหวัด : - เลือกจังหวัด -

อำเภอ : - เลือกอำเภอ -

ตำบล : - เลือกตำบล -

โทรศัพท์ :

E-mail : *

อาชีพ :

ข้อมูลของผู้ถูกกล่าวหา

คำนำหน้า :

ชื่อ : *

นามสกุล : *

ตำแหน่ง :

ระดับ :

สังกัดผู้ถูกกล่าวหา : ☒ ทราบ ☐ ไม่ทราบ / ไม่แน่ใจ

กระทรวง : เลือกกระทรวง

กรม : เลือกกรม

จังหวัดที่เกิดเหตุ : * - เลือกจังหวัด -

ข้อกล่าวหา :

รายละเอียดพฤติการณ์ตามข้อกล่าวหา : *

(โปรดระบุวัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
พยานบุคคลหรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่สามารถตรวจสอบได้)

เอกสารแนบ เลือกไฟล์ ไม่ได้เลือกไฟล์ใด

+ เพิ่มจำนวนไฟล์ (ขนาดไฟล์สูงสุด 52.45 MB)



กรุณากรอกคำอธิบายที่เห็นในภาพ:

ลิขสิทธิ์ © 2558 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

https://www.nacc.go.th/nacc_clue_reporting.php

หน้าหลัก

เกี่ยวกับ ป.ป.ช.

ด้านการป้องกัน

ด้านการปราบปราม

ตรวจสอบทรัพย์สิน

ด้านวิชาการ

ร้องเรียน

ติดตามเรื่องร้องเรียน

แจ้งเบาะแส ติดต่อสำนักงานป.ป.ช. [** รองรับกรแจ้งเบาะแสด้าน IE หรือ Firefox เท่านั้น **]

ข้อมูลของผู้แจ้ง

ประเภทการแจ้งเบาะแส

แจ้งเบาะแสร้องทั่วไป ▼

เลขดำ :

คำนำหน้า :

ชื่อ : *

นามสกุล : *

รหัสบัตรประชาชน : *

 - - - -

ที่อยู่ :

หมู่ที่ :

ซอย :

ถนน :

จังหวัด :

อำเภอ :

- เลือกจังหวัด - ▼

ตำบล :

- เลือกอำเภอ - ▼

โทรศัพท์ :

- เลือกตำบล - ▼

E-mail : *

อาชีพ :

เรื่องที่ต้องการแจ้งเบาะแส : *

รายละเอียดเบาะแส :

(โปรดระบุวัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
พยานบุคคลหรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่สามารถตรวจสอบได้)

จังหวัดที่เกิดเหตุ : *

- เลือกจังหวัด - ▼

เอกสารแนบ

เลือกไฟล์ ไม่ได้เลือกไฟล์ใด

+ เพิ่มจำนวนไฟล์
(ขนาดไฟล์สูงสุด 52.45 MB)

กรุณากรอกตัวอักษรที่เห็นในภาพ:

ตกลง

ยกเลิก

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ONACC) | ระบบแจ้งเบาะแสข้อมูลทรัพย์สินและหนี้สิน (TIS Trace Inform System)

แจ้งเบาะแสข้อมูลทรัพย์สินและหนี้สิน

ข้อมูลผู้ที่ถูกแจ้ง

คำนำหน้าชื่อ (ภาษาไทย): ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว ☐ อื่นๆ

ชื่อและชื่อสกุล (ภาษาไทย) : * ชื่อ (ภาษาไทย) - ชื่อสกุล (ภาษาไทย)

ตำแหน่ง :

สังกัด :

ตำแหน่งอื่น :

สังกัดอื่น :

รายการทรัพย์สินหนี้สิน

ประเภททรัพย์สินและหนี้สิน : *

รายละเอียด :

เอกสารแนบ : (ขนาดไฟล์เอกสารไม่เกิน 10 MB)

ข้อมูลผู้แจ้งเบาะแส

ชื่อและชื่อสกุลผู้แจ้ง : ชื่อ - ชื่อสกุล

อีเมลผู้แจ้ง :

เบอร์โทรศัพท์ผู้แจ้ง :

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน

พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๑๓๓ และมาตรา ๑๖๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบมาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้ร้องขอ” หมายความว่า ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้หมายความรวมถึง คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่นใดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ร้องขอด้วย

“พยาน” หมายความว่า บุคคลใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ความคุ้มครองช่วยเหลือหรือกันไว้เป็นพยาน

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภาค และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัดด้วย

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้หรือการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นที่สิ้นสุด

หมวด ๑

การร้องขอ และการพิจารณาคำร้อง

ข้อ ๖ การดำเนินการอันเกี่ยวกับการคุ้มครองช่วยเหลือพยานและที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองช่วยเหลือพยานตามระเบียบนี้ ให้ดำเนินการเป็นการลับ

ข้อ ๗ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าคดีใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่ผู้ร้องขอ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่บุคคลดังกล่าวตามระเบียบนี้

ในกรณีที่ผู้ร้องขอเห็นว่าตนเองจะไม่ได้รับความปลอดภัยจากการดำเนินการตามที่ได้ร้องขอนั้น ก็อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองช่วยเหลือพยานได้ และหากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องปรากฏเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ร้องขอดังกล่าวจะไม่ได้รับความปลอดภัย คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณาให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่บุคคลดังกล่าวก็ได้

ข้อ ๘ การยื่นคำร้องขอคุ้มครองช่วยเหลือพยาน ผู้ร้องขอสามารถกระทำได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ยื่นคำร้องพร้อมเอกสารหลักฐานด้วยตนเองต่อสำนักงานตามแบบที่สำนักงานกำหนด หรือ

(๒) ยื่นคำร้องต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองช่วยเหลือพยานและให้หน่วยงานดังกล่าวประสานการปฏิบัติงานเพื่อคุ้มครองช่วยเหลือพยานกับสำนักงาน

ในกรณีเร่งด่วนโดยผู้ร้องขอไม่อาจมายื่นคำร้องได้ด้วยตนเองตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือหรือจดหมาย หรือทางเครื่องมือสื่อสารอื่น ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสาร หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรืออาจมอบอำนาจให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน ทั้งนี้ การร้องขอกรณีดังกล่าวต้องระบุชื่อตัว ชื่อสกุล และที่อยู่ของผู้ร้องขอ ตลอดจนพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ร้องขออาจไม่ได้รับความปลอดภัย และต้องลงลายมือชื่อ หรือระบุชื่อผู้ร้องขอ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ร้องขอ ได้ยื่นคำร้องขอต่อหน่วยงานอื่นตาม (๒) และกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยานในทันที ก็ให้หน่วยงานนั้นดำเนินการคุ้มครองช่วยเหลือพยานตามความจำเป็นเร่งด่วนไปพลางก่อน เพื่อจัดให้ผู้ร้องขอได้รับความคุ้มครองตามสมควร

ข้อ ๙ ในกรณีที่สำนักงานพิจารณาแล้วเห็นเป็นการสมควรให้บุคคลใดได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือพยานโดยบุคคลดังกล่าวไม่ได้ร้องขอ และเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ให้สำนักงานดำเนินการคุ้มครองช่วยเหลือพยานได้แต่ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวให้ความยินยอม ทั้งนี้ ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานในการรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบหรือมีมติโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติสั่งให้ไต่สวนในเรื่องใดแล้ว หากปรากฏข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานเสนอเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเพื่อจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยานต่อไป

ข้อ ๑๐ เมื่อสำนักงานได้รับคำร้องขอตามข้อ ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการเพื่อให้มีการคุ้มครองช่วยเหลือพยานโดยเร็ว ดังต่อไปนี้

(๑) บันทึกปากคำผู้ร้องขอและความยินยอมไว้เป็นหนังสือตามแบบที่สำนักงานกำหนด

(๒) ตรวจสอบข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ร้องขอจะไม่ได้รับความปลอดภัยหรือเหตุอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน และให้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณามีมติ

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง จัดทำรายงานเพื่อเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้ระบุด้วยว่าสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยานโดยใช้มาตรการทั่วไปหรือมาตรการพิเศษ และให้สำนักงานเป็นผู้ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือพยานหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการคุ้มครองช่วยเหลือพยานตามความจำเป็นเร่งด่วนหรือความปลอดภัยในการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน

ในการจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยานตามวรรคสอง ให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้อำนาจของรัฐมนตริตามกฎหมายดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อ ๑๑ เมื่อได้รับความเห็นตามข้อ ๑๐ แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเพื่อมีมติว่ามีความจำเป็นที่จะต้องให้ความคุ้มครองช่วยเหลือพยานหรือไม่ และสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน โดยใช้มาตรการคุ้มครองช่วยเหลืออย่างไร และให้แจ้งมติให้ผู้ร้องขอทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ความคุ้มครองช่วยเหลือพยาน ให้สำนักงานดำเนินการจัดให้มีการคุ้มครองช่วยเหลือพยานตามข้อ ๑๔ ในกรณีที่มอบหมายให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๕ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ในการประสานการปฏิบัติงานเพื่อการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน ให้สำนักงานแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและติดตามผลการคุ้มครองช่วยเหลือพยานกับหน่วยงานนั้น ๆ ด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติไม่ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือพยาน ย่อมไม่ตัดสิทธิผู้ร้องขอที่จะยื่นคำร้องขอคุ้มครองช่วยเหลือพยานใหม่ ทั้งนี้ การยื่นคำร้องขอใหม่นี้ดังกล่าวต้องปรากฏว่าพฤติการณ์แห่งความไม่ปลอดภัยของผู้ร้องขอมีความเปลี่ยนแปลงไปและปรากฏข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ อันจะทำให้มีเหตุเพียงพอเพื่อให้ความคุ้มครองช่วยเหลือพยาน

การพิจารณามีมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือพยานหรือไม่ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือพยาน แล้วแต่กรณี ให้เป็นที่สุด

ข้อ ๑๒ ในกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ร้องขอในทันทีก่อนที่จะนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อมีมติ ให้สำนักงานจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ร้องขอเป็นการชั่วคราวตามที่เห็นสมควร โดยให้นำวิธีการคุ้มครองช่วยเหลือตามข้อ ๑๔ มาใช้บังคับไปพลางก่อน ทั้งนี้ ให้เลขาธิการหรือผู้ที่เลขาธิการมอบหมาย รายงานเหตุผลและความจำเป็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติตามวรรคหนึ่งแล้ว การคุ้มครองช่วยเหลือพยานให้นำวิธีการคุ้มครองพยานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม หรือดำเนินการตามข้อ ๑๔ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเป็นบุคคลมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากศาลที่พิจารณาคดี หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการยุ่งเหยิงกับพยานนั้น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือมีเหตุจำเป็นอันเป็นการยากแก่การนำพยานนั้นมาสืบในภายหน้า ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องหรือประสานงานกับพนักงานอัยการที่รับผิดชอบในเขตอำนาจ เพื่อดำเนินการขอสืบพยานก่อนฟ้องคดีต่อศาลตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการนั้น

หมวด ๒

วิธีการคุ้มครอง

ข้อ ๑๔ วิธีการคุ้มครองช่วยเหลือพยานตามมาตรการทั่วไป ให้สำนักงานดำเนินการเพื่อจัดให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยให้เหมาะสมแก่สถานะและสภาพของพยาน รวมทั้งมีอำนาจเปลี่ยนแปลงวิธีการคุ้มครองความปลอดภัย โดยอาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ความคุ้มครอง ณ ที่พักอาศัยหรือสถานที่ที่พยานร้องขอ
- (๒) จัดให้พยานอยู่หรือพักอาศัยในสถานที่ที่สำนักงานกำหนด
- (๓) จัดให้มีมาตรการปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานได้
- (๔) จัดให้มีการติดต่อ สอบถามความเป็นอยู่หรือตรวจสถานที่ที่อยู่หรือพักอาศัยอย่างสม่ำเสมอ
- (๕) แจ้งเป็นหนังสือให้หน่วยงานตามข้อ ๑๕ ดำเนินการให้การคุ้มครองความปลอดภัย
- (๖) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ

ในกรณีพยานที่ขอให้คุ้มครองช่วยเหลือตามวรรคหนึ่ง ประสงค์ให้คุ้มครองการปฏิบัติงานในหน้าที่ รวมถึงระดับตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเพื่อจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยานดังกล่าวตามสมควรด้วย

ข้อ ๑๕ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน โดยใช้มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยานตามข้อ ๑๔ (๕) ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้หน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดดังต่อไปนี้ เป็นผู้คุ้มครองความปลอดภัย

- (๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยเจ้าพนักงานตำรวจในท้องที่ที่พยานหรือบุคคลผู้ได้รับการคุ้มครองมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเจ้าพนักงานตำรวจในท้องที่อื่นที่จะทำให้พยานได้รับความปลอดภัย
- (๒) สำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
- (๓) หน่วยงานอื่นตามที่สำนักงานเห็นสมควร

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน อาจมีการประสานเพื่อแจ้งมติให้คุ้มครองช่วยเหลือพยานไปยังหน่วยงานตามวรรคหนึ่ง โดยทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก่อนก็ได้

ข้อ ๑๖ ในการคุ้มครองช่วยเหลือพยานตามมาตรการพิเศษ ให้สำนักงานนำวิธีการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม หรือกำหนดมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรเพื่อใช้บังคับกับการคุ้มครองช่วยเหลือพยานตามมาตรการพิเศษได้

ข้อ ๑๗ ในการคุ้มครองช่วยเหลือพยานตามหมวดนี้ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานในการติดตามประเมินผล และรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบทุกสามเดือน

หมวด ๓ การสิ้นสุดการคุ้มครอง

ข้อ ๑๘ ให้การคุ้มครองช่วยเหลือพยานสิ้นสุดลงเมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) พยานถึงแก่ความตาย

(๒) พยานร้องขอให้ยุติการคุ้มครองช่วยเหลือหรือขอเพิกถอนความยินยอม

(๓) พยานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๔) พฤติการณ์แห่งความไม่ปลอดภัยของพยานเปลี่ยนแปลงไป และกรณีไม่มีความจำเป็นจะต้องให้ความคุ้มครองอีกต่อไป

(๕) พยานไม่มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่มาให้ถ้อยคำเป็นพยานโดยไม่มีเหตุสมควร หรือไม่ไปเบิกความหรือไปเบิกความแต่ไม่เป็นไปตามที่ให้การหรือให้ถ้อยคำไว้ หรือไปเบิกความเป็นพยานแต่ไม่เป็นประโยชน์ในการพิจารณาหรือเป็นปฏิปักษ์

(๖) เมื่อสำนักงานได้รับแจ้งจากหน่วยงานอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งให้ดำเนินการคุ้มครองช่วยเหลือพยานว่า การคุ้มครองช่วยเหลือพยานสิ้นสุดลง เนื่องจากปรากฏเหตุตาม (๑) ถึง (๔)

(๗) เมื่อมีกรณีอื่นใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรให้การคุ้มครองช่วยเหลือพยานสิ้นสุดลง

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่มีเหตุให้การคุ้มครองช่วยเหลือพยานสิ้นสุดลงตามข้อ ๑๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณามีคำสั่งให้การคุ้มครองช่วยเหลือพยานเป็นอันสิ้นสุด เว้นแต่กรณีมีเหตุที่ไม่ต้องเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาตามข้อ ๑๘ (๑) หรือ (๒) ก็ให้เสนอต่อเลขาธิการเพื่อมีคำสั่งให้สิ้นสุดการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน และรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ

คำสั่งให้สิ้นสุดการคุ้มครองช่วยเหลือพยานตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือและแจ้งให้ทนายหรือพยานทราบ

ให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งสิ้นสุดการคุ้มครองช่วยเหลือพยานให้หน่วยงานอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งให้ดำเนินการคุ้มครองช่วยเหลือพยานทราบ เพื่อยุติการให้ความคุ้มครองด้วย

หมวด ๔

ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน และค่าทดแทน

ข้อ ๒๐ ในการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณในส่วนของค่าใช้จ่ายการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน ให้ดำเนินการเป็นการลับ

ในการเบิกจ่ายงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยานและค่าทดแทนตามระเบียบนี้ ให้เบิกจ่ายจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยในส่วนที่ไม่สามารถเบิกจ่ายจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงาน

ข้อ ๒๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยานทั้งตามมาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษ ให้สำนักงานเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายแก่พยานหรือบุคคลผู้ได้รับการคุ้มครอง หรือเจ้าพนักงานที่ดำเนินการคุ้มครองหรือเจ้าพนักงานอื่นที่ช่วยดำเนินการคุ้มครอง

ให้สำนักงานตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นสำหรับการคุ้มครองช่วยเหลือพยานที่ไม่อาจเบิกจ่ายจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามข้อ ๒๐ ได้ด้วย

ในการเบิกจ่ายค่าคุ้มครองช่วยเหลือพยาน ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายอื่น ให้สำนักงานจัดทำหลักฐานการเบิกจ่ายเงินไว้เป็นหลักฐาน และให้การตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายดังกล่าวกระทำได้แต่โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถเข้าถึงชั้นความลับได้เท่านั้น

ข้อ ๒๒ ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของพยานเพราะเหตุมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนาอันเนื่องมาจากการที่พยาน จะมาหรือได้มาเป็นพยานเพื่อให้ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือในชั้นพิจารณาของศาล ให้พยานมีสิทธิได้รับค่าทดแทนที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย

ข้อ ๒๓ ในการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองช่วยเหลือพยานและค่าทดแทนตามระเบียบนี้ ให้เบิกจ่ายในอัตราที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดหรือตามที่ทางราชการกำหนดไว้

ในกรณีที่มีค่าใช้จ่ายอื่นนอกเหนือจากวรรคหนึ่ง หรือกรณีมีเหตุจำเป็นที่จะต้องเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายอื่นได้นอกเหนือจากอัตราหรือที่ระเบียบของทางราชการกำหนดไว้ ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาอนุมัติเป็นรายกรณี และให้เบิกจ่ายจากงบประมาณสำนักงาน

ระยะเวลาการจ่ายค่าเลี้ยงชีพให้แก่พยานตามมาตรการพิเศษให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

ข้อ ๒๔ หากปรากฏในภายหลังว่าพยานไม่มา ไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่เบิกความเป็นพยาน โดยไม่มีเหตุสมควร หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษพยานในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล หรือความผิดฐานทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ ในคดีที่บุคคลนั้นเป็นพยาน ให้สำนักงานดำเนินการเรียกให้พยานนั้นคืนหรือชดใช้ค่าทดแทน หรือ ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน หรือให้มีการประสานงานหน่วยงานอื่น เพื่อให้ดำเนินการเรียก ให้ชดใช้ค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน

การดำเนินการกับพยานตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานดำเนินการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ทราบเหตุ ทั้งนี้ ให้พยานนั้นคืนหรือชดใช้ค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน แล้วแต่กรณี ตามที่สำนักงานได้จ่ายไปจริงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๕ บรรดาการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองช่วยเหลือพยานตามระเบียบ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ได้ดำเนินการไปแล้วและอยู่ระหว่างดำเนินการ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายและ ระเบียบที่ใช้บังคับอยู่เดิม และให้ดำเนินการต่อไปตามระเบียบนี้จนกว่าการดำเนินการที่ผ่านมาจะสิ้นผล บังคับ แต่ไม่กระทบถึงสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายในอัตราที่เพิ่มขึ้นตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖๓ มาตรา ๑๖๔ และมาตรา ๑๖๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“กองทุน ป.ป.ช.” หมายความว่า กองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“คณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“หน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช.” หมายความว่า หน่วยงานในสังกัดสำนักงานที่มีหน้าที่
รับผิดชอบการบริหารกองทุน ป.ป.ช.

ข้อ ๔ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้รักษาการ
ตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้หรือการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.
มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นที่สิ้นสุด

หมวด ๑

คณะกรรมการกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ” ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นประธาน
- (๒) กรรมการ ป.ป.ช. ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายจำนวนหนึ่งคน เป็นรองประธานกรรมการ
- (๓) เลขาธิการ เป็นกรรมการ
- (๔) รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เลขาธิการมอบหมาย เป็นกรรมการ
- (๕) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เป็นกรรมการ
- (๖) ผู้แทนสำนักงบประมาณ เป็นกรรมการ
- (๗) ผู้แทนกระทรวงการคลัง เป็นกรรมการ
- (๘) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จำนวนสามคน เป็นกรรมการ

ให้หัวหน้าหน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช. เป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

ข้อ ๖ คณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบาย กำกับดูแล ติดตามประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ป.ป.ช.
- (๒) กำกับ ควบคุม และบริหารกองทุน ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามระเบียบนี้
- (๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการกองทุน ป.ป.ช. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
- (๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกองทุน ป.ป.ช.
- (๕) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี และแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีเพิ่มเติมระหว่างปีของกองทุน ป.ป.ช.
- (๖) พิจารณาและอนุมัติโครงการ/กิจกรรม งบประมาณและอนุมัติค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ป.ป.ช.
- (๗) พิจารณารายงานผลการดำเนินงานประจำปี การรายงานการเงินของกองทุน ป.ป.ช. ในปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้ว
- (๘) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน ป.ป.ช.

(๙) เสนอรายชื่อต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะอนุกรรมการ หรือ คณะบุคคล เพื่อช่วยเหลือหรือพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร

(๑๐) ปฏิบัติงานอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ป.ป.ช.

ข้อ ๗ การประชุมคณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด โดยอย่างน้อยต้องมีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐที่มีใช้สำนักงาน หนึ่งคน และผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หนึ่งคน จึงจะเป็น องค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจ ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. คณะอนุกรรมการ หรือคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้ง ได้รับเบี้ยประชุมและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการแต่งตั้งและเบี้ยประชุมคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะบุคคล เพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ใช่การไต่สวน และให้นำระเบียบ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการมาใช้ โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

ผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๙ ผู้ซึ่งจะได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์และ เป็นประโยชน์ในงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

(๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๓) เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นที่มีตำแหน่งและเงินเดือน ประจำในหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๔) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ใด ๆ ในพรรคการเมือง ยกเว้นสมาชิกพรรคการเมือง

(๕) เป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น

(๖) เป็นผู้มีความประพฤติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ

(๗) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๘) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในกิจการที่เป็นคู่สัญญาหรือมีธุรกิจเกี่ยวข้องกับสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๙) ต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้จำคุก แม้ศาลจะพิพากษาให้รอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะรื้อรายผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๑) เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๒) เคยถูกวุฒิสภามีมติถอดถอนออกจากตำแหน่ง

(๑๓) เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือถูกลงโทษเนื่องจากประพฤติผิดจรรยาบรรณในวิชาชีพ กรณีเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีองค์กรควบคุมวิชาชีพ

ข้อ ๑๐ กรรมการผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ครบวาระการดำรงตำแหน่ง

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๙

(๕) คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานจัดทำประกาศรับสมัครบุคคลที่ประสงค์จะเป็นกรรมการผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้ผู้ที่จะสมัครเข้ารับการคัดเลือกยื่นใบสมัครและเอกสารต่าง ๆ ตามที่สำนักงานกำหนด

ผู้สมัครเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่งให้มีหนังสือรับรองหรือได้รับความเห็นชอบจากองค์กรภาคเอกชนที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) เป็นนิติบุคคลซึ่งมีลักษณะของการดำเนินงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) เป็นองค์กรที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางการเมือง หรือดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

(๓) เป็นองค์กรที่ไม่ได้ก่อตั้งโดยผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ใด ๆ ในพรรคการเมือง ยกเว้นสมาชิกพรรคการเมือง

ข้อ ๑๒ การคัดเลือกกรรมการผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้สำนักงานดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกตามข้อ ๙

(๒) จัดทำทะเบียนบัญชีรายชื่อ ประวัติ และผลงานโดยย่อของผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือก พร้อมทั้งทำความเข้าใจเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อ ๑๓ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เลือกผู้ที่เหมาะสมเป็นกรรมการผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจำนวนสามคน จากบัญชีรายชื่อตามข้อ ๑๒ (๒)

ข้อ ๑๔ ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แล้วแจ้งผลการคัดเลือกและแต่งตั้งให้ผู้ขึ้นทราบด้วย พร้อมทั้งประกาศเผยแพร่ไว้ ณ ที่ทำการ และเว็บไซต์ของสำนักงานด้วย

ข้อ ๑๕ ให้กรรมการผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และให้ดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว

ในกรณีที่กรรมการผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังไม่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการใหม่ ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่กรรมการผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้สำนักงานดำเนินการตามข้อ ๑๑ ภายในเก้าสิบวันก่อนวันที่ครบวาระ

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่กรรมการผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ้นตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้สำนักงานดำเนินการตามข้อ ๑๑ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง เพื่อเสนอชื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งเป็นกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง

กรรมการผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างตามวรรคหนึ่ง ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อ ๑๕

หมวด ๒

การบริหารและจัดการกองทุน ป.ป.ช.

ส่วนที่ ๑

หน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช.

ข้อ ๑๘ ให้หน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช. ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการให้กับกองทุน ป.ป.ช. คณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. คณะอนุกรรมการ หรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้ง ตามระเบียบนี้ รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานเอกชนในการดำเนินงานของกองทุน ป.ป.ช.

(๒) พัฒนาระบบ รูปแบบ วิธีการ และการให้บริการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน ป.ป.ช.

(๓) จัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกองทุน ป.ป.ช.

(๔) จัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปี และแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีเพิ่มเติมระหว่างปี

(๕) การรับเงินและทรัพย์สิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุน ป.ป.ช.

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือที่คณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

ส่วนที่ ๒

การดำเนินงานและการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ข้อ ๑๙ ให้หน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช. จัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีเสนอคณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. เห็นชอบแล้วเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นชอบ

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นจะต้องจัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีเพิ่มเติมระหว่างปี ให้ดำเนินการตามความในวรรคหนึ่ง

ข้อ ๒๐ แผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีจะต้องประกอบด้วยภารกิจหลัก วัตถุประสงค์หลัก เป้าหมายของผลการดำเนินงาน และตัวชี้วัดผลสำเร็จการดำเนินงาน เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานของกองทุน ป.ป.ช. และใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน ป.ป.ช. ทั้งนี้ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อนุมัติแล้ว ให้แจ้งกระทรวงการคลังทราบ

ส่วนที่ ๓

การรับเงินและทรัพย์สิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุน ป.ป.ช.

ข้อ ๒๑ กองทุน ป.ป.ช. ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรเพื่อสมทบเข้ากองทุน ป.ป.ช.

(๒) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ป.ป.ช.

ข้อ ๒๒ ให้กองทุน ป.ป.ช. เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารของรัฐหรือธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ชื่อบัญชี “กองทุน ป.ป.ช.” เพื่อเก็บรักษาเงินที่เบิกจากกระทรวงการคลังไว้ใช้จ่ายตามภารกิจของกองทุน ป.ป.ช.

ข้อ ๒๓ การใช้จ่ายเงินกองทุน ป.ป.ช. ต้องเป็นไปตามแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีหรือระหว่างปี เพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และสนับสนุนภาคเอกชนในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หรือรณรงค์ในการป้องกันการทุจริต

(๒) เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือและค่าทดแทนตามมาตรา ๑๓๑ และเงินรางวัลตามมาตรา ๑๓๗

(๓) ใช้จ่ายในการคุ้มครองการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๑

(๔) ค่าใช้จ่ายอื่นใดที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การใช้จ่ายเงินกองทุน ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อ ๒๔ การรับเงินและทรัพย์สิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุน ป.ป.ช. ที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้นำระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน และการเก็บรักษาเงินของสำนักงาน มาบังคับใช้โดยอนุโลม

หมวด ๓
การบัญชี และรายงานการเงิน

ข้อ ๒๕ ให้หน่วยงานบริหารกองทุน ป.ป.ช. ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การบัญชีของกองทุน ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดทำบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด

การปิดบัญชีให้กระทำปีละครั้ง โดยถือปีงบประมาณเป็นรอบปีบัญชี และให้จัดทำงบการเงินส่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและแสดงความเห็นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นงวดบัญชี เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบแล้วให้เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และกระทรวงการคลังทราบและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

(๒) ให้หน่วยงานตรวจสอบภายในของสำนักงานดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินงานการเงิน การบัญชี และการพัสดุของกองทุน ป.ป.ช. แล้วรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ

หมวด ๔
การติดตาม และการประเมินผล

ข้อ ๒๖ ให้สำนักงานจัดให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินของกองทุน ป.ป.ช. เป็นประจำทุกปี

ในการประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินของกองทุน ป.ป.ช. ให้ดำเนินการรายงานผลต่อคณะกรรมการกองทุน ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณา รวมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบด้วย และให้นำรายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒
พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ
ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

รายชื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๑. พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ	ประธานกรรมการ ป.ป.ช.
๒. นายปรีชา เลิศกมลมาศ	กรรมการ ป.ป.ช.
๓. พลตำรวจเอก สถาพร หลาวทอง	กรรมการ ป.ป.ช.
๔. นายณรงค์ รัฐอมฤต	กรรมการ ป.ป.ช.
๕. นางสาวสุภา ปิยะจิตติ	กรรมการ ป.ป.ช.
๖. นายวิทยา อาคมพิทักษ์	กรรมการ ป.ป.ช.
๗. นางสาวณา สุวรรณจุฑะ	กรรมการ ป.ป.ช.
๘. นายสุรศักดิ์ ศิริวิเชียร	กรรมการ ป.ป.ช.
๙. พลเอก บุญยวัจน์ เครือหงส์	กรรมการ ป.ป.ช.



คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่ ๖๙ / ๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐ
มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ด้วยคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้มีระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และข้อ ๕ ของระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบกับมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุม ครั้งที่ ๑๐๔๓ - ๑๑๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ครั้งที่ ๑๐๔๘ - ๑๑๙/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ และครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (คณะกรรมการ สปท.) ประกอบด้วย

- | | |
|--|---------------------|
| ๑. พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ | ประธานกรรมการ |
| ประธานกรรมการ ป.ป.ช. | |
| ๒. นายณรงค์ รัฐอมฤต | กรรมการ |
| กรรมการ ป.ป.ช. | |
| ๓. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. | กรรมการ |
| ๔. ประธานกรรมการการอุดมศึกษา | กรรมการ |
| ๕. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ | กรรมการ |
| ๖. พลเอก ชีระเดช ฉัตรเสถียรพงศ์ | กรรมการ |
| ๗. นายไพโรจน์ ด้วงวิเศษ | กรรมการ |
| ๘. นายสมโชค บุญกำเนิด | กรรมการ |
| ๙. นาวาอากาศเอกหญิง สุชาดา มิญญา แสงเกร็ด | กรรมการ |
| ๑๐. นายประสาธ พงษ์ศิริวภัย | กรรมการ |
| ๑๑. นายปิติธรรม รัฐิมนตรี | กรรมการ |
| ๑๒. นายอุดมศักดิ์ ดุลยประพันธ์ | กรรมการ |
| ๑๓. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. | กรรมการและเลขานุการ |
| ๑๔. พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจาก | ผู้ช่วยเลขานุการ |
| เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวนไม่น้อยกว่าสองคน | |

/โดยคณะกรรมการ ...

โดยคณะกรรมการ สปท. มีหน้าที่และอำนาจในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และร่วมมือกัน
ดำเนินการกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในเรื่อง ดังต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส
โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐานสำหรับการกระทำ
ความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยช่องทางดังกล่าวต้องมีวิธีการที่ง่าย สะดวก ไม่มี
ขั้นตอนยุ่งยาก และไม่ก่อผลร้ายกับผู้แจ้งดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ตลอดจนเสริมสร้าง
ทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

๒. ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีกลไกการแจ้งเตือน กรณีพบว่า
มีพฤติการณ์ที่ส่อว่าอาจมีการทุจริตในหน่วยงานของตน

๓. ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริต
รวมถึงค่านิยมที่เน้นการพึ่งพาระบบอุปถัมภ์ในสังคม เพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
อย่างกว้างขวาง

๔. เชิญบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงหรือแสดงความเห็นเพื่อประกอบ
การพิจารณา

๕. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะบุคคล เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ สปท.

อนึ่ง ให้กรรมการ ลำดับที่ ๖ – ๙ (ผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ตามระเบียบฯ
ข้อ ๕ (๖)) และลำดับที่ ๑๐ – ๑๒ (ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามระเบียบฯ ข้อ ๕ (๗)) มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี นับตั้งแต่
วันที่มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

พลตำรวจเอก



(วัชรพล ประสารราชกิจ)

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ



คำสั่งคณะกรรมการ สปท.

ที่ ๒ / ๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะการจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ด้วยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ ๖๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (คณะกรรมการ สปท.) ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการให้คำเสนอแนะ ช่วยเหลือ และร่วมมือกันดำเนินการกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในเรื่องดังต่อไปนี้ ๑.ส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยช่องทางดังกล่าวต้องมีวิธีการที่ง่าย สะดวก ไม่มีขั้นตอนยุ่งยาก และไม่ก่อผลร้ายกับผู้แจ้งดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ๒.ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีกลไกการแจ้งเตือน กรณีพบว่ามีพฤติกรรมที่สื่อว่าอาจมีการทุจริตในหน่วยงานของตน ๓.ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริต รวมถึงค่านิยมที่เน้นการพึ่งพา ระบบอุปถัมภ์ในสังคม เพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง ๔.เชิญบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงหรือแสดงความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา และ ๕.แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการหรือคณะบุคคล เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ สปท.

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙ ของระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และข้อ ๔ ของระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการแต่งตั้ง และเบี้ยประชุมคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะบุคคล เพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงาน ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ใช่การไต่สวน พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบกับมติคณะกรรมการ สปท. ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒ คณะกรรมการ สปท. จึงแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะการจัดให้มี ช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วย

- | | |
|---|------------------|
| ๑. นายประสาธ พงษ์ศิริภักย์ | ประธานอนุกรรมการ |
| ๒. พลเอก ธีระเดช ฉัตรเสถียรพงศ์ | อนุกรรมการ |
| ๓. นายไพโรจน์ ตัวงวิเศษ | อนุกรรมการ |
| ๔. นายสมโชค บุญกำเนิด | อนุกรรมการ |
| ๕. นาวาอากาศเอกหญิง สุชาดา มีญณา แสงเกร็ด | อนุกรรมการ |

/๖.นายอุดมศักดิ์ ...

-๒-

๖. นายอุดมศักดิ์ ดุลยประพันธ์	อนุกรรมการ
๗. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๘. รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมาย ให้กำกับดูแลภารกิจด้านป้องกันการทุจริต	อนุกรรมการ
๙. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานกลาง	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนและกิจการพิเศษ	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการสำนักเฝ้าระวังและประเมินสภาพการณ์ทุจริต	อนุกรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและบูรณาการการมีส่วนร่วม- ด้านทุจริต	อนุกรรมการ
๑๖. นายธนะ อาษาวุธ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๗. นางสาวกัลยา สวนโพธิ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. นายกาญจน์บัณฑิต สนนุช	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. นายจิตบุญย์ นาคอุไร	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. นางจิตพร ศรีวังม่วง	ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยคณะอนุกรรมการฯ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ ช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำ ความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อปรับปรุง พัฒนา ช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส
 ๒. จัดทำคู่มือช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำ ความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
 ๓. เสนอแนะการปรับปรุงขั้นตอน แนวทางการปฏิบัติงานในการจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำ ความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
 ๔. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ สปท. มอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒

พลตำรวจเอก



(วัชรพล ประสารราชกิจ)

ประธานกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน
และหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต